

ΓΕΝΟΒΑ 2001
20 ΧΡΟΝΙΑ

Ένας άλλος κόσμος είναι
εφικτός και αναγκαίος

la storia siamo noi

Οι πρωταγωνιστές του Κοινωνικού Φόρουμ μιλούν
για το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης, τη βίαιη
καταστολή, τη δολοφονία του Κάρλο Τζουλιάνι, τις δίκες

Του Αργύρη Παναγόπουλου

Με μαρτυρίες των V. Agnoletto, R. Bolini, G. Rinaldini, L. Casarini,
R. Giudici, L. Tartarini και των Elena, Giuliano και Heidi Giuliani

Φωτογραφία εξωφύλλου:

«La storia siamo noi» («Η ιστορία είμαστε εμείς»).

Σύνθημα που χρησιμοποιήθηκε στη Γένοβα.

(Πηγή: <https://francovite.info/2013/03/06/cosa-succede-quando-seghi-il-ramo-su-cui-stai-seduto-la-sinistra-italiana-nel-2013/la-storia-siamo-noi/>)

Για την εικονογράφηση του βιβλίου χρησιμοποιήθηκαν φωτογραφίες από το αρχείο της «Αυγής», φίλων που συμμετείχαν στη Γένοβα και από τις ακόλουθες ιστοσελίδες:

<https://www.carlogiuliani.it/per-non-dimenticarlo/immagini-dal-mondo>

<https://altreconomia.it/genova-g8-venti-anni-dopo/>

<http://www.fuoribinario.org/blog/2012/09/10/genova-il-21-luglio/>

<https://www.genova24.it/2021/06/corteo-del-30-giugno-a-genova-la-nuova-resistenza-per-difendere-il-lavoro-e-i-diritti-266838/>

<https://www.produzionidalbasso.com/project/20anni/>

<https://20anni.webnode.it/progetto-20anni/>

ProcessiG8.net

<https://www.micheleferraris.it/project/genova-g8/>

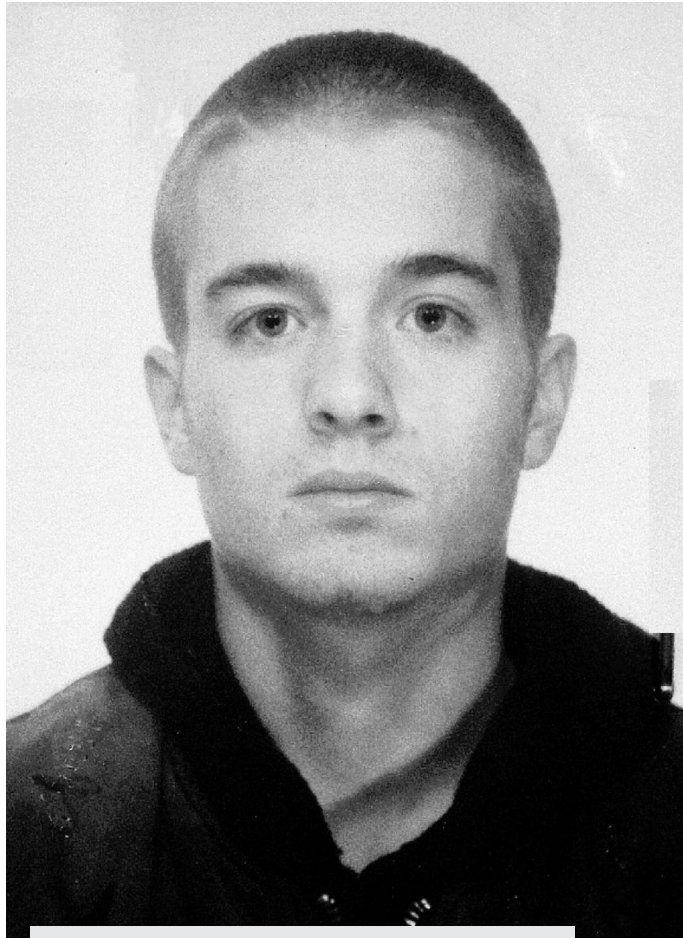
Τις συνεντεύξεις από τους πρωταγωνιστές του Κοινωνικού Φόρουμ πήρε ο δημοσιογράφος Αργύρης Παναγόπουλος.

Μετάφραση από τα ιταλικά: Αργύρης Παναγόπουλος.

Σελιδοποίηση: L•Press.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	7
Συνέντευξη του Βιτόριο Ανιολέτο (V. Agnoletto) Στη Γένοβα αντιμετώπισαν το δίκιο με τη βαρβαρότητα	14
Συνέντευξη της Ραφαέλας Μπολίνι (R. Bolini) Δημιουργήσαμε ένα τεράστιο κίνημα που δεν το σταμάτησε η καταστολή	40
Συνέντευξη του Τζιάνι Ριναλντίνι (G. Rinaldini) Οι εργαζόμενοι για ένα παγκοσμιοποιημένο συνδικάτο ήταν πρωταγωνιστές στη Γένοβα	76
Συνέντευξη του Λούκα Καζαρίνι (L. Casarini) Απάντησαν με τον πόλεμο στο ειρηνικό Κοινωνικό Φόρουμ	94
Συνέντευξη του Ρομπέρτο Τζιούντιτσι (R. Giudici) Δεν φοβηθήκαμε, παρά τη βία της παγίδας που μας έστησαν	120
Συνέντευξη της Λάουρας Ταρταρίνι (L. Tartarini) Κατάργησαν το κράτος δικαίου και το σύνταγμα	138
Συνέντευξη της Έλενας Τζουλιάνι (E. Giuliani) Με λένε Έλενα και είμαι περήφανη για τον αδελφό, τη θεία και τους γονείς μου	154
Συνέντευξη του Τζουλιάνο Τζουλιάνι (G. Giuliani) Οι ιταλικές αρχές δεν μπορούν να αρχειοθετήσουν την Ιστορία	162
Συνέντευξη της Άιντι Γκάτζιο Τζουλιάνι (H. Giuliani) Από τη Γένοβα έως τα Εξάρχεια και το Κερατσίνι υπάρχει δίψα για αλήθεια και δικαιοσύνη	172
Από το Σιάτλ στη Γένοβα. Το χρονικό	182

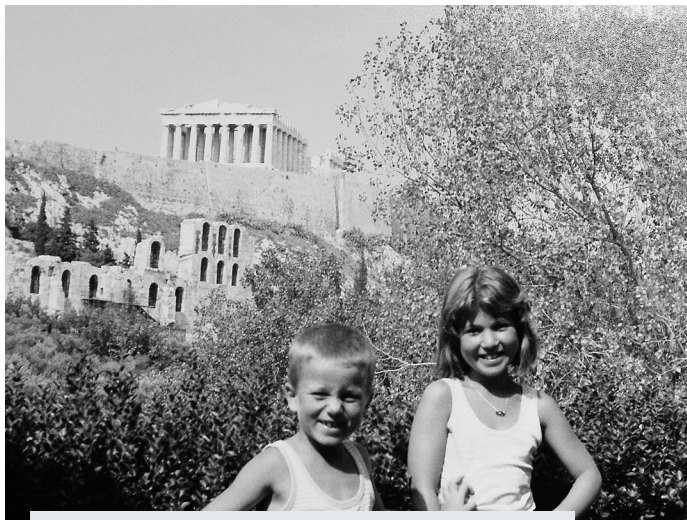
Κάρλο Τζουλιάνι (14 Μαρτίου 1978 - 20 Ιουλίου 2001).
Φωτογραφία που βγήκε από τα αρχεία της αστυνομίας στις
21/7/2001.

Εισαγωγή

Για τη Γένοβα έχουν γραφτεί και θα γραφτούν ακόμη πολλά. Ωστόσο, στο βιβλίο αυτό, προτιμήσαμε να δούμε τα γεγονότα αποκλειστικά μέσα από την πλούσια και περιεκτική ματιά των πρωταγωνιστών: τον τότε εκπρόσωπο του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας Βιτόριο Ανιολέτο, την τότε εκπρόσωπο του τεράστιου πολιτιστικού και κοινωνικού συλλόγου ARCI, Ραφαέλα Μπολίνι, τον πρώην γραμματέα του μεγαλύτερου συνδικάτου εργατών μετάλλου, FIOM-CGIL, Τζιάνι Ριναλτίνι, τον Λούκα Καζαρίνι, που ήταν επικεφαλής του κινήματος των Κοινωνικών Κέντρων, των «Ανυπάκουων» και του κινήματος που έγινε γνωστό ως «Λευκές Φόρμες», τον υπεύθυνο περιφρούρησης του Φόρουμ Ρομπέρτο Τζιούντιτσι, την κινηματική δικηγόρο της Γένοβας Λάουρα Ταρταρίνι, αλλά και την οικογένεια του Κάρλο Τζουλιάνι: την Άντι Γκάτζιο-Τζιουλιάνι, τον Τζουλιάνο Τζουλιάνι και την Έλενα Τζουλιάνι.

Τον Ιούλιο του 2001, η κυβέρνηση Μπερλουσκόνι είχε μετατρέψει την Ιταλία σε ένα είδος φρουρίου. Χιλιάδες ακτιβιστές και ανάμεσά τους εκατοντάδες Έλληνες, μπλοκαρίστηκαν στα σύνορα της χώρας και δεν τους επιτράπηκε να φτάσουν στην Γένοβα. Στην Ανκόνα, η αστυνομία εισέβαλε σε ένα από τα πλοία που έρχονταν από την Ελλάδα και κρησιμοποιώντας γκλομπ και βία απαγόρευσε την αποβίβαση στους Έλληνες ακτιβιστές. Ανάμεσά τους ήταν και ο 27χρονος, τότε, Αλέξης Τσίπρας.

Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας των ευρωεκλογών του 2014, ως επικεφαλής του ιταλικού ψηφοδελτίου «Μια Άλλη Ευρώπη με τον Τσίπρα», ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ επανέλαβε πολλές φορές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ φτιάχτηκε στους δρόμους της Γένοβας και του κινήματος κατά της παγκοσμιοποίησης, που έδειξαν ότι η ενότητα μέσα από

Ο Κάρλο Τζουλιάνι με την αδελφή του Έλενα το 1985 κάτω από την Ακρόπολη.

τη διαφορετικότητα των κινημάτων και των πολιτικών συνιστώσων είναι ισχυρότερη από τις όποιες διαφορές τους.

Η Γένοβα, το Πόρτο Αλέγκρε, το Σιάτλ, η Λατινική Αμερική θα αποτελέσουν με τον ερχομό της νέας χιλιετίας τα πεδία διαμόρφωσης μιας νέας Αριστεράς και μιας νέας σχέσης της με τα κινήματα. Αυτή η Αριστερά θα δει τις πιο μαζικές πολιτικές εκφράσεις της στην Ευρώπη, με τη δημιουργία του ΣΥΡΙΖΑ στην Ελλάδα και αργότερα του Podemos στην Ισπανία, καρπούς της δυναμικής του κινήματος των Αγανακτισμένων στις δύο αυτές χώρες. Η κρίση χρέους στην Νότια Ευρώπη είχε αποδείξει ήδη ότι η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση ήταν τελικά πολύ χειρότερη σε σχέση με αυτό που κατήγγειλαν οι ακτιβιστές των Κοινωνικών Φόρουμ της Γένοβας και της Φλωρεντίας, αλλά και της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Πολλοί από τους πρωταγωνιστές της Γένοβας που μιλούν σήμερα στην «Αυγή» συνδέονται με την ελληνική Αριστερά με κοινούς αγώνες δεκαετιών. Οι δικές μου σχέσεις μαζί τους

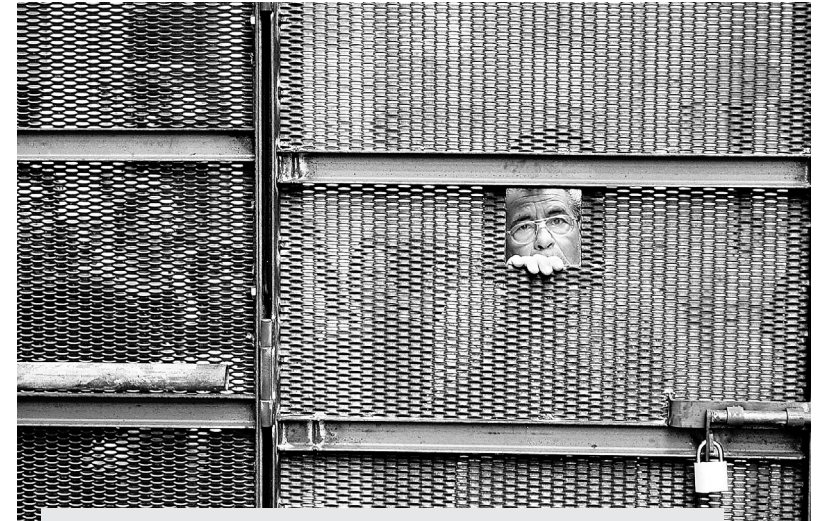
Από τη διαδήλωση την Πέμπτη 19 Ιουλίου 2001 στο κέντρο της Γένοβας.

ξεκίνησαν από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Όταν, στα χωράφια του Κόμιζο στη Σικελία, τρέχαμε κυνηγημένοι από τους καραμπινιέρους γιατί εκφράζαμε την αντίθεσή μας στους πυραύλους Κρουζ και Πέρσινγκ. Όταν διαδηλώναμε στη Γενεύη κατά του ΝΑΤΟ και του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Όταν δίναμε τις μάχες των δημοψηφισμάτων κατά της πυρηνικής ενέργειας και κατά της κατάργησης της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής. Όταν, αργότερα, κατεβαίναμε στους δρόμους κατά

Διαδηλωτές στο Σιάτλ (Πηγή: "The Seattle Times").

του πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία, ή για την υπεράσπιση των Κοινωνικών Κέντρων του Μιλάνου από τις καταστροφικές επιθέσεις των καραμπινιέρων και της αστυνομίας. Όταν κάναμε τις κοινές προεκλογικές μας εκστρατείες. Όταν δίναμε μάχες κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας. Και, κυρίως, με τη μεγάλη και δυναμική συμπαράσταση που έδει-

19 Ιουλίου 2001. Η σιδηρόφραχτη Γένοβα...

ξαν στον ελληνικό λαό την εποχή των μνημονίων, διοργανώνοντας στην Ιταλία ένα μεγάλο κίνημα στήριξης της Ελλάδας, που είχε μάλιστα και μαζική παρουσία στις διαδηλώσεις της πλατείας Συντάγματος. Λόγοι που ήταν κάτι παραπάνω από αρκετοί για να προτιμήσουμε να μεταφέρουμε τις συζητήσεις μας με τη ζωντάνια της γλώσσας της Αριστεράς και της συντροφικότητας, παρά με τον πληθυντικό της ευγενείας που θα επέβαλλε η δημοσιογραφική δεοντολογία.

Η Γένοβα συνδέθηκε, δυστυχώς, και με τη δολοφονία του 23χρονου Κάρλο Τζουλιάνι από έναν καραμπινιέρο στην Πλατεία Αλιμόντα. Ο Κάρλο είχε και μια ιδιαίτερη σύνδεση με την Ελλάδα: Η θεία του, η Μαρία Έλενα Αντζελόνι, είχε σκοτωθεί στις 2 Σεπτεμβρίου του 1970, σε ηλικία 31 ετών, στον χώρο στάθμευσης της αμερικανικής πρεσβείας στην Αθήνα μαζί με τον 25χρονο Γιώργο Τσικουρή, τον Κύπριο αγωνιστή του Πατριωτικού Αντιδικτατορικού Μετώπου που βρισκόταν κοντά στο ΚΚΕ Εσωτερικού και την ομάδα «Άρης».

Η Έλενα Αντζελόνι, νεαρό μέλος του ιταλικού Κ.Κ. (PCI), είχε αφήσει μια καλή δουλειά και μια πολύ καλή ζωή στο κέντρο του Μιλάνου για να προσπαθήσει να στείλει με τον Γιώργο Τσικουρή ένα μήνυμα κατά της

20 Ιουλίου 2001. Οι αστυνομικοί κοιτούν τον μόλις δολοφονημένο Κάρλο Τζουλιάνι στην πλατεία Αλιμόντα.

στήριξης της Χούντας από τις ΗΠΑ. Όμως, η βόμβα που είχαν τοποθετήσει στο μικρό μπλε Volkswagen και θα έπρεπε να εκραγεί το βράδυ για να μην προκαλέσει κανένα θύμα, εξερράγη πρόωρα στις 15.55, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν οι δύο αγωνιστές. Στην Κύπρο ο Τσικουρής θεωρείται ήρωας της αντιδικτατορικής αντίστασης της Ελλάδας, ενώ στην κηδεία της Αντζελόνι στο Μιλάνο, ανάμεσα στις ομιλίες των Ιταλών αντιφασιστών, ανταρτών και συνδικαλιστών διακρίθηκε ο πύρινος λόγος της Μελίνας Μερκούρη.

Η Έλενα και η οικογένεια Τζουλιάνι είχαν δεθεί στενά με τους Έλληνες αντιστασιακούς στο Μιλάνο, όπως μας διηγούνται οι γονείς και η αδελφή του Κάρλο, Έλενα Τζουλιάνι. Και οι τρεις μάς θυμίζουν τις άρρηκτες σχέσεις τους με τους Έλληνες συντρόφους τους και, κυρίως, με τον Βασίλη και την Αντωνία Κωτούλα, τους κουμπάρους τους, που είδαν να γεννιούνται και να μεγαλώνουν πρώτα η Έλενα και μετά ο Κάρλο.

Ο Βασίλης Κωτούλας, μετά την τριετή φυλάκισή του από τους συνταγματάρχες βρήκε καταφύγιο στο σπίτι των Τζουλιάνι, που ζούσαν τότε στο Μιλάνο. Δεν ήταν, λοιπόν, τυχαίο που βρέθηκε αμέσως στη Γένοβα όταν έμαθε για τη δολοφονία του παιδιού που είχε δει να μεγαλώνει και να τριγυρίζει χαρούμενο στους δρόμους της Αθήνας, στην Ακρόπολη και σε πολλές γωνιές της χώρας μας. Όταν όμως η *Corriere della Sera*, η μεγαλύτερη ιταλική αλλά και συντηρητική εφημερίδα, τον ρώτησε για τις υποτιθέμενες σχέσεις της Έλενας Αντζελόνι με τις «Ερυθρές Ταξιαρχίες» και τη δολοφονία του Κάρλο, ο Βασίλης επανέφερε τα γεγονότα στην πραγματική ιστορική τους διάσταση: «Την απόπειρα στην Αθήνα την είχε οργανώσει το ΠΑΜ, το Πατριωτικό Απελευθερωτικό Μέτωπο. Οι «Ερυθρές Ταξιαρχίες» δεν έχουν καμία σχέση. Δεν θέλω να κάνω παραλληλισμούς ανάμεσα στις δύο ιστορίες. Την εποχή εκείνη εμείς είχαμε μια δικτατορία και η Ιταλία είχε δημοκρατία. Όμως, ο Κάρλο και η Έλενα πέθαναν αγωνιζόμενοι για το ίδιο πράγμα, με το ίδιο πνεύμα ελευθερίας, με τον ίδιο θυμό κατά της αδικίας».

Καλή ανάγνωση.

Αργύρης Παναγόπουλος

Ο Αργύρης Παναγόπουλος είναι δημοσιογράφος της *Αυγής* και της *Εποχής* και για χρόνια ήταν ανταποκριτής του *Manifesto* από την Αθήνα. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο του Καμερίνο, Δημοσιογραφία στο Πανεπιστήμιο του Ουρμπίνο και έκανε μεταπτυχιακά στις Κοινωνικές Επικοινωνίες στο Καθολικό Πανεπιστήμιο του Μιλάνου. Ήταν μέλος της FGCI και εκπρόσωπός της στο Συμβούλιο της Σχολής και αργότερα μέλος του PCI. Με τη διάλυσή του, πέρασε στο Δημοκρατικό Κόμμα της Αριστεράς (PDS). Το 1993 πέρασε στο Κόμμα της Κομμουνιστικής Επανάστασης (PRC). Μέλος του ARCI και του ANPI.

Στη Γένοβα αντιμετώπισαν το δίκιο με τη βαρβαρότητα

”

Βιτόριο Ανιολέτο
(Vittorio Agnoletto),
πρώην εκπρόσωπος
του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας

Η συνέντευξη δόθηκε στις 3 Ιουνίου 2021

Ο Βιτόριο Ανιολέτο ήταν ο εκπρόσωπος του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας και συμμετείχε στην Επιτροπή του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ. Είναι γιατρός και πανεπιστημιακός. Από θέσεις μεγάλης ευθύνης στους ιταλικούς και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, διακρίθηκε στη μάχη για την αντιμετώπιση του AIDS και των ναρκωτικών. Υπήρξε ηγετικό στέλεχος της Προλεταριακής Δημοκρατίας¹ και αργότερα ευρωβουλευτής της Κομμουνιστικής Επανάδρυσης. Σήμερα είναι ο συντονιστής της ιταλικής Επιτροπής για την άρση των πατεντών στα εμβόλια για τον κορωνοϊό.

Πώς ήταν το κλίμα που μας οδήγησε στο Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας εκείνη την εποχή;

Η Γένοβα δεν ήταν ένα μεμονωμένο γεγονός, γιατί εντάσσεται στο τεράστιο κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης, το οποίο αναπτύχθηκε στα τέλη του προηγούμενου αιώνα και συνεχίστηκε στα πρώτα χρόνια της νέας χιλιετίας.

Τα διεθνή μέσα ενημέρωσης συμφωνούν ότι η πρώτη εμφάνιση του κινήματος έγινε με τις διαδηλώσεις κατά της συνόδου του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), τον Νοέμβριο του 1999 στο Σιάτλ. Συμμετείχαν φοιτητές και εργαζόμενοι, ανάμεσά τους μάλιστα ήταν και τα τρία μεγαλύτερα αμερικανικά συνδικάτα.

Το κίνημα αυτό θεωρούσε ότι υπάρχουν μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί που δεν έχουν εκλεγεί ποτέ και από κανέναν και ως εκ τούτου δεν ανταποκρίνονται σε κανένα δημοκρατικό κριτήριο· παρ'όλα αυτά, αποφασίζουν για το μέλλον του κόσμου. Αυτοί οι θεσμοί είναι, κυρίως, η Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και ο ΠΟΕ. Τις κατευθύνσεις αυτών των τριών διεθνών οργανισμών την περίοδο εκείνη τις χάραζε κυρίως το G8, οι αρχηγοί των χωρών και των κυβερνήσεων των επτά μεγαλύτερων και περισσότερο ανεπτυγμένων οικονομικά χωρών της Δύσης, μαζί με τη Ρωσία. Εναντίον αυτής της αρχιτεκτονικής αντιδράσαμε, εκτιμώντας ότι το G8 είχε τη μεγαλύτερη ευθύνη για τις τεράστιες αδικίες και τον πόνο που υπάρχει στον πλανήτη μας.

Μετά το Σιάτλ το κίνημα διευρύνθηκε και έτσι φτάσαμε στο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ που διοργανώθηκε τον Ιανουάριο του 2001 στο Πόρτο Αλέγκρε, μια πόλη της Βραζιλίας με το μέγεθος του Μιλάνου. Το Πόρτο Αλέγκρε ελεγχόταν από την Αριστερά και γι' αυτό το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ φιλοξενήθηκε στο πανεπιστήμιό της, με τους περισσότερους συμμετέχοντες να προέρχονται από την Λατινική Αμερική και την Ευρώπη. Το Φόρουμ έμοιαζε στην πράξη

Ο Βιτόριο Αβιολέτο στο σχολείο Ντίαζ

σαν ένα τεράστιο πανεπιστήμιο σε ανοικτό χώρο.

Η συζήτηση συντονίστηκε από τους ηγέτες των συνδικαλιστικών και των κοινωνικών κινήσεων και τους διανοούμενους, που είχαν έρθει από όλο τον κόσμο. Δεν ήταν τυχαίο ότι το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ του Πόρτο Αλέγκρε έγινε Ιανουάριο, καθώς επιλέξαμε να το κάνουμε ταυτόχρονα με το Οικονομικό Φόρουμ των Ισχυρών του κόσμου που πραγματοποιείται κάθε χρόνο στο Νταβός της Ελβετίας. Ήταν μια πρόκληση για να δηλώσουμε ότι θέλουμε έναν κόσμο εντελώς διαφορετικό. Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων είχαμε και μια οξυτάτη αντιπαράθεση ανάμεσα στους εκπροσώπους του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ και του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ του Νταβός. Και είναι σημαντικό το γεγονός αυτό, γιατί εκτός από τον συμβολισμό του, έδειξε ότι υπάρχουν δύο αντιλήψεις για το πώς θα πρέπει να είναι ο κόσμος μας.

Το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ του Πόρτο Αλέγκρε το συντόνιζε ένα διεθνές συμβούλιο, που ξεκίνησε αρχικά με εκπροσώπους από την Λατινική Αμερική και την Ευρώπη, και στο οποίο, προσωπικά, συμμε-

τείχα από την αρχή, ως εκπρόσωπος των ιταλικών κινημάτων. Το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης αποφάσισε να οργανώνει ένα Φόρουμ κάθε φορά που θα είχαμε μία σύνοδο των ισχυρών του πλανήτη για να αποφασίσουν για το μέλλον μας.

Έτσι, πριν φθάσουμε στη Γένοβα, περάσαμε από την Πράγα και την Νάπολη, στην οποία μας αντιμετώπισαν με σκληρή καταστολή. Η εξουσία είδε την γρήγορη ανάπτυξη αυτού του κινήματος σε όλο τον κόσμο, φοβήθηκε και προσπάθησε να το καταστείλει. Στην Ευρώπη την καταστολή του κινήματος ανέλαβαν τόσο οι κυβερνήσεις της κεντροδεξιάς όσο και αυτές της κεντροαριστεράς. Την καταστολή στη Νάπολη την πραγματοποίησε η κυβέρνηση της κεντροαριστεράς με πρωθυπουργό τον Τζουλιάνο Αμάτο και πρόεδρο της Βουλής τον Λουτσιάνο Βιολάντε. Μάλιστα, αυτή η άσκοπη βία και καταστολή είχε γίνει και αντικείμενο διερεύνησης από τη δικαιοσύνη. Η σύνοδος του G8 στη Γένοβα αποτέλεσε για εμάς μία ακόμη ευκαιρία να διαμαρτυρηθούμε εναντίον αυτών των αντιδημοκρατικών θεσμών.

Την περίοδο εκείνη είχαμε δραστηριοποιηθεί στην αντιμετώπιση του AIDS.

Ναι, εκείνη την περίοδο ήμουν ο πρόεδρος της Λέγκας εναντίον του AIDS στην Ιταλία και είχα την ευθύνη του συντονισμού των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών συλλόγων για την αντιμετώπιση της ασθένειας. Όλοι μας ήμασταν στο πλευρό του Νέλσον Μαντέλα και της κυβέρνησης της Νότιας Αφρικής που έδιναν τη μάχη για φθηνά φάρμακα έχοντας το 30% του πληθυσμού της χώρας πάνω από 14 ετών να είναι θετικό στο AIDS. Ο Μαντέλα και η Νότια Αφρική δεν μπορούσαν να αγοράσουν φάρμακα, γιατί οι φαρμακευτικές εταιρείες τα πουλούσαν πολύ ακριβά.

Ο Μαντέλα έφερε έναν νόμο στη Βουλή που έδινε το δικαίωμα στις φαρμακευτικές εταιρείες της χώρας του να παράγουν φάρμακα κατά του AIDS. Αυτό προκάλεσε τις αντιδρά-

Γένοβα. Πλήθος διαδηλωτών κατά της παγκοσμιοποίησης.

σεις 39 πολυεθνικών του φαρμάκου με την καθοδήγηση της Glaxo Wellcome, που αργότερα μετατράπηκε σε GlaxoSmithKline. Οι εταιρείες προσέφυγαν κατά της κυβέρνησης του Μαντέλα στο πλαίσιο του ΠΟΕ και ο ΠΟΕ προειδοποίησε την κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής ότι εάν συνεχίσει να παράγει τα φάρμακα, χωρίς να σέβεται τις πατέντες, θα της επιβληθούν κυρώσεις.

Έτσι, εμείς ξεκινήσαμε μια διεθνή εκστρατεία αλληλεγγύης προς τη Νότια Αφρική. Ο σύλλογος που είχαμε στην Ιταλία, ο LILA (LILA - Lega italiana per la lotta contro l'Aids), συμμετείχε στην οικοδόμηση του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ ξεκινώντας από τους αγώνες για φθηνά φάρμακα κατά του AIDS, για όλους. Βλέπαμε ότι στη Νότια Αφρική δεν υπήρχαν φάρμακα και ότι στην Ιταλία έφθαναν λίγα και με μεγάλη καθυστέρηση, για να κερδίζουν οι πολυεθνικές του φαρμακευτικού τομέα. Μπήκαμε μάλιστα και διακόψαμε μια τηλεοπτική εκπομπή με 9 εκατομμύρια τηλεθεατές για να καταγγείλουμε την πολιτική για τα φάρμακα κατά του AIDS. Καταλαβαίναμε όλοι μας ότι η ελεύθερη πρόσβαση στα φάρμακα οδηγούσε σε άμεση ρήξη με τον ΠΟΕ, όπως καταλαβαίναμε και ότι υπήρχαν και άλλες συλλογικότητες

που αγωνίζονταν εναντίον του ΠΟΕ για ανάλογα προβλήματα.

Μου φαίνεται ότι μας περιγράφεις την σημερινή κατάσταση, που διεκδικούμε την άρση των πατεντών των εμβολίων κατά του κορωνοϊού.

Είναι προφανές. Πρέπει να καταλάβουμε ότι εκατοντάδες από τις οργανώσεις και τους συλλόγους που συμμετείχαν στο Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ έφθασαν σε αυτό εξαιτίας της ιδιαίτερης εμπειρίας τους και της αντιπαράθεσής τους με αυτούς τους αντιδημοκρατικούς διεθνείς μηχανισμούς και θεσμούς. Κατάλαβαν ότι δεν μπορούσαν να νικήσουν εάν δεν νικούσαν μαζί με τις άλλες συλλογικότητες που είχαν τα ίδια προβλήματα, γιατί ο αντίπαλος ήταν τόσο ισχυρός που κανείς δεν μπορούσε να τα καταφέρει από μόνος του. Ο ΠΟΕ ήταν ο αντίπαλος του Lula γιατί εμπόδιζε να φθάσουν στον κόσμο τα φάρμακα κατά του AIDS, όπως ήταν και ο αντίπαλος των αγροτών της Λατινικής Αμερικής.

Δυστυχώς, μετά από είκοσι χρόνια έχουμε να αντιμετωπίσουμε τον κορωνοϊό και πρέπει να συγκρουστούμε για την άρση των πατεντών των εμβολίων που έχουν οι ίδιες πολυεθνικές του φάρμακου. Είναι απίστευτο ότι για άλλη μια φορά πρωταγωνιστής αυτού του αγώνα είναι η Νότια Αφρική, που έθεσε το θέμα στον ΠΟΕ, μαζί με την Ινδία. Για άλλη μια φορά βρέθηκα να συντονίζω σε αυτή την περίπτωση την ιταλική Επιτροπή για την άρση των πατεντών των εμβολίων.

Το Κοινωνικό Φόρουμ δημιουργήθηκε από τη σύγκλιση των θέσεων και της κοινωνικής πρακτικής πολλών συλλογικοτήτων που κατάλαβαν ότι θα έπρεπε να συνεργαστούν για να κερδίσουν έναν ισχυρό αντίπαλο και να καταφέρουν να διεκδικήσουν τα επιμέρους αιτήματά τους με καλύτερους όρους.

Στο Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας συμμετείχαν πάνω από 1.500 οργανώσεις και σύλλογοι, εκ των οποίων 900 ήταν

Παρασκευή, 20 Ιουλίου 2001. Αρχίζουν τα επεισόδια.

από την Ιταλία. Συμφωνήσαμε ότι θα υλοποιούμε μόνο τις πρωτοβουλίες με τις οποίες συμφωνούμε όλοι μας ομόφωνα και ότι θα λειτουργούμε πάντα και για τα πάντα με κοινή συναίνεση. Δεν συμφωνήσαμε ότι θα συμμετέχουμε στις πρωτοβουλίες που θα οργάνωνε η κάθε συλλογικότητα, αλλά σε αυτές που όλοι μας θα θεωρούσαμε ότι είναι σημαντικές και συμβατές με τις θεμελιώδεις αρχές μας. Αυτό μας επέτρεψε να εργαστούμε όλοι μαζί και με τέτοια επιτυχία.

Το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας απέκτησε και μια δομή με 18 εκπροσώπους από τις τάσεις και τις δραστηριότητες των συλλόγων που συμμετείχαν και δεν αποτελούσαν σε καμία περίπτωση πολιτικούς εκπροσώπους. Υπήρχαν οι εκπρόσωποι των συλλόγων των αγροτών, των κοινωνικών υπηρεσιών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων που συμμετείχαν, ενώ την ίδια στιγμή συμμετείχαν και οι πιο διαφορετικές συλλογικότητες, από τα Κοινωνικά Κέντρα που είχαν καταληφθεί σε όλη την Ιταλία έως τα ιεραποστολικά κέντρα, που εκπροσωπούσαν ένα μεγάλο τμήμα του καθολικού κόσμου.

Οι 18 εκπρόσωποι εξέλεξαν εμένα ως εκπρόσωπο όλου του κινήματος, κυρίως γιατί είχα έναν πολύχρονο ακτιβισμό στην Αριστερά, ως ηγετικό στέλεχος της Προλεταριακής Δημοκρατίας, και τουλάχιστον μια δεκαετία ακτιβισμού στις καθολικές οργανώσεις, και δεύτερον γιατί με τον σύλλογό μας, τον LILA, είχαμε εργαστεί σκληρά και ενωτικά με όλες τις υπόλοιπες οργανώσεις και τους συλλόγους. Γι' αυτό μου είχαν εμπιστοσύνη.

Πώς προχωρήσατε στην οργάνωση του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας;

Βγάλαμε δύο καλέσματα, ένα διεθνές για να καλέσουμε τα ευρωπαϊκά κινήματα να συμμετέχουν και μια ανοικτή επιστολή προς τους Γενοβέζους και τις Γενοβέζες εξηγώντας ότι όλες μας οι εκδηλώσεις θα διεξαχθούν με άξονα τον σεβασμό των ανθρώπων και των πραγμάτων και ότι απορρίπτουμε τη βία. Γιατί το σύστημα είχε ξεκινήσει ήδη μια μεγάλη εκστρατεία κινδυνολογίας και μια προσπάθεια ποινικοποίησης του κινήματος, με στόχο να οδηγήσει τους πολίτες να εγκαταλείψουν τη Γένοβα.

Το κέντρο της Γένοβας αποκλείστηκε εντελώς και αποτέλεσε την κόκκινη ζώνη, στην οποία θα διεξαγόταν η σύνοδος των G8. Είχαμε, επίσης, τη δράση μυστικών υπηρεσιών, από τις οποίες όμως δεν είδαμε ποτέ να δημοσιεύονται κάποια στοιχεία.

Τις εβδομάδες που προηγήθηκαν του Φόρουμ, οι μεγαλύτερες ιταλικές εφημερίδες είχαν ανταποκρίσεις από τη Γένοβα γραμμένες από δημοσιογράφους που ασχολούνταν με τα μαύρα ρεπορτάζ των ατυχημάτων και των θανάτων. Κάτι εντελώς παράλογο, που δείχνει όμως και το κλίμα. Ανάμεσα στις αθλιότητες που έγραφαν, επικαλούμενοι πηγές από τις μυστικές υπηρεσίες, υποστήριζαν ότι είχαμε νοικιάσει αεροπλάνα για να ψεκάσουμε την πόλη με αίμα μολυσμένο με τον ιό του AIDS. Θυμάμαι ότι σαν εκπρόσωπος του Φόρουμ, αλλά και

Γένοβα, 20/7/2001, επεισόδια μετά την πορεία.

σαν γιατρός, διακωμώδησα αυτές τις αθλιότητες εστιάζοντας στην αμορφωσιά τους, γιατί ο ιός του AIDS δεν μεταδίδεται από τον αέρα, ο οποίος, αντίθετα, τον καταστρέφει. Λέγανε ότι είχαμε φτιάξει τεράστιες ρόδες με καρφιά για να τις κυλίσουμε στα στενά της Γένοβας εναντίον των αστυνομικών και ότι σχεδιάζαμε απαγωγές αστυνομικών για τους χρησιμοποιήσουμε σαν ανθρώπινο τείχος προστασίας μας.

Εμείς, αντίθετα, μιλούσαμε για το περιεχόμενο της παγκοσμιοποίησης και του Φόρουμ. Μην ξεχνάμε ότι την άνοιξη του 2001 το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας ξεκίνησε την εκστρατεία υπέρ του «Φόρουμ Τόμπιν», του Tobin Tax, και ότι μέσα σε λίγες εβδομάδες, με όλο το πολιτικό σύστημα απέναντί μας -εκτός από την Κουμμουνιστική Επανάδραση- συγκεντρώσαμε 150.000 υπογραφές, ζητώντας από το κοινοβούλιο να ψηφίσει τον συγκεκριμένο φόρο. Η κεντροδεξιά και η κεντροαριστερά συμφώνησαν και δεν ξαναμίλησε ποτέ κανένας τους, ούτε στη Βουλή ούτε πουθενά.

Εμείς θέλαμε να βάλουμε έναν μικρό κόκκο που να εμποδίσει τους μηχανισμούς των κερδοσκόπων του χρηματοοικονομικού τομέα και αυτοί μας απαντούσαν με την κινδυνολογία τους. Εμείς καταγγέλλαμε τα

προγράμματα του ΔΝΤ για τις αφρικανικές χώρες, που για να τις χρηματοδοτήσει απαιτούσε την ιδιωτικοποίηση των τοπικών συστημάτων υγείας και παιδείας, καταστρέφοντας έτσι ό,τι πιο θετικό είχαν φτιάξει μετά από τους αγώνες κατά της αποικιοκρατίας και τον αγώνα για την ανεξαρτησία τους. Ποιος από εμάς θα μπορούσε να φανταστεί τότε ότι λίγα χρόνια αργότερα το ΔΝΤ θα προσπαθούσε να επιβάλλει τις ίδιες καταστροφικές συνταγές στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου;

Ήταν η εποχή που η Παγκόσμια Τράπεζα είχε υπερκεράσει τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και είχε φτάσει στο σημείο να ελέγχει τα συστήματα υγείας ορισμένων χωρών. Ασκώσαμε κριτική στον ΠΟΕ γιατί κατέστρεφε τους μικροπαραγωγούς, απαγορεύοντας, μεταξύ των άλλων, στις αφρικανικές χώρες να στηρίζουν με προστατευτικά μέτρα και επιδοτήσεις την αγροτική τους παραγωγή, με το επιχειρήμα ότι αλλοίωναν τους κανονισμούς της ελεύθερης αγοράς, ενώ την ίδια στιγμή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτούσε τις μεγάλες πολυεθνικές των τροφίμων για να εισβάλλουν στις αγορές των αφρικανικών χωρών καταστρέφοντας την τοπική αγροτική παραγωγή.

Στη Γένοβα δημιουργήθηκε και η ιδέα των «κοινών αγαθών», όπως το νερό και ο αέρας. Εκεί αποφασίσαμε να υπερασπιστούμε τον δημόσιο χαρακτήρα των εταιρειών ύδρευσης υποστηρίζοντας ότι το νερό είναι ένα κοινωνικό αγαθό που ανήκει σε όλους και δεν μπορεί να εκχωρείται για εκμετάλλευση σε ιδιώτες.

Καταγγέλλαμε ότι το 20% του παγκόσμιου πληθυσμού διαχειριζόταν το 80% των πόρων του πλανήτη, ότι αυτοί ήταν οκτώ και εμείς έξι δισεκατομμύρια και ότι το 3% του πληθυσμού του πλανήτη ήλεγχε το 86% του παγκόσμιου πλούτου.

Στην έναρξη του Φόρουμ, τη Δευτέρα 16 Ιουλίου, θυμάμαι πολύ καλά τον πρόεδρο του ΑΤΤΑC της Γαλλίας να προειδοποιεί ότι εάν συνεχιζόταν αυτή η κερδοσκοπία του χρηματοοικονομικού τομέα σε λίγα χρόνια θα οδηγούμασταν σε μια

Γένοβα, επεισόδια.

πρωτοφανή οικονομική κρίση στην Ευρώπη και ότι, εάν δεν παρεμβαίναμε να εμποδίσουμε την κλιματική αλλαγή, θα είχαμε μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών. Σήμερα, μπορείτε να βρείτε κάποιον στον κόσμο που να μπορεί να πει ότι δεν είχαμε δίκιο;

Ακόμη και η πανδημία που ζούμε σήμερα αποτελεί τον καρπό αυτού του καταστροφικού μοντέλου ανάπτυξης, που εκμηδενίζει τις αποστάσεις ανάμεσα στον άνθρωπο και τα ζώα και που επιτρέπει την άμεση και ανεξέλεγκτη διασπορά ιών από τη μια μεριά του κόσμου στην άλλη.

Στο Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας δεν συμμετείχαν οι τρεις μεγαλύτερες ιταλικές εργατικές συνμοροσπονδίες: CGIL, CISL και UIL, συμμετείχαν όμως οι εργάτες μετάλλου της FIOM-CGIL και τα αυτόνομα συνδικάτα. Οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν με το μεταναστευτικό την Πέμπτη 19 Ιουλίου, γιατί από τότε είχαμε κατανοήσει ότι οι μετανάστες ήταν αυτοί που καλούντο να θυσιάσουν για την παραγωγή του πλούτου στη νεοφιλελεύθερη Ευρώπη, η οποία επέτρεπε την ελεύθερη διακίνηση εμπορευμάτων, αλλά όχι ανθρώπων.

Το Φόρουμ, όμως, δεν ολοκληρώθηκε όπως το προγραμματίζατε.

Σήμερα είναι γνωστό ότι υπήρξε μια σκληρή και απάνθρωπη καταστολή από την κεντροδεξιά κυβέρνηση του Μπερλουσκόνι και χωρίς καμιά ουσιαστική αντίδραση από την κεντροαριστερή αντιπολίτευση. Αυτό πρέπει να το σημειώσουμε.

Στη Γένοβα είδαμε να δολοφονείται ο Κάρλο Τζουλιάνι, είδαμε την επιδρομή της αστυνομίας στο σχολείο Ντίαζ, το «μεξικάνικο σφαγείο της Ντίαζ», «τη βραδιά της Χιλής στο σχολείο Ντίαζ», και τα βασανιστήρια στον αστυνομικό σταθμό του Μπολτσανέτο. Τη στιγμή εκείνη στην Ιταλία δεν υπήρχε καν νόμος για την καταδίκη των βασανιστηρίων. Πρέπει να το θυμόμαστε κι αυτό.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι για τη δολοφονία του Κάρλο ευθύνονται οι καραμπινιέροι, ένα στρατιωτικό και ακροδεξιό σώμα, και ότι τη στιγμή της επίθεσης των καραμπινιέρων στην πορεία με τις «Λευκές Φόρμες» στην οποία συμμετείχε ο Κάρλο, στο κέντρο επιχειρήσεων των καραμπινιέρων βρίσκονταν τρεις βουλευτές της ακροδεξιάς, κάτι που ήταν εντελώς παράνομο. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τη στιγμή που οι καραμπινιέροι επιτέθηκαν στις «Λευκές Φόρμες» παραβίαζαν τους κανονισμούς, γιατί τη διαχείριση της δημόσιας τάξης στις πόλεις την έχει η αστυνομία και όχι ένα στρατιωτικό σώμα.

Δεν πρέπει, επίσης, να ξεχνάμε ότι το βράδυ της εισβολής στο σχολείο Ντίαζ, το βράδυ του Σαββάτου, την ευθύνη την είχε η αστυνομία, αρχηγός της οποίας ήταν ο Τζιάνι Ντι Τζεγάρο, διορισμένος, όπως και όλη η ηγεσία της αστυνομίας από την προηγούμενη κυβέρνηση της κεντροαριστεράς. Στις δίκες που ακολούθησαν, η κυβέρνηση και η δεξιά υπερασπίστηκαν με κάθε μέσο και από θέσεις ιδεολογικής αρχής τις δυνάμεις ασφαλείας, ενώ ένα μεγάλο τμήμα της κεντροαριστεράς αρνήθηκε τη δημιουργία μιας Επιτροπής στο κοινοβούλιο που θα ερευνούσε τα γεγονότα. Μάλιστα έδωσαν και

Στο σχολείο Ντίαζ, «το μεξικάνικο σφαγείο»...

συνέντευξη Τύπου για να στηρίξουν την ηγεσία της αστυνομίας και την καταστολή που ακολούθησε στο σχολείο Ντίαζ.

Αυτό αποδεικνύει τη μεγάλη απομόνωση του κινήματος από τον πολιτικό κόσμο, αφού το 95% των πολιτικών κομμάτων ύψωσε ένα τείχος εναντίον της αλήθειας και προσπάθησε να προκαθορίσει και τη δουλειά των δικαστικών και της δικαιοσύνης. Για πολλά χρόνια δώσαμε τις μάχες στα δικαστήρια εντελώς μόνοι μας, εάν εξαιρέσει κανείς την Κομμουνιστική Επανάσταση.

Οι άνδρες των σωμάτων ασφαλείας καταδικάστηκαν για το σχολείο Ντίαζ και το Μπολτσανέτο και σε ό,τι αφορά το «μεξικάνικο σφαγείο της Ντίαζ» καταδικάστηκε και η ηγεσία της αστυνομίας. Ούτε ένας αστυνομικός ούτε ένας καραμπινιέρος δεν εξέτισε έστω μια και μόνον ημέρα φυλάκισης. Αυτή είναι η ντροπή της Ιταλίας. Όπως είναι ντροπή για την Ιταλία στα υψηλόβαθμα στελέχη της αστυνομίας που οι δικαστές καταδίκασαν, οι κυβερνήσεις της κεντροδεξιάς και της κεντροαριστεράς συνέχισαν να δίνουν προαγωγές και να τους αναθέτουν εξαιρετικά σημαντικές θέσεις.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η καριέρα του αρχηγού της αστυνομίας Ντι Τζενάρο, που έφτασε να γίνει επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών και υφυπουργός Εσωτερικών. Η κεντροδεξιά και η κεντροαριστερά κάλυψαν εντελώς τους πάντες και τα πάντα.

Πώς αντέδρασαν τα μέσα ενημέρωσης;

Το κίνημα δέχθηκε και ένα είδος καταστολής και από τα μέσα ενημέρωσης, τα οποία μας παρουσίαζαν σαν μια εγκληματική οργάνωση που συνωμοτούσε κατά των θεσμών. Αυτό το έζησα και ο ίδιος προσωπικά. Τα μέσα ενημέρωσης με παρουσίαζαν αρχικά σαν τον γιατρό με το σακίδιο, γιατί είχα πάντα μαζί μου ένα σακιδιάκι, παρ'όλο που είχα εξαιρετικά σημαντικές θέσεις στον τομέα Υγείας που αφορούσαν το AIDS και τα ναρκωτικά, διψύθυνα ή επέβλεπα έξι προγράμματα ερευνών στον τομέα της Υγείας σε εθνικό και άλλα έξι σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ήμουν ο υπεύθυνος επιμόρφωσης του ιατρικού προσωπικού στην αντιμετώπιση του AIDS στο Ανώτατο Ίδρυμα Υγείας.

Είναι συμβολικό αυτό που συνέβη με μένα, γιατί δείχνει τι ακριβώς συνέβη με το Φόρουμ και το κίνημα μετά τις 20 Ιουλίου του 2001. Μέσα σε μια εβδομάδα είχα μετατραπεί στον αρχηγό μιας τρομερής εγκληματικής οργάνωσης που λεγόταν Κοινωνικό Φόρουμ Γένοβας και το οποίο συνωμοτούσε κατά του κράτους.

Το βράδυ της Δευτέρας 23 Ιουλίου του 2001, μου τηλεφώνησε κάποιος, που δεν μπορώ να αναφέρω το όνομά του, και μου είπε ότι έγινε μια συνεδρίαση ανάμεσα στους υπεύθυνους της κυβέρνησης και της αστυνομίας στη Ρώμη και ότι αποφάσισαν να με συλλάβουν κατηγορώντας το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας ως συνωμοτική και ανατρεπτική οργάνωση. Επίσης, μου είπε ότι η σύλληψη θα γινόταν μετά από δύο με τρεις ημέρες, γιατί ήθελαν να γίνει πρώτα η ταφή του Κάρλο Τζουλιάνι.

Γένοβα. Διαδηλώσεις κατά του G8.

Το απόγευμα μετά την κηδεία του Κάρλο μού τηλεφώνησε ένας δημοσιογράφος που κάλυπτε το ρεπορτάζ των δικαστηρίων της Γένοβας και μου είπε ότι θα έπρεπε να γνωρίζω ήδη ότι θέλουν να με συλλάβουν. Του απάντησαν καταφατικά και πρόσθεσα ότι στη συνεδρίαση στην Επιτροπή των εκπροσώπων του Φόρουμ υπογράμμισα ότι δεν έχω καμία διάθεση να το σκάσω γιατί δεν έχω διαπράξει κάποιο αδίκημα, δεν έχω να κρύψω τίποτα και δεν έχω κάνει κάτι που να το έχω μετανιώσει. Στην πράξη ο δημοσιογράφος μού είχε τηλεφωνήσει για να με καθησυχάσει, λέγοντάς μου ότι παρά τις πιέσεις από την κυβέρνηση και την αστυνομία δεν βρέθηκε ούτε ένας δικαστικός στη Γένοβα που να δεχθεί να υπογράψει τη σύλληψή μου, μιας και τις συλλήψεις τις αποφασίζει η δικαστική και όχι η εκτελεστική εξουσία και η αστυνομία. Αυτό ήταν το κλίμα των ημερών που ακολούθησαν την καταστολή.

Είχαμε όμως και πολύχρονες δίκες.

Οι περισσότερες δίκες κράτησαν πάνω από δέκα χρόνια. Κανένας αστυνομικός ή καραμπινιέρος δεν μπήκε έστω και για μία μέρα στη φυλακή,

ενώ ακυρώθηκαν εκατοντάδες δίκες κατά αστυνομικών και καραμπινιέρων γιατί δεν υπήρχαν οι απαραίτητοι πόροι να συνεχιστούν. Για τον λόγο αυτόν, της «οικονομίας» της δικαιοσύνης, είχαμε μόνο τις δίκες για την εισβολή στο σχολείο Ντίαζ και τα βασανιστήρια στο Μπολτσανέτο.

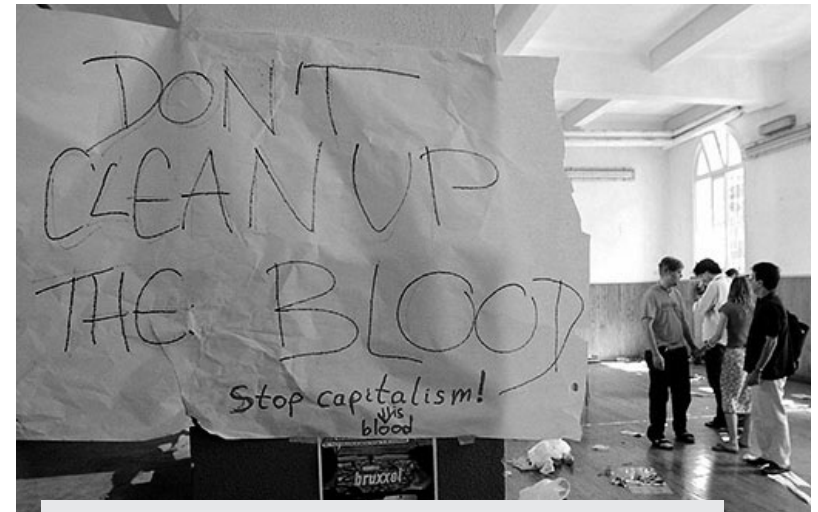
Ήσουν ο πρώτος από το κίνημα που μπήκες στο σχολείο Ντίαζ μετά το «μεξικάνικο σφαγείο», όπως αποκαλείς την επίθεση. Τι είδες;

Λυπάμαι, αλλά ακόμη δεν μπορώ να μιλήσω από τη συγκίνηση. Ταράζομαι. Μια στιγμή. Πέρασαν είκοσι χρόνια και δυσκολεύομαι πάρα πολύ να μιλήσω μόλις θυμάμαι τι είδα.

Για τον κόσμο που θα διαβάσει, θέλω να πω πρώτα κάτι άλλο. Πήγα στη Γένοβα πολύ πιο πριν για να οργανώσουμε το Φόρουμ και ζούσα σε ένα ξενοδοχείο μαζί με άλλους συνεργάτες μας. Δεν είχα σωματοφύλακες ή ομάδα περιφρούρησης. Τις ημέρες του Φόρουμ κυκλοφορούσα με την προστασία δύο εργατών μετάλλου της FIOM και δύο ακτιβιστών χριστιανών από το δίκτυο του Ντον Τσιότι. Εμείς δεν είχαμε στο μυαλό μας τις ομάδες περιφρούρησης, αλλά να μιλάμε με όλο τον κόσμο.

Τα τελευταία βράδια κοιμόμουν σε διαφορετικά σπίτια συντρόφων. Γύρω στα μεσάνυχτα του Σαββάτου μου τηλεφώνησαν και μου είπαν ότι η αστυνομία εισβάλλει στο κέντρο Τύπου του Φόρουμ στο σχολείο Ντίαζ όπου κοιμόταν πολύς κόσμος. Τρέξαμε κατευθείαν και όταν φθάσαμε πηδήξαμε όποια εμπόδια βρήκαμε για να μπούμε μέσα, αλλά μας ξαναπέταξαν έξω. Προσπαθούσαμε να ξαναμπούμε όταν είδαμε να βγάζουν έναν μεγάλο μαύρο σάκο και πραγματικά φοβηθήκαμε ότι είχαν συμβεί τα χειρότερα. Μετά είδαμε να βγαίνουν φορεία με τους ανθρώπους μέσα στα αίματα, χτυπημένους πάρα πολύ άσχημα. Προσπάθησα να ανοίξω τον μαύρο σάκο, αλλά με έπιασαν και με έδιωξαν.

Επέμενα και ήμουν ο πρώτος που κατάφερε να μπει στο

«Μην σκουπίζετε το αίμα». Σχολείο Ντίαζ, Γένοβα.

σχολείο Ντίαζ. Συγγνώμη, δεν μπορώ να το περιγράψω από τη συγκίνηση. Μπορείτε να φανταστείτε. Αίματα, αίματα, αίματα παντού. Ένα σχολείο μέσα στο αίμα. Αίματα στο πάτωμα, αίματα στους τοίχους, αίματα στις σκάλες, αίματα στα καλοριφέρ. Στο πάτωμα έβλεπες τα πάντα, από σακίδια, παπούτσια, ρούχα και εσώρουχα, όλα πεταμένα κάτω.

Πάντως, υποστήριξαν ότι υπήρχαν μολότοφ και σιδερόβεργες...

Την ίδια νύχτα έδωσαν μια συνέντευξη Τύπου όπου ο εκπρόσωπος της αστυνομίας Ρομπέρτο Σγκάλα, εκπρόσωπος του αρχηγού της αστυνομίας Ντι Τζενάρo, υποστήριξε ότι δεν συνέβη τίποτα και ότι απλώς μετέφεραν στο νοσοκομείο τα άτομα που είχαν τραυματιστεί στις διαδηλώσεις των προηγούμενων ημερών. Ένα αισχρό ψέμα για το οποίο θα έπρεπε να ντρέπεται.

Την επόμενη ημέρα έδωσαν νέα συνέντευξη Τύπου, όπου δεν μπορούσαν να γίνουν ερωτήσεις, αλλά, κατά τα άλλα, έδειξαν τις μολότοφ και τις σιδερόβεργες που υποτίθεται ότι είχαν βρει στο σχολείο Ντίαζ και που υποτίθεται ότι ανήκαν στους Black Bloc. Ήταν ένα σκηνοθετημένο

ψέμα, γιατί τις μολότοφ και τις σιδερόβεργες τις είχαν μεταφέρει οι ίδιοι οι αστυνομικοί μέσα στο σχολείο. Μάλιστα τις σιδερόβεργες τις είχαν βρει και τις είχαν φέρει από μια οικοδομή που ήταν κοντά στο σχολείο Ντίαζ. Όλα αυτά ήρθαν στην επιφάνεια από τις έρευνες που έκαναν κάποιοι ευσυνείδητοι δικαστικοί.

Για να γίνει κατανοητό το παιχνίδι τους, ο Ρομπέρτο Σγκάλα ήταν ο πρώτος γενικός γραμματέας του συνδικάτου των αστυνομικών SIULP, που δημιουργήθηκε μετά τους αγώνες των αστυνομικών της δεκαετίας του '70 και του '80 και υποτίθεται ότι εκπροσωπούσε τους προοδευτικούς αστυνομικούς. Αυτό επιβεβαιώνει το γεγονός ότι το «μεξικάνικο σφαγείο στο σχολείο Ντίαζ» δεν το έκαναν οι ακροδεξιοί καραμπινιέροι, αλλά οι κεντροαριστεροί αστυνομικοί.

Ορισμένοι δικαστικοί έκαναν, πάντως, το καθήκον τους.

Υπήρξε μια μεγάλη αντιπαράθεση μέσα στο δικαστικό σώμα, αλλά μια ομάδα κατάφερε να προχωρήσει τις έρευνες μέχρι τέλους. Θυμάμαι πολύ καλά τον εισαγγελέα που είχε αναλάβει την υπόθεση του σχολείου Ντίαζ και την έρευνα εναντίον 92 ατόμων, που υποτίθεται ότι ανήκαν στους Black Bloc και βρίσκονταν τη στιγμή της εισβολής στο σχολείο. Ο εισαγγελέας πρότεινε ο ίδιος την αθώωση και των 92, καταρρίπτοντας τα σενάρια της αστυνομίας ότι ανήκαν στους Black Bloc. Όχι μόνο βοήθησε να αθωωθούν οι αθώοι ακτιβιστές του Φόρουμ, αλλά αντέστρεψε το κλίμα και έστρεψε τις κατηγορίες κατά των αστυνομικών.

Έκαναν τα πάντα για να αποφύγουν τις καταδικαστικές αποφάσεις εναντίον των αστυνομικών, των διοικητών και των πολιτικών υπευθύνων τους.

Τα έχουμε περιγράψει με την παραμικρή λεπτομέρεια στο βιβλίο που γράψαμε με τον δημοσιογράφο Λορέντζο Γκουαντανούτσι «Η έκλειψη της δημοκρατίας. Οι αλήθειες που έκρυ-

Γένοβα, οδός Τολεμάντε.

ψαν για το G8». Ο Γκουαντανούτσι ήταν μάρτυρας και θύμα της αστυνομικής βίας στο σχολείο Ντίαζ γιατί βρισκόταν μέσα και τον τσάκισαν στο ξύλο.

Είναι, λοιπόν, αλήθεια ότι χάρη σε έναν δικαστικό μάθαμε την αλήθεια για τις προβοκάτσιες της αστυνομίας με τις μολότοφ και τις σιδερόβεργες. Πρέπει να πούμε, επίσης, ότι οι δικαστικοί που βοήθησαν να μάθουμε την αλήθεια είδαν τις καριέρες τους να μπλοκάρονται. Οι απειροελάχιστοι αστυνομικοί που μίλησαν είδαν την καριέρα τους να σταματά.

Ο υπαρχηγός της αστυνομίας της Ιταλίας Ανζοϊνο Αντρεάσι, δηλαδή ο δεύτερος στην ιεραρχία μετά τον Ντι Τζενάρο, που τον είχαν στείλει στη Γένοβα για να διαχειριστεί όλη την κατάσταση, αρνήθηκε να εκτελέσει τη διαταγή που του ήρθε από τη Ρώμη, να επιτεθεί στο σχολείο Ντίαζ. Μάλιστα, αρνήθηκε να συμμετάσχει και στις δύο συνεδριάσεις της ηγεσίας της αστυνομίας της Γένοβας που σχεδιάστηκε η επίθεση. Για τον λόγο αυτό η κυβέρνηση έστειλε από τη Ρώμη έναν άλλο υψηλόβαθμο αξιωματικό, τον Λα Μπρούνα, που ανέλαβε τη διεύθυνση της επίθεσης στο σχολείο Ντίαζ.

Όταν μάθαμε για την επίθεση στο σχολείο Ντίαζ, τηλεφώνησα αμέσως στον Αντρεάσι, γιατί ο αρχηγός της αστυνομίας Ντι Τζενάρο είχε δηλώσει ότι δεν ήθελε να μιλά μαζί μου, και τον ρώτησα τι κάνουν στο σχολείο. Μου απάντησε: «Το αποφάσισαν, και εγώ δεν μπορώ να κάνω τίποτα». Στις δίκες μάθαμε ότι αρνήθηκε να οργανώσει το «μεξικάνικο σφαγείο» και ότι συνεργάστηκε με τους δικαστές, με αποτέλεσμα να τον περιθωριοποιήσουν μέσα στην αστυνομία.

Ο Αντρεάσι “έφυγε” πριν από λίγους μήνες, αλλά είχαμε και τους δύο νοσοκόμους...

Ναι, ο Αντρεάσι «έφυγε» πριν από λίγο καιρό. Οι δύο νοσοκόμοι του σωφρονιστικού συστήματος Μάρκο Πότζι και Ιβάνο Πατριτσιόλι εξιστόρησαν τα πάντα για την αστυνομική βία και τα κατέθεσαν στο δικαστήριο. Οι δικαστές δεν πίστευαν τα παιδιά που βασανίστηκαν στο Μπολτσανέτο, γιατί οι ιστορίες τους έμοιαζαν εξωπραγματικές. Όταν όμως κατάθεσαν οι δύο νοσοκόμοι του σωφρονιστικού συστήματος, που είχαν μεταφερθεί από τη Μπολόνια στη Γένοβα για τις ημέρες του Φόρουμ, οι δικαστές κατάλαβαν αμέσως ότι οι μαρτυρίες τους ήταν ίδιες με αυτές των παιδιών που βασανίστηκαν.

Οι δύο νοσοκόμοι δεν πήραν κανένα μετάλλιο και καμία διάκριση για την αλήθεια που είπαν για ό,τι είδαν. Αντίθετα, τους ανάγκασαν να παραιτηθούν και να αφήσουν τη δουλειά τους. Έμειναν άνεργοι γιατί έκαναν τον καθήκον τους. Πρέπει, επίσης, να πούμε ότι ακόμη και τα ηγετικά στελέχη της αστυνομίας που εμφανίζονταν σαν προοδευτικά και δημοκρατικά, ταυτίστηκαν με τους υπόλοιπους και προσπάθησαν να συγκαλύψουν τα πάντα.

Μετά την καταδίκη της Ιταλίας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η χώρα αναγκάστηκε να ψηφίσει έναν νόμο που να ποινικοποιεί τα βασανιστήρια. Έκαναν έναν τόσο απαίσιο νόμο που δεν περιέχει ούτε καν τα κριτήρια που έχει θέσει ο ΟΗΕ, με αποτέλεσμα ορισμένοι δικασ-

Διαδηλώσεις στο Σιάτλ στις 30/11/1999.

τικοί που ήταν στις δίκες των αστυνομικών της Γένοβας να υποστηρίζουν ότι, εάν υπήρχε από πριν αυτός ο νόμος, θα ήταν αδύνατον να προσαχθούν οι αστυνομικοί σε δίκη και εντελώς αδύνατον να καταδικαστούν.

Ποια ήταν η ιστορία του κινήματος μετά τη Γένοβα;

Μετά την καταστολή στη Γένοβα, το κίνημα κατάφερε να διατηρήσει τη δύναμη και την ενότητά του μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου του 2003 με τη μεγάλη διαδήλωση των 3 εκατομμυρίων ατόμων στη Ρώμη εναντίον του πολέμου στο Ιράκ, που την είχαμε ανακοινώσει τον Νοέμβριο του 2002 στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ της Φλωρεντίας. Στη Φλωρεντία, στην τελική διαδήλωση, συμμετείχε περίπου ένα εκατομμύριο άτομα. Το γεγονός ότι η αστυνομία δεν εμφανίστηκε καθόλου στους δρόμους και το γεγονός ότι στη Φλωρεντία τα μαγαζιά ήταν ανοικτά και ο κόσμος της μαζί μας, οδήγησε σε μια μεγάλη ειρηνική διαδήλωση.

Τα πράγματα μετά δυσκόλεψαν πάρα πολύ, γιατί άρχισαν οι δίκες και η υποχρέωσή μας να παρακολουθούμε ό,τι συνέβαινε μέσα στις αίθου-

σες των δικαστηρίων, αλλά παράλληλα ενισχύθηκε και ο πόλεμος εναντίον του κινήματος από τα μέσα ενημέρωσης. Έτσι, πολλές οργανώσεις οδηγήθηκαν στην αποχώρηση γιατί δραστηριοποιούνταν στον τομέα της φροντίδας και των υπηρεσιών και είχαν ανάγκη τη δημόσια χρηματοδότηση για να συνεχίζουν τις δραστηριότητές τους.

Θα φέρω το παράδειγμα του συλλόγου στον οποίο είχα δραστηριοποιηθεί, του LILA, που είχε εκτεθεί περισσότερο από όλους τους συλλόγους, γιατί είχε εμένα ως πρόεδρο. Μας έκοψαν όλους τους πόρους και δεν μπορούσαμε να στηρίξουμε τα άτομα που είχαν AIDS και τις οικογένειές τους. Οι κυβερνήσεις, οι δήμοι και οι Περιφέρειες της κεντροδεξιάς και της κεντροαριστεράς μάς έκοψαν όλα τα προγράμματα που είχαμε σε πάρα πολλές πόλεις και το ίδιο έκαναν με όλους τους συλλόγους που στήριξαν το Κοινωνικό Φόρουμ. Έτσι, ο κάθε σύλλογος κλείστηκε στον μικρόκοσμό του, ασχολήθηκε με την ιδιαιτερότητά του και δεν αναζητούσε πλέον έναν άλλο εφικτό κόσμο.

Πάντως, δεν κατάφεραν να εξαφανίσουν αυτή την εμπειρία και τις μεγάλες ιδέες της, γιατί μετά από 10 χρόνια κερδίσαμε το δημοψήφισμα για το νερό ως δημόσιο αγαθό και βάλουμε φρένο στην ιδιωτικοποίηση των εταιρειών ύδατος της χώρας. Το 2011 οικοδομήσαμε την Επιτροπή για το Νερό, στα πρότυπα του Κοινωνικού Φόρουμ, συγκεντρώνοντας εκατοντάδες συλλόγους, οργανώσεις και συνδικάτα. Το 95% των πολιτικών κομμάτων δεν συμμετείχε στο δημοψήφισμα και προσπάθησε να το σαμποτάρει, αλλά εμείς καταγράψαμε μια τεράστια νίκη που μαρτυρά τη δυναμική του κινήματος και την κρίση της πολιτικής. Η νίκη στο δημοψήφισμα για το νερό αφορούσε τα κοινά αγαθά, αυτά που διεκδικήσαμε για πρώτη φορά με συγκεκριμένο τρόπο στη Γένοβα.

Ο πολιτικός κόσμος της Ιταλίας, με εξαίρεση τότε την Κομμουνιστική Επανάδρυση, κράτησε

Χάρτης της Γένοβας με την «κόκκινη ζώνη».

αποστάσεις από ο,τιδήποτε κινηματικό, που στηριζόταν στη συμμετοχή στην πολιτική και την κοινωνία;

Αυτή είναι και η μεγάλη διαφορά της Ιταλίας από τη Λατινική Αμερική για παράδειγμα, όπου το Κοινωνικό Φόρουμ ενίσχυσε το ενδιαφέρον των προοδευτικών και αριστερών κομμάτων με αποτέλεσμα να έχουμε την κυβέρνηση του Λούλα στη Βραζιλία. Τα κινήματα ενδιαφέρθηκαν για την πολιτική και η πολιτική ενδιαφέρθηκε να συζητήσει και να εμπλουτιστεί από τη ζωντάνια των κινήματων, με αποτέλεσμα η Λατινική Αμερική να γνωρίσει μια πολύ γόνιμη δεκαετία. Πρέπει να σημειώσουμε ότι τα κινήματα αυτά διατήρησαν την αυτονομία τους και δεν ευθυγραμμίστηκαν με καμιά κυβερνητική πολιτική.

Στην Ευρώπη, δυστυχώς, δεν έγινε κάτι τέτοιο και το ξέρετε πάρα πολύ καλά στην Ελλάδα, όπου το ΠΑΣΟΚ έμεινε μακριά από όλα αυτά, όπως και οι Δημοκράτες της Αριστεράς στην Ιταλία. Ήταν εντελώς κούφοι για να αφουγκραστούν κάτι καινούργιο που θα μπορούσε να τους βοηθήσει και να τους δώσει νέα δυναμική. Στην Ιταλία, μόνο το κόμμα της Κομμουνιστικής Επανάδρυσης στάθηκε με τα κινήματα και άνοιξε έναν διάλογο μαζί τους, υποστηρίζοντας μέχρι κεραίας τις διεκδικήσεις και την αυτονομία τους. Μάλιστα, η Κομμουνιστική Επανάδρυση έφερε

στη Γένοβα και την Ευρωπαϊκή Αριστερά, γιατί τίποτα δεν ήταν προκαθορισμένο.

Σε λίγες ημέρες θα ξεκινήσετε κάποιες πρωτοβουλίες στη Γένοβα για τα 20χρονα του Φόρουμ.

Θέλουμε να μιλήσουμε μόνο για το παρόν και το μέλλον και να μην αναλωθούμε μόνο στο παρελθόν. Προσπαθούμε να βρούμε τον συνδετικό ιστό του παρελθόντος με το παρόν και κυρίως να καταλάβουμε τις προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας για να βρούμε τις ρίζες και τις αιτίες εκείνης της ιστορίας.

Είναι προφανές ότι είχαμε απολύτως δίκιο. Τότε λέγαμε ότι ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός. Σήμερα θα πρέπει να πούμε ότι έχουμε άμεση και απόλυτη ανάγκη έναν άλλο εφικτό κόσμο. Ο χρόνος που έχουμε μπροστά μας είναι περιορισμένος και πρέπει να τον χρησιμοποιήσουμε για να αλλάξουμε την πραγματικότητα. Η πανδημία είναι το αποτέλεσμα του παραγωγικού μοντέλου ανάπτυξης που έχουμε μπροστά μας και δεν θα είναι η τελευταία πανδημία που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Μέσα στην πανδημία, η αντιπαράθεση αναδεικνύει τα χειρότερα χαρακτηριστικά της, γιατί αυτό που μας προτείνουν είναι: ο θάνατός σας, η ζωή μου.

Το είδαμε ξεκάθαρα με την αντιπαράθεση για την άρση των πατεντών στα εμβόλια, όπου ο καθένας τους είναι εναντίον όλων των άλλων, με ελάχιστες πολυεθνικές να βγάζουν τεράστια κέρδη δισεκατομμυρίων ευρώ και δολαρίων, ενώ από την άλλη έχουμε δισεκατομμύρια ανθρώπους που δεν ξέρουμε πώς θα επιζήσουν από την πανδημία και την οικονομική και κοινωνική κρίση που τη συνοδεύει. Για άλλη μια φορά βρίσκουμε απέναντί μας τη λογική του νεοφιλελευθερισμού.

Από την άλλη πλευρά, είδαμε την αλληλεγγύη των γιατρών από την Κούβα, τη Βενεζουέλα και την Κίνα που ήρθαν να μας βοηθήσουν στη Λομβαρδία, την Περιφέρεια που δέχθηκε το μεγαλύτερο πλήγμα στην Ευρώπη. Είδαμε τις Ταξιαρχίες

Ο Κάρλο ζει / Μνημνη Κάρλο Τζουλιάνι.

Αλληλεγγύης που έφερναν τρόφιμα στις λαϊκές κατοικίες του Μιλάνου και των άλλων πόλεων.

Υπάρχουν δύο λογικές που βρίσκονται σε κάθετη αντιπαράθεση. Εάν κερδίσει η λογική του κέρδους δεν θα υπάρξει ένα μέλλον για τον πλανήτη μας. Γι' αυτό πρέπει να κερδίσουμε και όχι μόνο να έχουμε το δίκιο με το μέρος μας.

¹ Democrazia Proletaria: Κόμμα που δραστηριοποιήθηκε στην Ιταλία τη δεκαετία του '70, στα αριστερά του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος.

Δημιουργήσαμε ένα τεράστιο κίνημα που δεν το σταμάτησε η καταστολή

”

Ραφαέλα Μπολίνι

(Raffaella Bolini),
πρώην υπεύθυνη Διεθνών Σχέσεων του ARCI
και μέλος της Επιτροπής Εκπροσώπων
του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας.

Η συνέντευξη δόθηκε στις 5 Ιουνίου 2021

Η Ραφαέλα Μπολίνι ήταν για χρόνια συντονίστρια Διεθνών Σχέσεων και μέλος του προεδρείου του πολιτιστικού και κοινωνικού οργανισμού ARCI,¹ που έχει περισσότερα από ένα εκατομμύριο μέλη και 4.400 λέσχες και συλλόγους στην Ιταλία. Ήταν από τις πρωταγωνίστριες της δημιουργίας του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας, του Ευρωπαϊκού Φόρουμ της Φλωρεντίας και του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ. Από τις αρχές της δεκαετίας του '80

συμμετείχε στο ειρηνιστικό κίνημα και τα κοινωνικά κινήματα, και αργότερα στην αλληλεγγύη με τα θύματα του πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία και στις πρωτοβουλίες για τα δικαιώματα των μεταναστών.

Τον Αύγουστο του 2015 μαζί με την πρόεδρο του ARCI Φραντσέσκα Κιαβάτσι και την υπεύθυνη οικονομικής πολιτικής του ARCI Γκρέτα Μπαρμπολίνι ήρθαν, για μια ακόμη φορά, στην Αθήνα για να παραδώσουν σε μετρητά την οικονομική βοήθεια που συγκέντρωσαν για την «Αλληλεγγύη για Όλους», αλλά και για να εκφράσουν τη διαμαρτυρία τους για τους εκβιασμούς της ΕΚΤ και της Ε.Ε. εναντίον της Ελλάδας, και την επιβολή των capital controls.

Η Ρ.Μπολίνι πήρε ενεργό μέρος στις πρωτοβουλίες για τη στήριξη του ελληνικού λαού που οργανώθηκαν στην Ιταλία, και ήταν από τις διοργανώτριες των αποστολών που έφεραν εκατοντάδες Ιταλούς ακτιβιστές στις διαδηλώσεις της Πλατείας Συντάγματος για να σταθούν δίπλα στον ελληνικό λαό και την κυβέρνηση της Αριστεράς. Στις ευρωεκλογές του 2014 ήταν υποψήφια στην περιφέρεια της Κεντρικής Ιταλίας με το ψηφοδέλτιο της «Άλλης Ευρώπης με τον Τσίπρα».

Ήσουν από τις πρωτεργάτριες της δημιουργίας του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας εκπροσωπώντας μια τεράστια πολιτιστική και κοινωνική οργάνωση, το ARCI, με πάνω από ένα εκατομμύριο άτομα. Πώς φθάσαμε σε αυτό;

Το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας ήταν το «παιδί» και η «μπέρα» των άλλων Παγκόσμιων και Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Φόρουμ. Η Γένοβα ήταν «κόρη» του Σιάτλ και του Πόρτο Αλέγκρε και «μπέρα» του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ. Την πρώτη συζήτηση και την πρώτη απόφαση για να διοργανώσουμε το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας την πήραμε επισήμως στο Πόρτο Αλέγκρε. Την επόμενη χρονιά, μετά τη Γέ-

Ραφαέλα Μπολίνι.

νοβα, δημιουργήσαμε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ της Φλωρεντίας. Ήταν η τεράστια ειρηνική εκδίκασή μας για τη βία και την καταστολή που γνωρίσαμε στη Γένοβα. Όχι μόνο δεν κατάφεραν να σκοτώσουν με την καταστολή το κίνημά μας, αλλά το έκαναν να φουντώσει ακόμη περισσότερο μέσα σε έναν χρόνο. Στη Φλωρεντία συμμετείχαν πολύ περισσότερες οργανώσεις σε σχέση με τη Γένοβα, για να μην αναφερθούμε στον κόσμο που ήταν τουλάχιστον ο διπλός, ίσως και τριπλός.

Είχαμε το Σιάτλ, το Πόρτο Αλέγκρε, τη Γένοβα, την Φλωρεντία και μετά τη μεγάλη διαδήλωση κατά του πολέμου στις 15 Φεβρουαρίου του 2003. Συμμετείχαμε και οι δύο μας από πολύ νέοι στο μεγάλο ειρηνι-

στικό κίνημα της δεκαετίας του '80 κατά των πυραύλων και ξέρουμε σε τι αναφερόμαστε. Οι αντιπολεμικές διαδηλώσεις των 110 εκατομμυρίων ατόμων, σε περισσότερες από 600 πόλεις και τα 3 εκατομμύρια που συγκεντρώθηκαν στη Ρώμη, αποτέλεσαν τον καρπό των μεγάλων κινημάτων κατά της παγκοσμιοποίησης και των Κοινωνικών Φόρουμ.

Τα περισσότερα κινήματα που συμμετείχαν στα Κοινωνικά Φόρουμ, όπως τα συνδικάτα, οι αγρότες της Λατινικής Αμερικής, τα κινήματα για τον αφοπλισμό ή το μεταναστευτικό, έδιναν ήδη τους αγώνες τους εδώ και δεκαετίες. Το περιεχόμενο υπήρχε ήδη. Η προστιθέμενη αξία των Φόρουμ ήρθε από τη μαγεία της σύγκλισης και της ενότητας όλων αυτών των κινήματων σε μερικούς κοινούς στόχους.

Τα κινήματα είχαν κάνει και στο παρελθόν ενωτικές δράσεις, αλλά με τα Κοινωνικά Φόρουμ άλλαξε η μεθοδολογία μας, γιατί κάναμε κάτι επαναστατικό και αντι-ιεραρχικό: δεν υπήρχαν πρωταρχικά και δευτερεύοντα σημεία, αλλά θεωρήσαμε ότι όλα έχουν το ίδιο βάρος και την ίδια σημασία για να οικοδομήσουμε ένα κοινό εναλλακτικό σχέδιο. Επίσης, δεν υπήρχε κάποια ιεραρχία ανάμεσα σε εξουσίες και μικροεξουσίες, γιατί ένας μικρός σύλλογος, μια μικρή ομάδα είχε το ίδιο βάρος με τους υπόλοιπους.

Κανείς δεν σκεφτόταν να καπελώσει τους υπόλοιπους.

Αυτή ήταν ακριβώς η ουσία. Κανείς δεν πήγε για να συνθλίψει τις πιο μικρές οργανώσεις που είχε γύρω του. Το ARCI, στο οποίο ανήκω, είναι μια οργάνωση με ένα εκατομμύριο μέλη, που έμαθε πάρα πολλά από τα Κοινωνικά Φόρουμ και πολλά από τις μικρότερες οργανώσεις και συλλόγους των Φόρουμ. Οι μεγάλες οργανώσεις δεν επιδίωξαν να καπελώσουν τις μικρότερες ή να ασκήσουν την εξουσία του βάρους τους, αλλά να τεθούν στην υπηρεσία όλων, να θέσουν στην υπηρεσία όλων τις υποδομές τους. Αποκτήσαμε την ιδέα της

«Λευκές Φόρμες».

εξουσίας ως υπηρεσίας προς τους άλλους για να αλλάξουμε τον κόσμο- μια ιδέα που είχε μάλιστα και έντονα φεμινιστικά χαρακτηριστικά. Δεν ήταν απλώς η αντικατάσταση των ανδρών με γυναίκες στην εξουσία, αλλά η καταστροφή της πυραμίδας της εξουσίας. Θέλαμε να δημιουργήσουμε αντι-ιεραρχικούς και οριζόντιους μηχανισμούς που θα λειτουργούσαν μέσα από δίκτυα, στα οποία η εξουσία του καθενός εξαρτιόταν από τις υπηρεσίες που μπορούσε να προσφέρει στους άλλους. Όσο πιο πολλά προσέφερες τόσο πιο «ισχυρός» μπορούσε να γίνεις. Κι όσο πιο ισχυρός γινόσουν τόσο μεγαλύτερη φροντίδα θα έδινες στους άλλους. Αυτή ήταν η επαναστατική ιδέα των Φόρουμ.

Αυτό φάνηκε με τον συναινετικό τρόπο λειτουργίας μας και με τις ευρύτατες πλειοψηφίες που έπρεπε να έχουμε. Δεν είχαμε πλειοψηφίες και μειοψηφίες που τσακόνονταν για μία ψήφο, ούτε κωδικοποιήσεις που μετρούσαν την πλειοψηφία και την μειοψηφία με αριθμούς. Κανείς μας δεν ήθελε να κερδίσει την πλειοψηφία σε μια συγκέντρωση ή μια συνέλευση. Θέλαμε να οικοδομήσουμε την ηγεμονία των κινήματων μέσα από τη διαρκή ενότητα και τη δυναμική τους και όχι διαμέσου

πλειοψηφιών και μειοψηφιών που δεν θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν την κοινή δυναμική όλων μας.

Η μεθοδολογία μας είχε ήδη τα στοιχεία μιας εναλλακτικής αντισυστημικής πρότασης. Ξέρουμε εδώ και δεκαετίες ότι το πρόβλημα της Αριστεράς είναι η σχέση της με την εξουσία, την κυβέρνηση, την κυριαρχία, γιατί δεν είχαμε σκεφτεί να οικοδομήσουμε μια πρόταση εναλλακτική απέναντι στη διαχείριση της εξουσίας, στην ιδέα της κυριαρχίας όπου ο πιο ισχυρός εξουσιάζει τον πιο αδύναμο.

Με τα Φόρουμ οικοδομήσαμε μηχανισμούς αμοιβαίας αναγνώρισης και αλληλοσεβασμού, γιατί καταλάβαμε ότι ο καθένας μας είχε ανάγκη τους άλλους και ότι θα έπρεπε να συνθέσουμε τις διαφορές μας. Η σύγκλιση, βέβαια, έπρεπε να γίνει με βάση τις υψηλές και ισχυρές ιδέες μας και όχι να αποτελεί έναν συμβιβασμό χαμηλού επιπέδου. Και αυτό λειτούργησε. Δεν κάναμε όπως τα κόμματα, που για να συνεργαστούν συνάπτουν την ελάχιστη δυνατή συμφωνία.

Η μεθοδολογία της σύγκλισης γίνεται επαναστατική όταν έχει έναν μεγάλο στόχο. Για παράδειγμα, εμάς του ARCI, οι περισσότεροι μας θεωρούσαν μετριοπαθείς - και αυτό ήταν κάτι που μας ενοχλούσε, γιατί στα θέματα της ειρήνης και των μεταναστών ήμασταν πιο μπροστά από αυτούς που θεωρούσαν ότι βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή.

Είδαμε όλοι τι κάνατε με τον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία και το μεγάλο βάρος της οργάνωσής σας.

Ναι, ήταν ανεπανάληπτο, γιατί κάναμε μεγάλα πράγματα για να βοηθήσουμε τους λαούς της πρώην Γιουγκοσλαβίας και δεν διστάσαμε να προκαλέσουμε και ρήξεις. Για μια δεκαετία ήμασταν στην πρώτη γραμμή στήριξης των θυμάτων του πολέμου. Ήταν το Σάββατο του Πάσχα του 1999, λίγες ώρες πριν από τις διακοπές του Πάσχα, όταν κατεβάσαμε 100.000 άτομα για να διαμαρτυρηθούμε εναντίον της συμμετοχής της

Μέτρα ασφαλείας ενόψει της συνόδου του G8. Μεταλλικά οδοφράγματα.

Ιταλίας στους βομβαρδισμούς της Σερβίας. Προκαλέσαμε μια τεράστια ρήξη γιατί μια τόσο μεγάλη οργάνωση, όπως το ARCI, βγήκε στους δρόμους για να διαμαρτυρηθεί εναντίον της πρώτης κυβέρνησης της Αριστεράς στην χώρα μας. Δεν ήμασταν καθόλου μετριοπαθείς. Είχαμε απογορευθεί γιατί είχαμε εργαστεί σκληρά υπέρ της ενωμένης Ευρώπης, κόντρα στα δύο πολιτικο-στρατιωτικά μπλοκ, το ΝΑΤΟ και το Σύμφωνο της Βαρσοβίας.

Θυμάμαι ότι με τον τότε πρόεδρο του ARCI, Τομ Μπενετόλο, είχαμε γιορτάσει την πτώση του Τείχους του Βερολίνου ελπίζοντας ότι, επιτέλους, θα μπορεί κάτι να κινηθεί πέρα από τη λογική των δύο μπλοκ και να βάλουμε ξανά την Ευρώπη μπροστά στην πρόκληση των ατομικών ελευθεριών και της κοινωνικής ισότητας. Πιστεύαμε ότι θα μπορούσαμε να οικοδομήσουμε μια νέα, πιο προωθημένη κοινωνική συμφωνία με τις προοδευτικές, δημοκρατικές και σοσιαλδημοκρατικές δυνάμεις. Είχαμε αυτή την ψευδαίσθηση, γιατί είχαμε εργαστεί σκληρά γι' αυτό.

Την περίοδο του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας ξυπνήσαμε από τον ύπνο μας και καταλάβαμε ότι ο κόσμος πήγαινε προς εντελώς δια-

φορετική κατεύθυνση και ότι κέρδιζε η λογική της μονοδιάστατης σκέψης. Η Δύση είχε στραφεί εναντίον της Ανατολής, προετοιμάζοντας μια έφοδο για να λεπλατίσει ό,τι υπήρχε.

Αυτοί ετοιμάζαν την τελική τους επίθεση για να καταλάβουν όλο τον πλανήτη, ενώ εγώ επί έναν χρόνο τριγύριζα ανάμεσα στις χίλιες τόσες λέσχες του ARCI για να εξηγήσω στους δικούς μας τι ήταν η νεοφιλελεύθερη παγκοσμιοποίηση. Ακόμη και ο όρος παγκοσμιοποίηση ήταν για πολλούς πολύπλοκος στην κατανόηση. Την ίδια στιγμή, η κυρίαρχη κεντροαριστερά είχε αποδεχθεί το αφήγημα του νεοφιλελευθερισμού, δηλαδή ότι «παγκοσμιοποίηση» σήμαινε ότι ενώνουμε τον κόσμο και ότι, επιτέλους, δεν θα έχουμε σύνορα. Αποκαλούσαν «ελαστικοποίηση» την πρόσκαιρη και επισφαλή εργασία και υποστήριζαν ότι οι νέοι άνθρωποι θα ζούσαν το θαύμα να επιλέγουν ανάμεσα σε πολλές δουλειές, αντί να ζήσουν μια ζωή στο ίδιο γραφείο. Ποιος πιστεύει σήμερα αυτές τις αθλιότητες;

Η ιταλική κεντροαριστερά είχε πιστέψει αυτά τα παραμύθια ότι η παγκοσμιοποίηση θα ήταν κάτι το θετικό. Ήταν τόσο ισχυρή αυτή η πεποίθηση σε πολλούς από αυτούς, που ήταν σχεδόν αδύνατον και να συζητήσεις μαζί τους. Φανταστείτε τώρα ότι εμείς σπκώσαμε το κεφάλι μας στην παγκοσμιοποίηση, όταν τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και η κουλτούρα της μάζας την αντιμετώπιζαν τουλάχιστον θετικά, για να μην πούμε ότι είχαν παραδοθεί σε αυτή. Αγωνιστήκαμε με μεγάλο κουράγιο και με το μαχαίρι στα δόντια.

Η πανδημία, πάντως, άνοιξε τεράστια ρήγματα στο κυρίαρχο αφήγημα που έφτιαξαν για τον κόσμο μας, γιατί έδειξε όλες τις καταστροφικές ανεπάρκειες του συστήματος. Ο κορωνοϊός ταξίδεψε στους δρόμους της παγκοσμιοποίησης, έδειξε τη βαρβαρότητα των ιδιωτικοποιήσεων και τη μεγάλη σημασία που έχει ο δημόσιος χαρακτήρας των καθολικών υπηρεσιών για όλους, υπογράμμισε την αλληλοεξάρτησή μας, γιατί ακόμη και εάν οι Δυτικοί, για παράδειγμα, εμβολιαστούμε όλοι, οι μεταλλάξεις που θα έρχονται από την Αφρική, που δεν θα εμβολιαστεί, θα συνεχίζουν να πλήττουν την

Οι «Ανυπάκουοι».

πλούσια Δύση. Μπορούμε να κλειστούμε στο «Φρούριο Ευρώπη», στα εθνικά σύνορα και στα σπίτια μας, αλλά για να είμαστε ασφαλείς θα πρέπει να είναι ασφαλείς και αυτοί που είναι εκτός των τειχών.

Με την πανδημία καταλάβαμε πόσα επαγγέλματα έχουμε απολύτως ανάγκη και πόσο είχαμε απαξιώσει τους εργαζόμενους σε αυτά: από τις πωλήτριες και τους υπαλλήλους στα σούπερ μάρκετ και τους εργαζόμενους στις υπηρεσίες καθαριότητας, έως τις γυναίκες που φροντίζουν τους ηλικιωμένους, και, φυσικά, το νοσηλευτικό προσωπικό. Όλους αυτούς τους κακοπληρωμένους, που μερικές φορές παίρνουν τα μισά ή ακόμη λιγότερα από τον μέσο μισθό.

Η πανδημία μας δίδαξε πολλά πράγματα και κυρίως, με το αρχικό σοκ, μας έδειξε τι πρέπει να αλλάξουμε. Εάν το θέταμε όπως το θέσαμε πριν από είκοσι χρόνια, ο περισσότερος κόσμος, για μια ακόμα φορά θα μας έλεγε ότι έχουμε δίκαιο. Σήμερα δεν έχουμε ανάγκη από μαθήματα καταπολέμησης του πολιτικού αναλφαβητισμού, γιατί με την πανδημία και τον θάνατο γύρω μας κατάλαβαν όλοι τα καταστροφικά χαρακτηριστικά του συστήματος που ζούμε.

Γιατί, όμως, δεν έχει καταφέρει κανείς να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που περιγράφεις, αξιοποιώντας την εμπειρία της Γένοβας;

Έναν αρνητικό ρόλο, σε μεγάλο βαθμό, τον παίζει το γεγονός ότι τα πάντα είναι κατακερματισμένα. Φέτος έχουμε κάνει μεγάλες προσπάθειες για μια νέα σύγκλιση του κινήματος της κοινωνίας της φροντίδας, που δημιουργήθηκε μέσα στην πανδημία. Συνεδριάζουμε εδώ και έναν χρόνο διαδικτυακά, έως και 170 άτομα, κάτι που δεν φαίνεται τόσο φυσιολογικό, και στην χειρότερη των περιπτώσεων τώρα που χαλάρωσε το lockdown είμαστε τουλάχιστον 100 από σχεδόν όλη την Ιταλία, ενώ αρκετές εκατοντάδες ακόμα παρακολουθούν τις συνεδριάσεις μας σε ύστερο χρόνο.

Βλέπουμε ότι σήμερα πάρα πολύς κόσμος ζει και δρα με βάση τις πρακτικές και τις ιδέες των Κοινωνικών Φόρουμ, και μάλιστα χωρίς να το ξέρει. Πολύς κόσμος τρώει και καταναλώνει με έναν διαφορετικό τρόπο ακολουθώντας τις ιδέες των Φόρουμ, σπουδάζει πολλά πράγματα που έχουν τις ρίζες τους στους προβληματισμούς των Φόρουμ. Ένα μεγάλο τμήμα του περιεχομένου των Φόρουμ ζει στην καθημερινή ζωή πολλών ατόμων. Το πρόβλημα είναι ότι δεν μετράνε και δεν μετράμε σε τίποτα, γιατί στη σημερινή εποχή δεν καταφέρνουμε να δημιουργήσουμε ένα εναλλακτικό σημείο αναφοράς. Ασφαλώς και υπάρχει το πρόβλημα της πολιτικής και των κομμάτων, γιατί στην Ιταλία, όπως και σε άλλες χώρες, δεν υπάρχει πολιτική αντιπροσώπευση άξια λόγου. Μπορούμε να προσποιηθούμε ότι το πρόβλημα αυτό δεν υπάρχει, αλλά δυστυχώς υπάρχει.

Προφανώς ο κόσμος θέλει αλλαγές, που αναγκαστικά περνούν μέσα από τα κοινοβούλια.

Ναι, γιατί μπορεί να έχεις τις καλύτερες ιδέες στον κόσμο, αλλά εάν δεν μετράς, αν δεν έχεις ρόλο και βάρος στο πολιτικό σύστημα, ο κόσμος καταλαβαίνει ότι δεν έχεις τις δυνατό-

Συγκέντρωση διαμαρτυρίας για τη δολοφονία του Κάρλο Τζουλιάνι. «Δολοφόνοι!» γράφει το τεράστιο πανό.

τητες να αλλάξεις κάτι. Αυτό το ζω καθημερινά, γιατί η πολιτική έχει πάθει πλέον ένα είδος ανοσίας. Πολλοί μάς λένε καθημερινά ότι ακόμη και εάν σπαταλήσουμε χρόνο, χρήματα και κόπο για να διοργανώσουμε μια τεράστια διαδήλωση 4 εκατομμυρίων στη Ρώμη, δεν πρόκειται να αλλάξει τίποτα. Δεν πρόκειται να μας ακούσουν ποτέ, όσοι κι αν είμαστε.

Σου δίνουν την αίσθηση ότι δεν μετράς.

Ότι είσαι ένα τίποτα. Γι' αυτό τα διάφορα κινήματα προτιμούν να εστιάσουν σε ένα μόνο πράγμα που τα ενδιαφέρει περισσότερο και να προχωρήσουν πάνω στη διεκδίκησή του, χωρίς να πολυενδιαφέρονται τι συμβαίνει δίπλα τους ή στον κόσμο.

Δεν ξέρουμε τι θα γίνει στο μέλλον, αλλά το Φόρουμ της Γένοβας, πάντως, ξεκίνησε στο Πόρτο Αλέγκρε.

Ξεκινήσαμε τις πρώτες άτυπες συζητήσεις, σε εθνικό επίπεδο, στα μέσα

του 2000, για να δημιουργήσουμε, με αφορμή τη σύνοδο του G8 στη Γένοβα, ένα ενωτικό κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης στην Ιταλία. Δεν θέλαμε, όμως, να δώσουμε την εντύπωση ότι εμείς από την υπόλοιπη Ιταλία θα πηγαίναμε να καταλάβουμε για μερικές μέρες την πόλη. Για τον λόγο αυτό ήρθαμε σε επαφή με τοπικούς συλλόγους και κινήματα, που έβγαλαν πρώτα ένα κάλεσμα προς τους πολίτες της Γένοβας λέγοντας ανοικτά ότι θα κινητοποιηθούν κατά του G8.

Το κάλεσμα προς τους πολίτες της Γένοβας είχε βγει, αλλά πριν προλάβουμε να απαντήσουμε σε εθνικό επίπεδο φύγαμε για το Πόρτο Αλέγκρε περίπου 300 Ιταλοί και Ιταλίδες, πολλοί από τους οποίους δεν είχαν προηγούμενες πολιτικές και κοινωνικές εμπειρίες. Περιπτώ να πω ότι με όλον αυτόν τον κόσμο κάναμε και κάνουμε μεγάλα πράγματα από κοινού όλα αυτά τα χρόνια.

Στο Πόρτο Αλέγκρε η ιταλική αντιπροσωπεία έκανε μαραθώνιες συνεδριάσεις για να καταλήξει στη δημιουργία μιας «Συμφωνίας για την Εργασία», η οποία στη συνέχεια μετεξελίχθηκε στο «Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας». Είναι ενδιαφέρον ότι έναν χρόνο μετά τη Γένοβα ήμασταν πάλι στο Πόρτο Αλέγκρε, όπου αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ της Φλωρεντίας. Όλοι μάζωκαν κορόιδευαν για τις μαραθώνιες και ολονύκτιες συνεδριάσεις μας, στις οποίες όλοι ήθελαν να μιλάνε για ώρες και μέρες, όπως κάνετε πολλές φορές και εσείς στην Ελλάδα. Όταν ήμασταν 300 άτομα σε μια συνεδρίαση δεν τελειώναμε χωρίς να περάσουν πέντε, έξι και επτά ώρες. Στο τέλος μάζωσαν έξω από τις αίθουσες και τελειώναμε τις συνεδριάσεις στα πάρκα και τις πλατείες του Πόρτο Αλέγκρε. Η ιστορία των Κοινωνικών Φόρουμ της Γένοβας και της Φλωρεντίας είναι δεμένη με τη Βραζιλία.

Πώς με τον τότε πρόεδρο του ARCI, Τομ Μπενετόλο, οδηγήσατε μια τόσο μεγάλη

Μεταλλικό οδόφραγμα.

οργάνωση, όπως το ARCI, να συμμετέχει ισότιμα με τις πλέον μικρές οργανώσεις και συλλόγους;

Η αλήθεια είναι ότι βρισκόμαστε στο Κόσσοβο, γιατί μετά την ανάμειξη της Ιταλίας στους βομβαρδισμούς κατά της Σερβίας και της πρώην Γιουγκοσλαβίας είχα εκνευριστεί τόσο πολύ που είχα αποφασίσει να φύγω από την Ιταλία. Κατά τη διάρκεια του πολέμου στην πρώην Γιουγκοσλαβία, το ARCI στάθηκε δυναμικά κατά των εθνικισμών και δημιούργησε ένα μεγάλο δίκτυο αλληλεγγύης και εγώ πηγαίνοερχόμενος για χρόνια.

Μετά τον πόλεμο δραστηριοποιηθήκαμε στο Κόσσοβο για να στηρίξουμε τη μειοψηφία των Σέρβων και των Ρομά, που είχαν βρεθεί πλέον στο στόχαστρο των διακρίσεων, επειδή το ΝΑΤΟ είχε κάνει τον πόλεμο για να στηρίξει τους Αλβανούς του Κοσόβου. Όταν κερδίσανε τον πόλεμο, ξέχασαν ότι στο Κόσσοβο ζούσαν Σέρβοι, Ρομά και άλλοι πληθυσμοί, αλλά εμείς στο ARCI δεν το ξεχάσαμε και δρομολογήσαμε μια σειρά προγραμμάτων στήριξης γι' αυτές τις κατατρεγμένες μειοψηφίες. Από τον Ιούνιο του 1999 ζούσα κυρίως στο Κόσσοβο. Τον Απρίλιο του

2000 ο πρόεδρος του ARCI, Τομ Μπενετόλο, μου τηλεφώνησε να πάω στη Ρώμη για μία μέρα με ένα μικρό αεροπλάνο του ΟΗΕ που θα έφευγε από την Πρίστινα για την Ιταλία.

Πήγα και Ρώμη και μου είπε ότι σε ενάμιση χρόνο θα είχαμε τη σύνοδο του G8² και ότι θα έπρεπε να οργανώσουμε μια μεγάλη κινητοποίηση. Μου διηγήθηκε τι έγινε στο Σιάτλ. Δεν ήξερα σχεδόν τίποτα, γιατί στην Πρίστινα δεν είχαμε ούτε ηλεκτρικό ρεύμα ούτε τηλεόραση και η ενημέρωσή μας ήταν εντελώς περιστασιακή. Ο Τομ ήταν σίγουρος ότι η Γένοβα θα αποτελούσε μια μεγάλη ευκαιρία να δημιουργήσουμε στην Ιταλία ένα ισχυρό κίνημα για την παγκόσμια δικαιοσύνη. Μου ζήτησε να αποφασίσω ή να επιστρέψω στην Πρίστινα ή να αναλάβω, για το ARCI, να παρακολουθήσω την οικοδόμηση ενός κινήματος κατά της παγκοσμιοποίησης στην Ιταλία. Φυσικά, ενάμιση χρόνο πριν από τη σύνοδο, ελάχιστοι ήξεραν ότι δουλεύαμε για να διοργανώσουμε κινητοποιήσεις εναντίον του G8 στη Γένοβα.

Από εκείνη τη στιγμή άρχισα να παρακολουθώ όλα τα δίκτυα και τις συνεδριάσεις των Επιτροπών κατά της παγκοσμιοποίησης στην Ιταλία και στο εξωτερικό. Παράλληλα, ξεκινήσαμε έναν διάλογο με οργανώσεις και συλλόγους που θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε μια τέτοια πρωτοβουλία αποφεύγοντας με προσοχή κάθε δημόσια αναφορά στο θέμα, πριν καταλήξουμε σε κάτι. Ξέραμε πολύ καλά ότι ο πρώτος που θα έβγαине να μιλήσει, για να καπελώσει την προσπάθεια, όπως λες εσύ, θα κατέστρεφε τα πάντα. Σε καμία περίπτωση δεν έπρεπε να μπει ένα καπέλο.

Βοηθήσαμε τις οργανώσεις και τους συλλόγους της Γένοβας να κάνουν το κάλεσμά τους, γιατί αυτό κρίθηκε καθοριστικό, και, μετά το Πόρτο Αλέγκρε, δημοσιοποιήσαμε τη «Συμφωνία για την Εργασία». Το κλειδί της επιτυχίας μας ήταν η αντι-ιεραρχική σύγκλιση όλων των οργανώσεων και συλλόγων και σε αυτό, σαν ARCI, δουλέψαμε σκληρά. Υπήρχαν δύο αντιλήψεις σε σχέση με το G8. Από τη μια πλευρά, ήταν αυτοί που δεν ήθελαν κανενός είδους διάλογο με το G8,

Νωρίς το πρωί της 20ης Ιουλίου εκατοντάδες διαδηλωτές κοιμούνται στον δρόμο, περιμένοντας τη μεγάλη διαδήλωση.

γιατί το θεωρούσαν απλώς ένα μη δημοκρατικό κατασκεύασμα, χωρίς καμία νομιμοποίηση, αφού δεν είχε σχηματιστεί από τον ΟΗΕ ή κάποιον άλλον διεθνή οργανισμό. Από την άλλη πλευρά, ήταν πάρα πολύ μεγάλες και διεθνείς ΜΚΟ, που είχαν κινητοποιήσει ήδη εκατομμύρια κόσμο και είχαν δραστηριοποιηθεί κυρίως στην Αφρική θέτοντας και το θέμα των χρεών των αφρικανικών χωρών, και οι οποίες συμφωνούσαν για τον αντιδημοκρατικό χαρακτήρα του G8, αλλά θεωρούσαν ότι από την στιγμή που υπήρχε, θα έπρεπε να το λάβουμε υπόψη μας και να συζητήσουμε για να μπορέσουμε να επηρεάσουμε τις αποφάσεις του.

Οι διαφωνίες για το αν έπρεπε να αναγνωρίσουμε ή όχι το G8, έδειχναν αρχικά ότι δεν θα μπορούσε να υπάρξει σύγκλιση απόψεων και διατρέχαμε τον κίνδυνο μιας μεταξύ μας αντιπαράθεσης. Στο πρώτο σύντομο κάλεσμά μας καταφέραμε να ικανοποιήσουμε και τις δύο απόψεις, υπογραμμίζοντας ότι μας ενδιαφέρουν όσοι θέλουν να εναντιωθούν στο G8 και την παγκοσμιοποίηση και ότι ο καθένας θα ήταν ελεύθερος να διαμορφώσει το πλαίσιο των εκδηλώσεων που θα ήθελε,

εφαρμόζοντας τις πρακτικές που θεωρούσε τις πλέον κατάλληλες, από τις προσευχές των καθολικών μοναχών έως την πολιτική και κοινωνική ανυπακοή των Κοινωνικών Κέντρων³ και τις άμεσες, μη βίαιες δράσεις. Συμφωνήσαμε μάλιστα ότι κανένας μας δεν θα εμπόδιζε κανέναν να κάνει αυτό που ήθελε ή να πάρει τις πρωτοβουλίες που ήθελε, αρκεί να το είχε ανακοινώσει σε όλους μας. Η πρώτη επιτυχία μας στην αρχή της οικοδόμησης του Φόρουμ της Γένοβας ήταν η συμφωνία όλων μας ότι δεν θα υπάρξουν επιθέσεις σε άτομα και πράγματα, ότι κανένας μας δεν θα οργάνωνε κάτι που θα ήταν εναντίον της πόλης, των ανθρώπων της ή των πραγμάτων. Το δεύτερο στοιχείο ήταν ότι ο καθένας μας θα έβαζε στο τραπέζι το τι θα έκανε, χωρίς εκπλήξεις της τελευταίας στιγμής, χωρίς καπελώματα και χωρίς ηγεμονισμούς. Υπήρχε πλήρης διαφάνεια στις σχέσεις μας. Η συμφωνία για τη σχέση μας με το G8 και αυτή για τις πρακτικές δράσεις αποτέλεσαν το ελατήριο της μεθοδολογίας που επέτρεψε στο Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας να ξεκινήσει με τις καλύτερες προοπτικές. Έτσι, οι καθολικές μοναχές συμμετείχαν σε συνεδριάσεις με τα πιο ριζοσπαστικά στοιχεία του κινήματος χωρίς κανένα πρόβλημα από καμία πλευρά. Ξέρεις πόσες ώρες συζητούσαμε αν τα αφρολέξ που θα χρησιμοποιούσαν οι «Λευκές Φόρμες»⁴ για να προστατευθούν από πιθανές επιθέσεις της αστυνομίας ήταν επιθετικά ή αμυντικά; Σήμερα ίσως φαίνεται γελοίο που ασχοληθήκαμε τόσες ώρες με αυτό το πράγμα, ειδικά εάν αναλογιστεί κανείς την τραγωδία που ζήσαμε στη Γένοβα. Οι συζητήσεις αυτές αποδεικνύουν, επίσης, ότι κανένας από εμάς, και το επαναλαμβάνω κανένας από εμάς, δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι θα οδηγούμασταν σε μια τέτοια τραγωδία.

Η βαρβαρότητα της καταστολής ξεπέρασε κάθε φαντασία.

Ασφαλώς. Ποιος από εμάς θα έλεγε στον κόσμο να συμμετέχει για τον τσακίσουν στο ξύλο, ποιος θα αποφάσιζε να οδηγή-

Οι μεγάλες κινητοποιήσεις στη Γένοβα. Το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης πλημμυρίζει τους δρόμους της σιδερόφρακτης πόλης.

σουμε τους ανθρώπους σε μια σφαγή; Κανείς μας δεν μπορούσε να φανταστεί ότι στην Ιταλία θα μπορούσαν να συμβούν γεγονότα, όπως αυτά στο σχολείο Ντίαζ, και το Μπολτσανέτο. Προσωπικά, το έχω επαναλάβει πολλές φορές ότι δεν θα μπορούσα ποτέ, μα ποτέ, ούτε καν να το φανταστώ. Αν ζούσα στη Χιλή του Πινοσέτ, θα μπορούσε να υπάρχει τέτοιος κίνδυνος. Ποιος από εμάς μπορούσε να φανταστεί ότι η Ιταλία του 2001 θα γινόταν η Χιλή του Πινοσέτ της δεκαετίας του '70;

Όταν το βράδυ της επίθεσης στο σχολείο Ντίαζ καταφέραμε και μπήκαμε μέσα, αφού το είχαν αδειάσει και είχαν πάρει τους τραυματίες, το πιο δύσκολο πράγμα ήταν να περπατάμε μέσα στο κτίριο χωρίς να πατάμε στις λίμνες αίματος των συντρόφων, των αδελφών και των φίλων μας. Πήγα σε πολέμους, είχα δει νεκρούς, με είχαν πυροβολήσει ελεύθεροι σκοπευτές. Αλλά οι λίμνες του αίματος, χωρίς λόγο, στη Γένοβα ήταν το κάτι άλλο, γιατί δεν είχαμε πάει σε κανέναν πόλεμο, γιατί στη Γένοβα χτύπησαν τον κόσμο που διαδήλωνε ειρηνικά. Διακινδύνευσα να με σκοτώσει ελεύθερος σκοπευτής σε έναν πόλεμο· όχι ένας αστυνομικός σε μια μεγάλη πόλη της Ιταλίας.

Γένοβα. Παρασκευή, 20 Ιουλίου 2001

Στην πράξη είχαμε μια αναστολή του συντάγματος.

Η Γένοβα αποτέλεσε ένα μεγάλο πλήγμα στην εμπιστοσύνη μας στη δημοκρατία της χώρας μας. Όταν στις διαπραγματεύσεις με την αστυνομία ο αρχηγός της, Ντι Τζενάρο, μας είπε: «σας εγγυώμαι ότι στην Ιταλία η αστυνομία δεν πυροβολεί»,

αυτό μας έφθανε. Μας είπαν ότι δεν θα πυροβολήσουν και αυτό μας έφθανε· δεν θα πυροβολήσουν κανέναν. Περιμέναμε ότι θα είχαμε κάποιες γκλομπιές, όχι ότι θα έβγαζαν περιστροφο και θα πυροβολούσαν εν ψυχρώ για να σκοτώσουν ένα παιδί ή ότι θα εισέβαλαν σε ένα σχολείο όπου κοιμούνταν οι άνθρωποί μας.

Στη δημοκρατία η απάντηση έχει πάντα χαρακτηριστικά αναλογικότητας. Προς τι, λοιπόν, όλη αυτή η βία; Δεν σε πυροβολώ, δεν με πυροβολείς. Γιατί, λοιπόν, θες να με σκοτώσεις; Στις ατελείωτες συνεδριάσεις των 18 εκπροσώπων των κινημάτων του Φόρουμ είχαμε υπογραμμίσει επανειλημμένως ότι είμαστε ειρηνιστές και μη βίαιοι. Το είχαμε επαναλάβει δημοσίως άπειρες φορές. Στο ARCI είμαστε πολιτισμικά κατά της βίας, αλλά η μη βία μας που σχετίζεται με τη σκέψη του Άλντο Καππίνι⁵, επιτρέπει την πολιτική ανυπακοή και τις μη βίαιες άμεσες δράσεις. Ακόμη και αυτοί που πίστευαν ότι στις κοινωνικές συγκρούσεις μπορείς να χρησιμοποιήσεις βία, είχαν δηλώσει επανειλημμένως ότι στη Γένοβα δεν θα χρησιμοποιήσουν κανενός είδους βία και δεν θα υπάρξει από πλευράς τους καμιά επιθετική ενέργεια. Σε κάθε ανακοίνωση που βγάζαμε, γράφαμε ότι είμαστε ειρηνικοί και μη βίαιοι. Φαίνονται δύο έννοιες, αλλά δεν είναι έτσι.

Προφανώς, χρειαστήκατε πολλές ώρες συνεδριάσεων για να καταλήξετε σε αυτό.

Δεν μπορείς να φανταστείς τις ώρες των συζητήσεων. Αλλά αυτή η θέση αποτέλεσε και μια ώθηση προς τα εμπρός.

Μήπως η Γένοβα ήταν μια παγίδα που έστησαν στο κίνημα; Αυτοί είχαν επιλέξει από την αρχή τον πόλεμο;

Ήταν χειρότερα από το να κήρυτταν πόλεμο εναντίον του κινήματος. Στη Γένοβα είχαμε έναν πόλεμο ενός τμήματος του κράτους εναντίον ενός άλλου τμήματος του κράτους. Είχαμε ένα εσωτερικό μικροπραξικόπημα. Εμείς είχαμε κάνει τις διαπραγματεύσεις μας με τις Αρχές. Από την αρχή συνομιλούσαμε με τις Αρχές και ειδικά με αυτές που θα αναλάμβαναν την ευθύνη της δημόσιας τάξης στη Γένοβα. Μιλούσαμε μαζί τους επί μήνες, κάθε μέρα και κάθε νύχτα μέχρι να αρχίσουν οι εκδηλώ-

σεις και οι πορείες στη Γένοβα. Κάναμε συμφωνίες μαζί τους.

Εάν τα άτομα που ήταν στην αλυσίδα της διαχείρισης της δημόσιας τάξης στη Γένοβα κατάφεραν να κάνουν αυτά που γενικά είχαμε συμφωνήσει, θα είχαμε αντιμετωπίσει πολύ μικρότερα προβλήματα, γιατί στη Γένοβα, εκτός από την αστυνομία και το Κοινωνικό Φόρουμ, είχαν έρθει και άλλοι, όπως οι Black Bloc. Εμείς, όμως, είχαμε ξεκαθαρίσει στις Αρχές ότι αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τους δικούς μας, για τον ειρηνικό κόσμο που θα ήταν με το Κοινωνικό Φόρουμ. Είχαμε υπογραμμίζει, επίσης, ότι σαν Κοινωνικό Φόρουμ δεν είχαμε καμία επαφή με τους Black Bloc, γιατί δεν μας αναγνώριζαν για να μην πω ότι δεν ξέραμε ακόμη και εάν επρόκειτο να επιτεθούν εναντίον μας. Τους είπαμε, ακόμα, ότι εάν αυτοί σαν αστυνομία είχαν πληροφορίες, ας τις χρησιμοποιούσαν για να έχουμε ένα ειρηνικό τριήμερο και ότι ακόμη και εάν επρόκειτο για το Black Bloc δεν σήμαινε ότι θα έπρεπε να τους σκοτώσουν στο ξύλο ή να έχουμε θύματα. Θέλαμε μια δημοκρατική και ειρηνική διαχείριση της δημόσιας τάξης προς όλους όσοι θα βρίσκονταν στη Γένοβα.

Το θέμα είναι ότι οι συμφωνίες που είχαμε κάνει με τους υπεύθυνους της δημόσιας τάξης παραβιάστηκαν, όχι γιατί αυτοί άλλαξαν ιδέα, αλλά διότι ανάμεσα σε εμάς και αυτούς που είχαμε συμφωνήσει τους τρόπους διαχείρισης, μπήκαν κάποιιοι άλλοι. Το πραξικόπημα δρομολογήθηκε με την επίθεση των καραμπινιέρων στην πορεία με τις «Λευκές Φόρμες», την πορεία των «Ανυπάκουων», που δέχθηκε επίθεση στην πλατεία Αλιμόντα, εκεί όπου δολοφονήθηκε ο Κάρλο Τζουλιάνι. Η πορεία δέχθηκε επίθεση χωρίς καν να έχει ολοκληρώσει τη διαδρομή για την οποία είχε πάρει έγκριση από την ίδια την αστυνομία. Μπήκαν στη μέση οι καραμπινιέροι και άρχισε ο χαμός. Εκεί είδαμε το πραξικόπημα, από ένα κομμάτι του κράτους και των δυνάμεων ασφαλείας, που, όπως λες και εσύ, προετοιμαζόταν μήνες για τον πόλεμο εναντίον μας, με τη βοήθεια των φασιστικών στοιχείων της αστυνομίας και τα αρμόδια υπουργεία.

Γένοβα 20/7/2001. Η καταστολή...

Το προοδευτικό κομμάτι της αστυνομίας, ας το αποκαλέσουμε έτσι, συναίνεσε όμως με τους «πραξικοπηματίες».

Οι συνομιλητές μας από την αστυνομία ήταν αυτοί που είχαν αγωνιστεί για να φτιάξουν επιτέλους το συνδικάτο των αστυνομικών, μετά από πολλούς αγώνες και πιέσεις. Είχαμε τις δυνάμεις ασφαλείας και των μουσικών υπηρεσιών που είχαν παρεκτραπεί από τον δημοκρατικό χαρακτήρα και ρόλο τους, με την εποχή της τρομοκρατίας και ό,τι ακολούθησε. Τη δεκαετία του '90 είχαμε το συνδικάτο των αστυνομικών και φαινόταν ότι κάτι άλλαζε, ότι θα είχαμε μια περισσότερο δημοκρατική αστυνομία.

Σαν ARCI είχαμε πολλές σχέσεις με αυτούς και είχαμε οργανώσει από κοινού πολλές πρωτοβουλίες για την υπεράσπιση των μεταναστών. Όταν στη Βίλα Λιτέρνο οργανώναμε τα κάμπινγκ για τους μετανάστες, ο αρχηγός της αστυνομίας μάς έστειλε αστυνομικούς από άλλα μέρη, γιατί ήμασταν σε περιοχή που ελεγχόταν από την Καμόρα. Ήταν ομάδες αστυνομικών που ήταν συνδικαλισμένοι. Να φανταστείς ότι οι μετανά-

στες που δεν χώραγαν στα κάμπινγκ μας, κοιμόντουσαν κοντά στα αυτοκίνητα της αστυνομίας γιατί ένοιωθαν ασφάλεια.

Είναι αλήθεια ότι στη Γένοβα, ένα τμήμα των αρχών και των δυνάμεων της δημόσιας τάξης είχε προετοιμαστεί για μια ειρηνική και δημοκρατική διαχείριση της κατάστασης. Το πρόβλημα δημιουργήθηκε από το μικρό πραξικόπημα μέσα στις ιεραρχίες διαχείρισης της δημόσιας τάξης.

Αυτό που με ενόχλησε πιο πολύ από όλα, που μου προκάλεσε θυμό και οργή και που ακόμη θεωρώ ως το πιο μεγάλο τραύμα μου από τη Γένοβα, μου το προκάλεσαν αυτοί που ήταν ο στόχος του πραξικοπήματος. Και δεν λέω η δημοκρατική και προοδευτική, αλλά η νόμιμη πτέρυγα των αρχών και των σωμάτων ασφαλείας, αυτοί που έλεγαν ότι σέβονται το δημοκρατικό σύνταγμα και τη νομιμότητα, αυτοί που έλεγαν ότι οι δυνάμεις ασφαλείας δεν σκοτώνουν τους διαδηλωτές, αλλά τους προστατεύουν με βάση αυτό το σύνταγμα, αυτοί που έλεγαν ότι τιμούν τον όρκο που έδωσαν να τηρούν τους νόμους.

Όλοι αυτοί, αντί να εξεγερθούν εναντίον του πραξικοπήματος και να καταγγείλουν ότι παραγκωνίστηκαν και υπερκεράστηκαν από τους πραξικοπηματίες, δεν άνοιξαν το στόμα τους. Με την εισβολή της αστυνομίας στο σχολείο Ντίαζ και τους ξυλοδαρμούς που ακολούθησαν, απέδειξαν τη συνενοχή τους. Ο επικεφαλής επικοινωνίας της αστυνομίας που εισέβαλε στο σχολείο Ντίαζ ήταν ο Ρομπέρτο Σγκάλα, πρωταγωνιστής στη δημιουργία του συνδικάτου των δημοκρατικών αστυνομικών. Δεν νομίζω ότι χτύπησε κόσμο, αλλά είδε τα πάντα και δεν είπε τίποτα. Πάνω από τον όρκο του για τον σεβασμό του συντάγματος και των νόμων, έβαλε το σύμφωνο πίστης και αλληλοκάλυψης ανάμεσα στους αστυνομικούς και τις ιεραρχίες τους. Αποδέχθηκαν το πραξικόπημα, αποδέχθηκαν να περιθωριοποιηθούν για να αποδείξουν την πίστη τους στους ανωτέρους τους, αποδέχθηκαν την εισβολή στο σχολείο Ντίαζ. Λερώνω και εγώ τα χέρια μου και έτσι είμαστε όλοι το ίδιο. Με αυτόν τον τρόπο είμαστε όλοι στο κάρο του νικητή

Οι μεγαλειώδεις διαδηλώσεις και η καταστολή τους...

που το σέρνουν οι πραξικοπηματίες. Αυτοί οι αστυνομικοί, πολλοί από τους οποίους ήταν σε σημαντικές θέσεις, μπορούσαν να αντιδράσουν και να αποτρέψουν την εισβολή στο σχολείο.

Αυτές τις ημέρες που κλείνουν 20 χρόνια από το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας θα καλούσα τον Ανζοϊνο Αντρεάσι, τον υπαρχηγό της ιταλικής αστυνομίας που είχε αναλάβει από τον αρχηγό Ντι Τζενάρο την ευθύνη για τη Γένοβα. Δυστυχώς, ο έντιμος αυτός αστυνομικός πέθανε πριν από λίγους μήνες. Ο Αντρεάσι ήταν το σημείο αναφοράς μας και ο επίσημος διαπραγματευτής της αστυνομίας μαζί μας, για το G8. Προσωπικά, μιλούσα τακτικότερα μαζί του. Ο Αντρεάσι στις δίκες είπε με χαμηλούς τόνους πώς έγιναν τα πράγματα. Είπε την αλήθεια, έστω και κατόπιν εορτής, και ήταν ο μόνος από τα ηγετικά στελέχη της αστυνομίας που δεν είχε σημαντική ανοδική καριέρα μετά τη Γένοβα. Του ανέθεσαν δευτερεύοντες ρόλους στην αστυνομία, προφανώς γιατί είχε μιλήσει, όπως ήταν το συνταγματικό του καθήκον.

Είχα μιλήσει μαζί του το βράδυ της Παρασκευής 20 Ιουνίου, παραμονή της εισβολής στο σχολείο Ντίαζ. Δώσαμε ραντεβού και με έβαλε κρυφά,

στις 3 τη νύχτα, μέσα στο αρχηγείο της αστυνομίας της Γένοβας. Ήμουν αφελής εκείνη τη στιγμή που δεν κατάλαβα ότι εάν ο υπαρχηγός της ιταλικής αστυνομίας με έβαζε κρυφά στο αρχηγείο του και μου μιλούσε διαρκώς χαμηλόφωνα, κάτι άλλο συνέβαινε. Μου είπε: «Κυρία Μπολίνι, σας εγγυώμαι ότι αύριο θα πάνε όλα καλά». Εξετάσαμε τις τελευταίες λεπτομέρειες και μου δημιούργησε την εντύπωση ότι είχαν κάποιο σχέδιο διαχείρισης της κατάστασης, χωρίς μεγάλα προβλήματα. Λέω διαχείρισης· όχι ότι όλα θα πήγαιναν καλά και τέλεια.

Υπήρξε κάποια συνενοχή από τη νομότυπη αστυνομία.

Αυτό ακριβώς με ενοχλεί περισσότερο από όλα. Η αστυνομία που ήταν με τον νόμο και είχε τις αρμοδιότητες και την εξουσία, που ήταν συνδικαλισμένη και είχε εκδημοκρατιστεί, σιώπησε· το βούλωσε. Ειλικρινά, από τη Γένοβα και μετά δεν κοίταξα ποτέ κανέναν τους στο πρόσωπο, δεν μίλησα ποτέ ξανά με κανέναν τους και όταν τους έβλεπα έφευγα μακριά τους. Δεν πρόκειται να τους ξανακοιτάξω ή να τους ξαναμιλήσω ποτέ στη ζωή μου. Μόνο ο φτωχός Αντρεάσι προσπάθησε να πει την αλήθεια.

Οι «πραξικοπηματίες» συνέχισαν την επομένη με τα βασανιστήρια στο Μπολτσανέτο.

Ναι, δεν τους έφτανε η εισβολή στο σχολείο Ντίαζ, αλλά συνέχισαν τις παρανομίες τους και την αναστολή του συντάγματος με τα βασανιστήρια. Αλλά ο προοδευτικός και δημοκρατικός κόσμος στη Βουλή, οι Δημοκράτες της Αριστεράς, δεν δέχθηκαν να διεξαχθεί μια κοινοβουλευτική έρευνα για τα γεγονότα της Γένοβας. Προσπάθησαν να κρύψουν ό,τι συνέβη ανάμεσα στα διάφορα κομμάτια του κράτους και να καλύψουν και τους υποτιθέμενους δημοκράτες αστυνομικούς, που τελικά αποδείχθηκε ότι δεν διέφεραν και πολύ από τους υπόλοιπους.

«Κόκκινη ζώνη», λίγα μέτρα από το Palazzo Ducale

Η απόφαση, όμως, για την καταστολή πρέπει να έφθασε από την κυβέρνηση, από τον πρωθυπουργό Σίλβιο Μπερλουσκόνι, γιατί δεν νομίζω να μην είχε ενημερωθεί...

Δεν νομίζω ότι υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία γι' αυτό και πολύ περισσότερο εάν σκεφτούμε τι έγραφαν εκείνες τις ημέρες οι εφημερίδες του και τι έλεγαν οι τηλεοράσεις και τα ραδιόφωνά του. Πώς μπορώ εγώ να το αποδείξω; Είδα, όμως, τις ομάδες των αστυνομικών να τραγουδούν τραγούδια της φασιστικής περιόδου και κανείς από την κυβέρνηση να μην ενοχλείται, να βρίζουν τους πάντες «κομμουνιστικά τιμπούρια», να παρενοχλούν τις γυναίκες και μην ιδρώνει το αυτί κανενός υψηλά ιστάμενου, παρά τις καταγγελίες. Μέσα στους κρατικούς θεσμούς αποδείχθηκε ότι υπήρχαν φασιστικοί μηχανισμοί, με την κυριολεκτική έννοια του όρου, νεοφασίστες που τους βρίσκουμε μπροστά μας με την κάθε ευκαιρία. Το είδαμε μάλιστα και με την προσπάθεια κάλυψης του θανάτου του Στέφανο Κούκι το 2009 μετά από τον άγριο ξυλοδαρμό του από τους καραμπινιέρους.

Στη Γένοβα είχαμε από τη μία πλευρά τον Μπερλουσκόνι, και από την άλλη τον Τζιανφράνκο Φίνι, που πέρασε μια ζωή στο νεοφασιστικό MSI. Μου φαίνεται ότι ο Μπερλουσκόνι φέρθηκε πλίθια, έχοντας κληρονομήσει από την κυβέρνηση της κεντροαριστεράς τη διοργάνωση της συνόδου του G8 στη Γένοβα, και ολοκλήρωσε αυτή την πλιθιότητα οχυρώνοντας τη Γένοβα με την κόκκινη ζώνη και τα σιδηρόφρακτα πανύψηλα πλέγματα.

Η ακροδεξιά και η νεοφασιστική ακροδεξιά κατάλαβαν ότι αυτή ήταν η μεγάλη τους ευκαιρία να επιτεθούν στο κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης από θέση ισχύος, καθώς συμμετείχαν στην κυβέρνηση του Μπερλουσκόνι.

Όταν εμείς, σαν ARCI, είπαμε ότι θα διοργανώσουμε το Φόρουμ της Γένοβας πήγαμε και βρήκαμε αυτούς που είχαν κάνει το συνδικάτο των αστυνομικών. Προφανώς ο Φίνι και οι παλιοί νεοφασίστες του MSI θα έκαναν το ίδιο με όσους θεωρούσαν δικούς τους μέσα στην αστυνομία και τους καραμπινιέρους. Μην ξεχνάμε ότι το G8 στη Γένοβα έγινε λίγο μετά την ανάληψη της κυβέρνησης από τον Μπερλουσκόνι και ότι όλη η ηγεσία της αστυνομίας είχε διοριστεί από τις κεντροαριστερές κυβερνήσεις του Μάσιμο Ντ' Αλέμα και του Τζουλιάνο Αμάτο. Προφανώς ο Φίνι και οι ακροδεξιοί αποφάσισαν να υπερκεράσουν τους πάντες και να κάνουν τα δικά τους. Στο όνομα ποιών, το δημοκρατικό τμήμα των θεσμών και της αστυνομίας αποδέχθηκε αυτό το πραξικόπημα; Αντί να σηκώσουν το κεφάλι τους ψηλά και να αντισταθούν στη συνταγματική παρεκτροπή, συμβιβάστηκαν για να διασφαλίσουν το μέλλον τους με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Ποιος ήταν ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης και γενικότερα της επικοινωνίας;

Το 2001 είχαμε περάσει ήδη σε μια άλλη εποχή. Δεν υπήρχαν μόνο τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης, αλλά και ο δικός μας κόσμος που κατέγραψε τα πάντα, τα φωτογράφησε, τα βιντεο-

Μετά την εισβολή στο σχολείο Ντίαζ...

σκόππσε. Υπήρξαν χιλιάδες εικόνες, αδιάψευστες μαρτυρίες για γεγονότα όπως η δολοφονία του Κάρλο Τζουλιάνι. Εάν δεν υπήρχαν οι φωτογραφίες και τα βίντεο, που μας έφεραν ανεξάρτητοι δημοσιογράφοι καθώς και απλός κόσμος, δεν θα μπορούσαμε να αποδείξουμε ποτέ τι έγινε στη Γένοβα.

Ήμουν σαράντα χρονών στη Γένοβα και οργάνωνα διαδηλώσεις από τότε που ήμουν είκοσι, όπως θα θυμάσαι από τότε που ήμασταν στο Κόμιζο,⁶ στις αρχές της δεκαετίας του '80, με το ειρηνιστικό κίνημα κατά των πυραύλων Κρουζ και Πέρσινγκ. Ήταν όμως η πρώτη φορά που καταφέραμε να συγκεντρώσουμε τόσο πολλά αποδεικτικά στοιχεία, γιατί κατά τη διάρκεια του Φόρουμ είχαμε οργανώσει ένα δικό μας τμήμα μέσων ενημέρωσης που συγκέντρωνε υλικό. Από το Κόμιζο, που καθίσαμε επί μήνες πολιορκώντας το στρατιωτικό αεροδρόμιο, δεν έχουμε ούτε μια φωτογραφία, γιατί τότε, με τις μηχανές που είχαν φιλμ, κανείς δεν έβγαζε φωτογραφίες. Από τη Γένοβα έχουμε τα πάντα. Αυτό μας έσωσε.

Τον Σεπτέμβριο του 2001 παρουσιάσαμε σε μια Επιτροπή της

Βουλής με τη «Λευκή Βίβλο» που είχαμε ετοιμάσει. Περιείχε όλο το οπτικό-ακουστικό υλικό που είχαμε συγκεντρώσει από ανθρώπους τους οποίους δεν θα μπορούσαμε ποτέ να ευχαριστήσουμε όπως πρέπει. Κατέθεσα τα πάντα. Αποδείξεις ότι είχαμε ενημερώσει με κάθε λεπτομέρεια τις Αρχές, για την παραμικρή μας κίνηση, προκειμένου να μην υπάρξουν προβλήματα, ακόμα και χάρτες με τις πορείες και τις επιθέσεις που δεχθήκαμε. Ανατρέψαμε με αποδείξεις όλες τις ψευτιές που έλεγαν.

Εκεί είδαμε να αντιστρέφονται τα πάντα, γιατί ακόμη και μεγάλες οργανώσεις μας, και δεν θέλω να πω ονόματα, υποστήριξαν ότι φταίγαμε εμείς γιατί δεν είχαμε φτιάξει δυναμικές Ομάδες Περιφρούρησης. Λες και αυτές θα μας υπερασπίζονταν από ένα στρατιωτικό σώμα όπως οι καραμπινιέροι, που έβγαλαν το περίστροφο και δολοφόνησαν εν ψυχρώ τον Κάρλο Τζουλιάνι.

Αυτό θα οδηγούσε, πιθανώς, σε ακόμη χειρότερη καταστολή και όχι μόνο στον θάνατο του Κάρλο. Το Φόρουμ είχε ξεκαθαρίσει από την αρχή τις ειρηνικές του διαθέσεις.

Ασφαλώς, είχαμε πει ότι δεν θα δημιουργούσαμε Ομάδες Περιφρούρησης με ξύλα και επιθετικά αντικείμενα. Είναι κάτι που δεν θα το κάναμε ποτέ, γιατί είχαμε τις εντελώς αντίθετες ιδέες στο μυαλό μας. Δεν θέλαμε συγκρούσεις, δεν θέλαμε αίματα, τραυματίες και νεκρούς, αλλά εκατοντάδες χιλιάδες απλό κόσμο για να δηλώσουμε μαζικά ότι οι G8 δεν αντιπροσωπεύουν κανέναν μας.

Εμείς είχαμε δημιουργήσει στην πράξη ομάδες επικοινωνίας που επέβλεπαν ό,τι συνέβαινε και δεν ήταν σε καμία περίπτωση Ομάδες Περιφρούρησης με αμυντικά ή επιθετικά αντικείμενα. Το μόνο πράγμα που είχαμε ήταν τα κινητά τηλέφωνα για να επικοινωνούμε μεταξύ μας και να ελέγχουμε την κατάσταση. Ούτε η FIOM⁷ είχε δημιουργήσει πραγματικές

Οι συλλήψεις και οι βασανισμοί στο Μπολτσάνετο.

Ομάδες Περιφρούρησης.

Σήμερα είναι εύκολο να πούμε για την αστυνομική βία στη Γένοβα, αλλά χρειάστηκαν οι δίκες που διήρκεσαν χρόνια, χρειάστηκαν χρόνια αγώνων, κινητοποιήσεων και καταγγελιών για να γίνει αυτό αποδεκτό. Για χρόνια κυριαρχούσε το δικό τους αφήγημα ότι οι ταραχές κατάρτησαν την πόλη. Σήμερα όλοι ξέρουν ότι στη Γένοβα το κράτος και το παρακράτος προκάλεσαν μια μεγάλη τραγωδία και πως η ευθύνη είναι όλη δική τους.

Θυμάμαι σαν σήμερα, όταν πήγα στη Βουλή να καταθέσω τα στοιχεία μας, το εχθρικό κλίμα που αντιμετώπισα ακόμη και από βουλευτές της κεντροαριστεράς, πρώην φίλους μας, που με γνώριζαν χρόνια και ήξεραν τις θέσεις μου και την ιστορία μου. Ειλικρινά, από τότε δεν ξαναμίλησα ούτε χαιρέτησα ποτέ κανέναν τους. Δεν μπορούσα να ανεχτώ τον συμβιβασμό τους με το γεγονός ότι η αστυνομία σάπισε στο ξύλο τους συντρόφους, τα αδέρφια και τους φίλους μας και το ότι στράφηκαν εναντίον μας, παρ'όλο που ήξεραν ότι είχαμε όλο το δίκιο με το μέρος μας.

Λυπάμαι μόνο όλους αυτούς που ακόμη και σήμερα επιμένουν ότι το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης στην Ιταλία τελείωσε τις ημέρες της Γένοβας. Η είδηση της δολοφονίας του Κάρλο έφερε ακόμη περισσότερες χιλιάδες κόσμο στη Γένοβα, χιλιάδες άνθρωποι έκαναν εκατοντάδες χιλιόμετρα για να είναι μαζί μας. Δημιουργήσαμε το Ευρωπαϊκό Φόρουμ της Φλωρεντίας και εάν δεν ήμασταν ένα εκατομμύριο θα πω ότι ήμασταν 700.000 χιλιάδες, όπως λένε αυτοί. Γιατί, 700.000 είναι λίγοι; Και μάλιστα διαδηλώσαμε ειρηνικά με όλα τα μαγαζιά ανοικτά και τον κόσμο της Φλωρεντίας να είναι με την δική μας πλευρά και όχι με την αστυνομία, το κράτος και το παρακράτος. Εναντίον τού πολέμου στο Ιράν, ήμασταν στην Ιταλία 3 εκατομμύρια στους δρόμους και πάνω από 110 εκατομμύρια σε όλο τον κόσμο. Ποιο κίνημα τελείωσε στη Γένοβα;

Το κίνημα συνέχισε ενωμένο την πορεία του.

Η μεγάλη μας επιτυχία μας είναι ότι μετά από όλα αυτά που συνέβησαν στη Γένοβα, το κίνημα δεν διασπάστηκε, όπως στοιχημάτιζαν κάποιοι. Και το λέω αυτό σαν ARCI, που, ας πούμε, είχαμε τις σχέσεις με τις πλέον μετριοπαθείς συνιστώσες του κινήματος. Δεν μπορεί να φανταστεί κανείς τις πιέσεις που δεχθήκαμε όλοι για να καταγγείλουμε ο ένας τον άλλο. Το λέω με μεγάλη περηφάνια, ακόμη και σήμερα, ότι όλοι μας υπερασπιστήκαμε όλους μας. Δεν επιτρέψαμε να μας διασπάσουν, παρ'όλο που πληρώσαμε ένα μικρό τίμημα. Επί χρόνια, άτομα πολύ γνωστά, της κεντροαριστεράς και της Αριστεράς, των κινημάτων, του συνδικαλισμού, των συλλόγων προσπάθησαν να διασπάσουν το κίνημά μας με άξονα αυτά που συνέβησαν στη Γένοβα. Αισθάνομαι περήφανη που μείναμε ενωμένοι και δεν τα κατάφεραν. Είχαμε αυτούς που μας πίεζαν να διώξουμε τον χώρο της «Ανυπακοής» και των αυτόνομων συνδικάτων και αυτούς που μας πίεζαν από τα αριστερά. Το κίνημα δεν προσπάθησαν να το διασπάσουν

Γένοβα. Στάδιο Καρλίνι.

«προδοτές του λαού», αλλά σημαντικοί άνθρωποι των αγώνων της κεντροαριστεράς, της Αριστεράς και των κινημάτων. Λέω προσπάθησαν, γιατί δεν τα κατάφεραν.

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι ότι μετά τα γεγονότα της Γένοβας, δεν συνέβη τίποτα. Δεν πετούσε ούτε μύγα. Κατεβήκαμε στους δρόμους και στις πλατείες όλης της Ιταλίας και δεν πέσαμε στην παγίδα των προκλήσεων και της προβοκάτσιας από την πλευρά τους. Θυμάμαι ότι είχα γράψει στον πρόεδρο του ARCI, Τομ Μπενετόλο, λίγες ημέρες μετά τα γεγονότα της Γένοβας, ότι δεν θα είχαμε ένα καινούργιο '77, σαν εκείνο το οποίο μας οδήγησε στην περίοδο της σκληρής και ένοπλης αντιπαράθεσης στους δρόμους. Καμία από τις συνιστώσες το κινήματος της Γένοβας δεν απάντησε με τη βία, γιατί όλοι στηριξαμε την ενότητα και τη μαζικότητα του κινήματος και των αγώνων του. Ούτε στην παραμικρή γωνιά της Ιταλίας δεν είδαμε έστω και ένα άτομο να επιτίθεται σε έναν αστυνομικό, να βγάζει ένα όπλο για να πυροβολήσει εναντίον κάποιου με στολή. Κανείς δεν έπεσε αυτή τη φορά στην παγίδα να απαντήσει με τη βία στη βία. Εμείς είχαμε με το μέρος μας τις εκατοντάδες χιλιάδες, τα

εκατομμύρια των ανθρώπων που έβγαιναν μαζί μας στους δρόμους. Η βία ανήκε μόνο στο κράτος. Σε κανέναν από εμάς. Αυτή ήταν η νέα κουλτούρα που έφερε μαζί του το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης που διαδύλωσε στη Γένοβα, τη Φλωρεντία και τον υπόλοιπο κόσμο.

Αυτό φάνηκε και στις αίθουσες των δικαστηρίων, όπου όλοι μας υπερασπιστήκαμε τους πάντες. Πήγαμε να υπερασπιστούμε ακόμη και αυτούς που δεν ήταν με το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας και να καταθέσουμε σαν μάρτυρες ότι δεν ήταν δυνατόν να καταδικαστεί κανείς σε 18ετή ή 25ετή φυλάκιση με έναν νόμο από την εποχή του Μουσολίνι, επειδή πέταξε μία μολότοφ, παρ'όλο που ήμασταν και είμαστε κατά των μολότοφ. Και το κάναμε όλοι μας, από τα πλέον ριζοσπαστικά έως τα πλέον μετριοπαθή και θρησκευόμενα τμήματα του κινήματος. Διεκδικήσαμε δικαιοσύνη ακόμη και γι' αυτούς που είχαν διαφορετικές πρακτικές από τις δικές μας.

Σχεδιάζετε κάποιες ενωτικές εκδηλώσεις στη Γένοβα για να τιμήσετε τα 20χρονα του Φόρουμ.

Στη Γένοβα θα πάμε όλοι μας. Έχει δηλώσει συμμετοχή η FIOM, το ARCI και πολλοί άλλοι. Το ίδιο και η Κοινωνία της Φροντίδας⁸, στην οποία έχω δραστηριοποιηθεί για προσωπικούς και ανθρωπιστικούς λόγους και συμμετέχουν 400 οργανώσεις.

Όλη αυτή τη χρονιά δουλέψαμε σκληρά προσπαθώντας να μην αφήσουμε να περιορίσουν την πανδημία μέσα στην κυρίαρχη αφήγηση, αλλά να αντιπροτείνουμε μία εναλλακτική λύση για το σύστημα· όχι για να διορθώσουμε κάποια μικρά τμήματα του συστήματος. Στις 19 Ιουλίου το απόγευμα θα κάνουμε στην Γένοβα μια Εθνική Συνέλευση, κατά το δυνατόν με φυσικές παρουσίες, και στις 20 Ιουλίου θα κάνουμε μια Παγκόσμια Συνέλευση, που θα γίνει διαδικτυακά. Στόχος μας είναι να φύγουμε από τη Γένοβα έχοντας αποφασίσει από κοινού ένα μεγάλο ραντεβού κινητοποιήσεων ενάντια στο σύ-

Διαδηλωτής από τις «Λευκές Φόρμες» συλλαμβάνεται κατά τη διάρκεια της νόμιμης πορείας τους.

στημα, για μια εναλλακτική πρόταση, ώστε να μην καθούν τα μαθήματα που πήραμε από την πανδημία. Γιατί στην Ιταλία προσπαθούν να μας κάνουν να επιστρέψουμε εκεί που ήμασταν: στον ανταγωνισμό ανάμεσα στους εργαζόμενους, στο διευρυμένο προκαριότο⁹, στις ιδιωτικοποιήσεις, στην απουσία δημόσιων, κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών, ενώ άρχισαν να μιλούν ξανά και για πυρηνική ενέργεια. Εάν περάσει η πρότασή μας, θα προσπαθήσουμε να διοργανώσουμε το φθινόπωρο μια μεγάλη κινητοποίηση.

Οι εκδηλώσεις για τα 20χρονα του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας θα χρησιμεύσουν δηλαδή για να ξεκινήσει κάτι καινούργιο.

Αυτή είναι η πρόθεση πολλών από εμάς. Για την Ιταλία μπορούμε να αποφασίσουμε μόνοι μας. Αλλά φιλοδοξούμε να διοργανώσουμε και μια διεθνή κινητοποίηση, τουλάχιστον στην Ευρώπη. Πρέπει, επιτέλους, να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε και να ενεργούμε όλοι μαζί για να κάνουμε μεγάλα πράγματα και να σταματήσουμε να ασχολούμαστε με τους μικρούς μας κόσμους.

Το είδαμε με την πανδημία και την πρόταση για την άρση των πατεντών στα εμβόλια ότι η Ευρώπη παίζει έναν καθοριστικό ρόλο στις εξελίξεις. Εάν ο καθένας μας σκεφτεί ότι μπορεί να σωθεί από μόνος του θα καθούμε τραγικά όλοι μαζί. Η δύναμή μας είναι η ενότητα και η διαφορετικότητα. Θα πρέπει να τις χρησιμοποιήσουμε και τις δύο για να οραματιστούμε έναν κόσμο, που μετά την πανδημία θα είναι καλύτερος από αυτόν που μας προτείνουν οι ίδιοι που μας οδήγησαν στην καταστροφή.

¹ ARCI: Associazione Ricreativa e Culturale Italiana. Ο πολιτιστικός και κοινωνικός οργανισμός ARCI ιδρύθηκε το 1957.

² Η Ομάδα των Οκτώ (Group 8) ή G8 ήταν ένα ανεπίσημο φόρουμ που συγκέντρωνε τους αρχηγούς των ισχυρότερων βιομηχανικά χωρών: Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένες Πολιτείες, Καναδάς, Ρωσία. (G7, μετά την απομάκρυνση της Ρωσίας το 2014).

³ Κοινωνικά Κέντρα: χώροι κυρίως αυτοδιαχειριζόμενοι και υπό κατάληψη που χρησιμοποιούνται για κάθε είδους πολιτιστικές και πολιτικές εκδηλώσεις.

⁴ «Λευκές Φόρμες» (Tute Bianche): κίνημα της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς που δραστηριοποιήθηκε από το 1998 έως το 2001. (“Τούτε Μπιάνκε”, δηλαδή όλα λευκά, καθώς όσοι συμμετείχαν σε διαδηλώ-

σεις ήταν ντυμένοι στα άσπρα. Αναλυτικά, στη συνέντευξη του Λούκα Καζαρίνη, σελ. 94.)

⁵ Aldo Capitini (1899 – 1968) Ιταλός φιλόσοφος, πολιτικός ακτιβιστής και αντιφασίστας, που επεξεργάστηκε τις θεωρίες του Γκάντι για την πολιτική της μη βίας.

⁶ Κομίζο (Comiso): αεροπορική βάση στη Σικελία όπου τοποθετήθηκαν 112 πυραυλοι Κρούζ και άγνωστος αριθμός πυραύλων Πέρσινγκ και πυρηνικών όπλων από την κυβέρνηση του σοσιαλιστή Μπετίνο Κράξι.

⁷ Federazione Impiegati Operai Metallurgici: Το συνδικάτο των Ιταλών εργατών στη μεταλλουργική βιομηχανία, που ανήκει στην αριστερή CGIL.

⁸ Κοινωνία της Φροντίδας: Εθελοντικοί σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στη φροντίδα ανθρώπων που έχουν ανάγκη (ασθενείς, ηλικιωμένοι κ.λπ) και έρχεται αντιμέτωπη με τις ελλείψεις του κοινωνικού κράτους.

⁹ Πρεκαριάτο (precariato): η μεγάλη μάζα των ανθρώπων που επιβιώνουν εργαζόμενοι επισφαλώς, χωρίς κατοχυρωμένα εργασιακά δικαιώματα και με πολύ χαμηλές αμοιβές.

Οι εργαζόμενοι για ένα παγκοσμιοποιημένο συνδικάτο ήταν πρωταγωνιστές στη Γένοβα

”

Τζιάνι Ριναλνίνι
(Gianni Rinaldini),
πρώην γενικός γραμματέας της FIOM

Η συνέντευξη δόθηκε την 1η Ιουνίου 2021

Ο Τζιάνι Ριναλνίνι ήταν γενικός γραμματέας τού μεγαλύτερου ιταλικού συνδικάτου εργατών μετάλλου FIOM-CGIL και σήμερα είναι πρόεδρος του «Ιδρύματος Κλάουντιο Σαπατίνι» της FIOM, που συμμετέχει στο δίκτυο Transform. Την περίοδο της Γένοβας, το 2001, ήταν γενικός γραμματέας της CGIL στην «κόκκινη» Περιφέρεια της Εμίλια Ρομάνια της Μπολόνιας. Το 2002

ΓΕΝΟΒΑ ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ

εκλέχθηκε γενικός γραμματέας της FIOM, αντικαθιστώντας τον Κλάουντιο Σαμπατίνι που έφυγε λίγο αργότερα, το 2003. Στάθηκε δίπλα στον ελληνικό λαό τα χρόνια της κρίσης, συμμετέχοντας στη στήριξη των αγώνων του με πρωτοβουλίες σε όλη την Ιταλία και βρέθηκε μαζί με άλλα στελέχη της FIOM στο Σύνταγμα. Υπήρξε από τους πρωταγωνιστές της δημιουργίας της «Άλλης Ευρώπης με τον Τσίπρα».

Το μεγαλύτερο ιταλικό συνδικάτο εργατών μετάλλου FIOM-CGIL ήταν από τους πρωταγωνιστές του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας.

Η CGIL¹, το μεγαλύτερο ιταλικό συνδικάτο δεν είχε συμμετοχή στις διαδηλώσεις της Γένοβας, πολλές από τις οργανώσεις της, όμως, πήραν μέρος στην κινητοποίηση. Για παράδειγμα, όλα τα μέλη της Γραμματείας της CGIL της Εμίλια Ρομάνια, μιας από τις μεγαλύτερες οργανώσεις του συνδικάτου, υπογράψαμε σε προσωπικό επίπεδο ένα κοινό κείμενο, υποστηρίζοντας τη συμμετοχή των εργαζομένων στις διαδηλώσεις. Κάτι ανάλογο έκαναν πολλές άλλες δομές της CGIL.

Το συνδικάτο εργατών μετάλλου FIOM-CGIL, που αποτελεί τμήμα της CGIL, όχι μόνο συμμετείχε, αλλά βοήθησε και στην οργάνωση του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας και των διαδηλώσεων.

Πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι το τριήμερο των διαδηλώσεων στη Γένοβα έγινε σε μια περίοδο μεγάλων συνδικαλιστικών και εργατικών κινητοποιήσεων και κυρίως στον τομέα των εργατών μετάλλου. Τα τρία μεγάλα συνδικάτα είχαν προτείνει στους εργαζόμενους του τομέα μετάλλου μια ενωτική πλατφόρμα που ψηφίστηκε μέσα στους εργασιακούς χώρους από την τεράστια πλειοψηφία των εργαζομένων. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με την εργοδοσία, τα συνδικάτα εργατών μετάλλου της CISL² και της UIL³ αποδέχθηκαν τις προτάσεις της εργοδοτικής Federmeccanica και υπέγρα-

Τζιάνι Πριβαλντίνι.

ψαν μια εθνική συλλογική σύμβαση εργασίας με την εργοδοσία, χωρίς την FIOM-CGIL, που είναι το μεγαλύτερο συνδικάτο του τομέα.

Η FIOM-CGIL τούς πρότεινε να γίνει δημοψήφισμα στους εργασιακούς χώρους, θεωρώντας ότι η δημοκρατία αποτελεί τη βάση και την πηγή του συνδικαλιστικού κινήματος. Κανείς δεν μπορούσε να υποστηρίξει την υπογραφή μιας συμφωνίας ή μιας συλλογικής σύμβασης χωρίς την ψήφο των εργαζομένων, που ήταν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι. Τα συνδικάτα της CISL και της UIL, όμως, το αρνήθηκαν και υπέγραψαν τη διασπαστική συλλογική σύμβαση εργασίας με την Federmeccanica. Η απάντηση των εργαζομένων ήταν άμεση και μαζική σε όλες τις βιομηχανικές μονάδες της χώρας, φθάνοντας μέχρι τη διοργάνωση μιας τεράστιας διαδήλωσης του τομέα εργατών μετάλλου, με 250.000 εργαζόμενους, στην Πλατεία του Αγίου Ιωάννη στη Ρώμη.

Ακόμη χειρότερα: αμέσως μετά η CISL και η UIL υπέγραψαν με την κυβέρνηση Μπερλουσκόνι και τη συνομοσπονδία βιομηχανιών Confindustria, χωρίς την CGIL, μια διασπαστική εθνική συλλογική σύμβαση εργασίας που αφορούσε όλες τις κατηγορίες των εργαζομένων. Η συμ-

φωνία αυτή που ονομάστηκε «Συμφωνία για την Ιταλία» προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την κατάργηση του άρθρου 18 του Καταστατικού των Εργαζομένων, που προστάτευε την εργασία από τις μαζικές και άδικες απολύσεις. Αποτέλεσμα ήταν να αποκτήσουν οι επιχειρήσεις πλήρη ελευθερία στις απολύσεις.

Η κοινωνική αντιπαράθεση για τα εργασιακά το 2001 και 2002 οδήγησε σε μεγάλες μαζικές κινητοποιήσεις των εργαζομένων που ολοκληρώθηκαν με τη μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ιταλική ιστορία. Η CGIL πλημμύρισε το κέντρο της Ρώμης με πάνω από 3 εκατομμύρια κόσμο.

Η FIOM, με τον τότε γραμματέα της Κλάουντιο Σαμπατίνι, που είχε μια πλούσια συνδικαλιστική εμπειρία, έκανε μια πολύ καλή ανάλυση της κατάστασης για τις αλλαγές στην εργασία που προωθούσε η παγκοσμιοποίηση. Η FIOM είχε δει, πολύ σωστά, ότι η παγκοσμιοποίηση οδηγούσε στην καταστροφή κάθε κοινωνικής προστασίας και στην πλήρη απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, προειδοποιώντας ότι βρισκόμασταν μόλις στην αρχή αυτής της διαδικασίας.

Με βάση αυτή την ανάλυση, η FIOM έκανε τρεις βασικές επιλογές: Πρώτον, να υπερασπιστεί με κάθε μέσο τη δημοκρατία στους εργασιακούς χώρους και την κοινωνία, τη δημοκρατία στη ζωή του συνδικάτου και την σχέση του με τους εργαζόμενους. Δεύτερον, να υποστηρίξει ότι χρειαζόμαστε ένα ισχυρό ευρωπαϊκό συνδικάτο, εκτιμώντας ότι μπροστά στην παγκοσμιοποίηση, το συνδικάτο θα έπρεπε να έχει τουλάχιστον μια ευρωπαϊκή διάσταση. Διαφορετικά, θα μας εξαφάνιζαν, ως μεγάλες οργανωμένες δυνάμεις που προωθούσαν τις διεκδικήσεις των εργαζομένων, καθώς η παγκοσμιοποίηση έθετε τον έναν εργαζόμενο εναντίον του άλλου και τους εργαζόμενους της μιας χώρας εναντίον των εργαζομένων της άλλης. Με αυτή την έννοια, ήταν σαφές ότι η παγκοσμιοποίηση θα αμφισβητούσε ακόμη και τις εθνικές συλλογικές συμβάσεις, γιατί δεν αναγνώριζε καμία συλλογική, κοινωνική ή πολιτική προστασία για τους εργαζόμενους. Τρίτον, η FIOM θεώρησε ότι είχε τελειώσει η ιστορική σχέση του συνδικάτου με

Γένοβα 2001. Σύνοδος του G8.

τα πολιτικά κόμματα της Αριστεράς, που αποτέλεσε μια από τις παραδόσεις του συνδικαλιστικού κινήματος. Με βάση αυτή την τελευταία θεώρηση, το συνδικάτο θα έπρεπε να είναι ανεξάρτητο γιατί είχε ολοκληρωθεί ο κύκλος της σχέσης ανάμεσα στο κόμμα και το συνδικάτο, σύμφωνα με τον οποίο το συνδικάτο είχε την πρωτοβουλία στα θέματα που αφορούσαν τα οικονομικά προβλήματα και το κόμμα ασχολείτο με την πολιτική μεταρρύθμιση της κοινωνίας. Το συνδικάτο θα έπρεπε να είχε το δικό του σχέδιο για τη μεταρρύθμιση της κοινωνίας, χωρίς να γίνεται κόμμα.

Αυτά τα τρία στοιχεία οδήγησαν την FIOM να ενδιαφερθεί αμέσως για ό,τι συνέβαινε σε διεθνές επίπεδο και ειδικά για τα κινήματα που αναπτύσσονταν από το Σιάτλ μέχρι τη Γένοβα. Οι εργάτες μετάλλου της FIOM έβλεπαν ότι «ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός».

Η πολιτική αυτή της FIOM συνεχίστηκε, τόσο όταν ανέλαβες εσύ την ηγεσία της όσο αργότερα και από τον Μαουρίτσιο Λαντίνι, που είναι ο σημερινός γενικός γραμματέας της CGIL.

Γένοβα. Παρασκευή, 20 Ιουλίου 2001

Από την αρχή μάς φαινόταν πολύ φυσική η σχέση με το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης, από τον Ανιολέτο και τον Καζαρίνι και τις «Λευκές Φόρμες» του, έως τις κοινωνικές συλλογικότητες και τον καθολικό κόσμο. Οι εργάτες μετάλλου της FIOM ήταν από τους διοργανωτές του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας. Η FIOM ήταν τις τρεις μέρες των διαδηλώσεων μπροστά, ήταν στην πρώτη γραμμή ακόμη και το βράδυ της 20^{ης} Ιουλίου, μετά τη δολοφονία του Κάρλο

Τζουλιάνι, για να πραγματοποιήσουμε τη διαδήλωση της 21^{ης} Ιουλίου.

Πώς αντέδρασαν οι εργαζόμενοι μπροστά στην εν ψυχρώ δολοφονία του Κάρλο Τζουλιάνι;

Δημιουργήθηκε ένα πανδαιμόνιο. Ήταν προφανές ότι στη Γένοβα είχαν στήσει μια παγίδα. Οι Δημοκράτες της Αριστεράς (DS), το βράδυ της 20^{ης} Ιουλίου απέσυραν τη συμμετοχή τους στη μεγάλη διαδήλωση της επομένης ημέρας. Θυμάμαι πολύ καλά ότι κατά τη διάρκεια της συνέλευσης στην πλατεία κοντά στο λιμάνι, η FIOM δεν έκανε πίσω και μαζί με τα Κοινωνικά Κέντρα του Καζαρίνι, τα αυτόνομα συνδικάτα του Μπερνόκι, την Κομμουνιστική Επανάσταση και τα κινήματα που εκπροσωπούσε ο Ανιολέτο, συμφώνησε να πραγματοποιήσουμε τη διαδήλωση, παρά τη διεθνή συγκέντρωση των ομάδων των Black Bloc, για τους οποίους δεν ξέραμε ούτε πού ήταν ούτε πόσοι ήταν ούτε τι δομές είχαν. Δεν είχαμε πληροφορίες.

Αποφασίσαμε να πραγματοποιήσουμε τη διαδήλωση της 21^{ης} Ιουλίου γνωρίζοντας ότι ο καθένας μας θα έπρεπε να διαχειριστεί το κομμάτι της πορείας που συμμετείχε. Στη Γένοβα είχαν συγκεντρωθεί εκατοντάδες χιλιάδες κόσμοι και συνεχώς έφθαναν άλλοι. Δεν μπορούσαμε να τους αφήσουμε στα χέρια των Black Bloc. Στις 21 Ιουλίου αναγκαστήκαμε να αλλάξουμε την κατεύθυνση της πορείας μας, γιατί οι Black Bloc είχαν μπει στην κεφαλή της πορείας για να αρχίσουν τα επεισόδια και να δώσουν την ευκαιρία στην αστυνομία και τους καραμπινιέρους να μας επιτεθούν με τον πιο βάρβαρο τρόπο. Οι Black Bloc έκαναν τα πάντα για να παρασύρουν στη βία τη μεγάλη αυτή διαδήλωση.

Τι συνέβη όταν αλλάξατε διαδρομή;

Αλλάξαμε τη διαδρομή και καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε την πορεία μας, αλλά ήδη βρισκόμασταν σε ένα χάος. Για εμένα ο μηχανισμός ήταν πολύ απλός. Στις 20 Ιουλίου είδαμε τους Black Bloc να ξεκινούν από την περιοχή του λιμανιού, ανενόχλητοι σε μια πραγματικά στρατιωτικοποιημένη πόλη καταστρέφοντας τα πάντα και χωρίς να κάνει την εμφάνισή του ούτε ένας αστυνομικός. Έφθασαν μέχρι τη φυλακή του Μα-

ράσι όπου πέταξαν βόμβες μολότοφ, ενώ δεν φαινόταν ούτε ένας αστυνομικός, κάτι που ήταν αδιανόητο εάν σκεφθεί κανείς τούς χιλιάδες αστυνομικούς που υπήρχαν παντού.

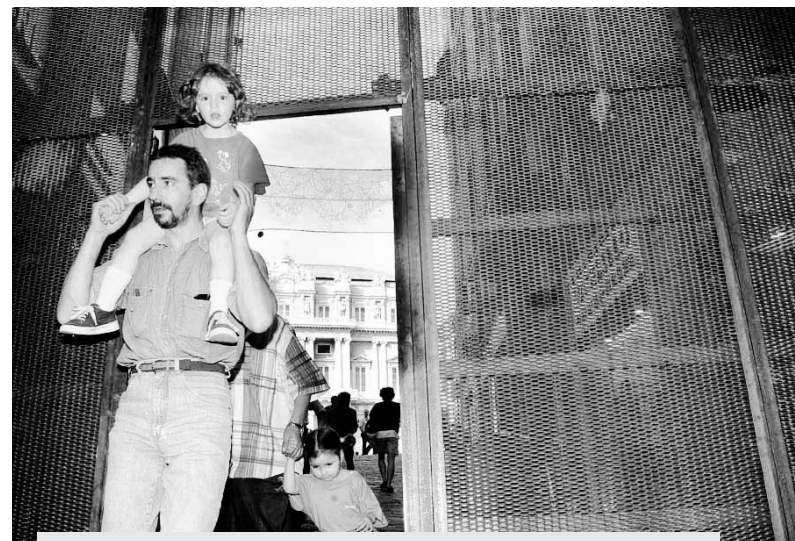
Λες και υπήρχε μια συνεργασία ανάμεσα στους Black Bloc και την αστυνομία. Όταν είδαμε ότι κατέστρεφαν τα πάντα, από αυτοκίνητα έως και μαγαζιά, χωρίς την παραμικρή παρέμβαση της αστυνομίας, καταλάβαμε αμέσως ότι μας είχαν ετοιμάσει μια παγίδα.

Η FIOM βρισκόταν στη ίδια συγκέντρωση με το Κοινωνικό Φόρουμ με τον Ανιολέτο, ενώ υπήρχαν και άλλες προσυγκεντρώσεις. Οι Black Bloc μετακινούνταν από τη μια προσυγκέντρωση στην άλλη, έκαιγαν κάδους απορριμμάτων, κατέστρεφαν αυτοκίνητα και μαγαζιά μέχρι να προκαλέσουν την επίθεση της αστυνομίας στην κάθε προσυγκέντρωση, όπου συμμετείχαν δεκάδες χιλιάδες άτομα. Οι Black Bloc εξαφανίζονταν με ευκολία στα στενά. Με αυτή την τακτική οι Black Bloc κατάφεραν να οδηγήσουν την αστυνομία να επιτεθεί ακόμη και στην προσυγκέντρωση των καθολικών οργανώσεων και συλλόγων που είναι παραδοσιακά από τους πλέον ειρηνικούς.

Είχαμε, όμως, και την πορεία με τις «Λευκές Φόρμες» του Καζαρίνι.

Αυτό έγινε το απόγευμα της 20^{ης} Ιουλίου. Η αστυνομία άφησε να προχωρήσει η κεφαλή της πορείας τους και μετά τους παγίδευσε και τους επιτέθηκε με πρωτοφανή βιαιότητα, χωρίς προηγουμένως να έχουν προκαλέσει επεισόδια. Εκεί δολοφόνησαν τον Κάρλο Τζουλιάνι.

Η απόδειξη ότι είχαν στήσει μια οργανωμένη παγίδα φάνηκε με τον άγριο ξυλοδαρμό στο σχολείο Ντίαζ, όπου ήταν το κέντρο Τύπου και όπου υπήρχε κόσμος που είχε πάει για να κοιμηθεί όταν τελείωσαν οι πορείες και οι διαδηλώσεις. Η εισβολή της αστυνομίας στο σχολείο Ντίαζ ήταν μια καθαρή τρέλα, μια αναίτια επίδειξης βαρβαρότητας. Η εισβολή των Ειδικών Δυνάμεων στο σχολείο έδειξε ότι είχαμε απέναντί μας

Γένοβα 20-22 Ιουλίου 2001.

προμελετημένη πολιτική και στρατιωτική επιχείρηση.

Η επίθεση στο σχολείο Ντίαζ, ο βασανισμός των συλληφθέντων στο στρατόπεδο - τμήμα του Μπολτσανέτο, οι επιθέσεις εναντίον των καθολικών. Τι ήθελε να αποδείξει ο Μπερλουσκόνι ή αυτοί που ενεργούσαν αντ' αυτού;

Ο Μπερλουσκόνι και οι υπόλοιποι του G8 μάς έδειξαν στη Γένοβα τι ακριβώς είναι η παγκοσμιοποίηση. Υπήρχε, επίσης, και το ιταλικό στοιχείο της κοινωνικής σύγκρουσης εκείνης της περιόδου, γιατί δεν περνούσε μήνας χωρίς μεγάλες διαδηλώσεις, καταλήψεις, συγκεντρώσεις. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η συνάντηση των νέων κινημάτων με την κοινωνική σύγκρουση που είχαν αρχίσει οι εργαζόμενοι –καθώς στην Ιταλία ήμασταν στη δίνη μιας μεγάλης κοινωνικής σύγκρουσης– φόβισε πάρα πολύ τους έχοντες και κατέχοντες. Στη Γένοβα είχαμε άγρια καταστολή, αλλά ο κόσμος δεν φοβήθηκε. Την επόμενη χρονιά ήμασταν πάνω από 3 εκατομμύρια στη Ρώμη με την CGIL και αργότερα περίπου

700.000 χιλιάδες με το Κοινωνικό Φόρουμ της Φλωρεντίας, για να μην αναφερθούμε στα 3 εκατομμύρια ανθρώπων που διαδήλωσαν κατά του πολέμου στο Ιράκ.

Όταν ο Μπερλουσκόνι είδε πάνω από 3 εκατομμύρια κόσμο στη Ρώμη αναγκάστηκε να πάρει πίσω την κατάργηση του άρθρου 18 του Καταστατικού των Εργαζομένων, που είχε συμφωνήσει με την CISL και την UIL. Η CGIL αγωνιζόταν εναντίον της κατάργησης του άρθρου 18 και των ελαστικοποιημένων εργασιακών σχέσεων. Στη Γένοβα η κοινωνική συγκρουση συναντήθηκε με ένα διεθνές κίνημα που αγωνιζόταν εναντίον του «τουρμποκαπιταλισμού» -όπως αποκαλούσαμε την παγκοσμιοποίηση- ή, καλύτερα, εναντίον της δικτατορίας του καπιταλισμού.

Τι συνέβη, όμως, μετά;

Σε ό,τι αφορά την FIOM, στην κυριολεξία είδαμε να εξατμίζεται αυτό το μεγάλο κίνημα στην Ιταλία. Η FIOM προσπάθησε να διευκολύνει μια κοινή και ενωτική ανάλυση για την κατάσταση που είχαμε μπροστά μας ώστε να διατηρήσουμε τη δυναμική και την προοπτική του κινήματος.

Με την ίδια λογική κινήθηκε και ο Τομ Μπενετόλο, ο τότε πρόεδρος του ARCI, που έφυγε δυστυχώς και αυτός πρόωρα έναν χρόνο μετά από τον Σαμπατίνι, με αποτέλεσμα να χάσουμε δύο ψυχραιμες και ενωτικές φωνές. Ο Μπενετόλο κατέρρευσε δίπλα μου από ανεύρυσμα αορτής μιλώντας γι' αυτά τα θέματα σε μια συνεδρίαση στη Ρώμη.

Ένα τμήμα του κινήματος θεωρούσε ότι η καταστολή αποτελούσε το στοιχείο στο οποίο θα έπρεπε να επικεντρώσουμε την ανάλυσή μας. Η FIOM είχε μια διαφορετική ανάλυση από αυτή. Εμείς υποστηρίζαμε ότι το πρόβλημα ήταν ο κατακερματισμός των δυνάμεων της Αριστεράς και των κινημάτων. Ξέρεις πολύ καλά ότι εμείς εργαστήκαμε πάντα για την ενότητα, τόσο στη Γένοβα όσο και στην Αθήνα για να στηρίξουμε τους αγώνες σας. Ο καθένας προσπάθησε να χρησιμοποιήσει

Βία και καταστολή. Εκτός ελέγχου η κατάσταση στη Γένοβα...

το κίνημα για να διευρύνει την οργάνωσή του. Κανείς τους δεν δέχθηκε να κάνει ένα βήμα πίσω για να βοηθήσει να κάνουμε μια κοινή ανάλυση, να χαράξουμε κοινή πορεία και να προσπαθήσουμε να δώσουμε μια προοπτική, ένα μέλλον σε αυτή τη μεγαλειώδη κινηματική εμπειρία. Η FIOM και το ARCI έκαναν τα πάντα για να στηρίξουν την ενότητα του κινήματος, αλλά οι υπόλοιποι κοιτούσαν πώς να μεγαλώσουν τα κόμματα, τις οργανώσεις, τους συλλόγους και τις συλλογικότητές τους. Είναι η γνωστή ιστορία που την ξέρεις πολύ καλά και που προσπάθησες και εσύ να την αποφύγεις μαζί μας κατανοώντας τη δύναμη της ενότητας.

Η Κομμουνιστική Επανάσταση ακολούθησε την πορεία της, με τον Φάουστο Μπερτινόνι να γίνεται πρόεδρος της Βουλής υποστηρίζοντας με ένα σωρό φλυαρίες ότι θα έφερνε τα αιτήματα του κινήματος κατά της παγκοσμιοποίησης μέσα στην κυβέρνηση του Πρόντι. Οι «Λευκές Φόρμες», που αποτελούσαν ένα μεγάλο και ισχυρό κομμάτι του κινήματος,

προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν πολιτικά την κατάσταση για να διευρυνθούν, καταλήγοντας σε εσωτερικές αντιπαραθέσεις.

**Για την Επανάσταση η είσοδος στην κυβέρνηση
Πρόντι αποτέλεσε την αρχή του τέλους της,
τουλάχιστον γι' αυτό που εκπροσωπούσε εκείνη
την περίοδο.**

Επέλεξε τον κυβερνητισμό για να οδηγηθεί σε διαδοχικές διασπάσεις. Η Κομμουνιστική Επανάσταση δεν σκέφτηκε καθόλου πώς θα δώσει μια προοπτική μαζί με άλλους σε αυτό το κίνημα. Δυστυχώς, σκέφτηκε μόνο την κυβερνητική διέξοδο, χωρίς να μετράει πολύ μέσα στην κυβέρνηση, ενώ την ίδια στιγμή βρισκόταν σε άμεσο ανταγωνισμό με τους Δημοκράτες της Αριστεράς (DS).

**Με τη Γένοβα βρισκόμαστε πια στην περίοδο του
Μπερλουσκονισμού. Τι συνέβη στην Ιταλία και
την Αριστερά;**

Οδηγηθήκαμε σε μια αποσύνθεση. Οι Δημοκράτες της Αριστεράς (DS) έφθασαν στο σημείο να αλλάξουν ξανά όνομα και να μετατραπούν σε Δημοκρατικό Κόμμα για να καταλήξουν να έχουν επικεφαλής τον Ρέντσι. Όταν αποφάσισαν να μετατραπούν σε Δημοκρατικό Κόμμα, αποχωρήσαμε μαζί με το Φάμπιο Μούσι και πολλούς άλλους, γιατί δεν είχαμε λόγο να συμμετέχουμε σε ένα κόμμα που έλεγε ότι δεν έχει κοινωνικές αναφορές και ενδιαφέρεται απλώς για όλους τους πολίτες. Διέγραψαν κάθε αναφορά στην Αριστερά, για να μετασχηματιστούν σε μια εκδοχή του αμερικανικού Δημοκρατικού Κόμματος. Αυτή ήταν η ανακάλυψη του Βάλτερ Βελτρόνι. Από το 2011 και μετά, το Δημοκρατικό Κόμμα ήταν σχεδόν πάντα στις κυβερνήσεις που υιοθέτησαν τα χειρότερα μέτρα για τους εργαζόμενους, αυξάνοντας το προκαριάτο, και περιορίζοντας τα δικαιώματα και την προστασία των εργαζομένων.

Ο Μπερλουσκόνι παρ'όλο που είχε τη στήριξη της CISL

Μεγάλη συγκέντρωση και πορεία. Η αστυνομία επιχειρεί τη διάλυσή της.

και της UIL αναγκάστηκε να κάνει πίσω και να μην καταργήσει το άρθρο 18 του Καταστατικού των Εργαζομένων. Όταν ήρθε ο Ρέντσι στην ηγεσία του Δημοκρατικού Κόμματος τα ισοπέδωσε όλα, καταργώντας, μεταξύ άλλων, και το άρθρο 18. Πολλοί εργαζόμενοι στη Βόρεια Ιταλία ψηφίζουν τη Λέγκα, εκφράζοντας την αντίδρασή τους στις κυβερνήσεις της κεντροαριστεράς που πήραν τα χειρότερα μέτρα εναντίον των εργαζομένων. Το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά τα πρότεινε το Δημοκρατικό Κόμμα και όχι ο Μπερλουσκόνι ή ο Σαλβίνι έθεσε σε μεγάλη δυσκολία το συνδικάτο. Για τον λόγο αυτό οι σχέσεις ανάμεσα στην CGIL και την FIOM γίνονταν διαρκώς και δυσκολότερες.

Στο τέλος, όμως, ο γενικός γραμματέας της FIOM έγινε γενικός γραμματέας της CGIL.

Η δυναμική του συνέδριου της CGIL οδήγησε σε ένα απίστευτο αποτέλεσμα με την εκλογή του Μαουρίτσιο Λαντίνι στην ηγεσία του μεγαλύτερου ιταλικού συνδικάτου. Η ευκαιρία δόθηκε με την επίθεση του Ρέντσι στο δημοκρατικό μας σύνταγμα. Η CGIL, χωρίς να βγάλει ανακοίνωση, στήριξε με το βάρος της την εκστρατεία του «Όχι» στην συνταγματική μεταρρύθμιση του Ρέντσι, και συγκέντρωσε εκατομμύρια υπογραφές για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος υπέρ της επαναφοράς του άρθρου 18 που υπερασπιζόταν τους εργαζόμενους από τις απολύσεις. Δυστυχώς, το Συνταγματικό Δικαστήριο απέρριψε τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος. Μέσα σε αυτό το κλίμα παρουσιάστηκαν τρεις υποψηφιότητες στο συνέδριο της CGIL. Εξελέγη ο Λαντίνι με τη στήριξη της πρώην γενικής γραμματέως, Σουζάνα Καμούσο.

Μεσούσης της πανδημίας, πάντως, η CGIL του Λαντίνι κατέφερε να περάσει ορισμένα μέτρα υπέρ των εργαζομένων, εκμεταλλευόμενη τις απεργίες στη Βόρεια Ιταλία.

Στιγμιότυπο από επεισόδια στη Γένοβα.

Τα συνδικάτα κατάφεραν να μπλοκάρουν τις απολύσεις και να εξαναγκάσουν την κυβέρνηση Κόντε και τους εργοδότες να υπογράψουν έναν κανονισμό για τα μέτρα ασφαλείας κατά του κορωνοϊού μέσα στους χώρους εργασίας. Αυτό έγινε χάρis στις απεργίες των εργαζομένων που απαιτούσαν μέτρα ασφαλείας

Πώς βλέπετε την έξοδο από την πανδημία;

Πρέπει να ξεκινήσουμε από το σημείο ότι στην Ιταλία απέτυχε η πολιτική. Ο Ντράγκι έγινε πρωθυπουργός γιατί κανείς δεν ήταν σε θέση να σχηματίσει μια κυβέρνηση. Δεν ξέρω πόσο θα διαρκέσει η κυβέρνηση Ντράγκι. Το σίγουρο είναι ότι κινείται σαν Κομισάριος κι αυτό είναι πολύ επικίνδυνο για τη δημοκρατία. Το φθινόπωρο θα έχουμε δημοτικές εκλογές σε μια σειρά από μεγάλες πόλεις, από τη Ρώμη και το Τορίνο έως το Μιλάνο και τη Μπολόνια, όπου τα κόμματα που στηρίζουν τον Ντράγκι θα πρέπει να κάνουν προεκλογική εκστρατεία το ένα εναντίον του άλλου.

Οι μεγαλειώδεις συγκεντρώσεις στη Γένοβα.

Μέχρι στιγμής ο Ντράγκι ενεργεί ως Κομισάριος με τους τεχνοκράτες του, αποφασίζει μόνος του και φέρνει τα κόμματα και τα συνδικάτα μπροστά σε τετελεσμένα γεγονότα, για να μην αναφερθούμε στον τρόπο με τον οποίο απαξιώνει το κοινοβούλιο. Το Σχέδιο για τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης αποφασίστηκε χωρίς τον παραμικρό διάλογο, ενώ ο Σαλβίνι δήλωσε ήδη ότι θα τον ψήφισε για Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε μερικούς μήνες που ολοκληρώνεται η θητεία τού

Σέρτζιο Ματαρέλα. Τι θα κάνει ο Ντράγκι; Θα συνεχίσει να κάνει τον πρωθυπουργό έως το 2023, ενώ θα φιλονικούν τα κόμματα που τον υποστηρίζουν, ή θα προσπαθήσει να εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας;

Με ένα τόσο κατακερματισμένο κοινοβούλιο θα είναι δύσκολο να εκλεγεί κάποιος άλλος Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Περίπου το ένα τρίτο των βουλευτών, σχεδόν 200, έχουν περάσει από το ένα κόμμα σε κάποιο άλλο κατά τη διάρκεια της θητείας της Βουλής, κάτι που είναι πρωτοφανές. Διαρκώς και περισσότερος κόσμος πιστεύει ότι τους βουλευτές και τους γερουσιαστές τούς ενδιαφέρει μόνο η διατήρηση της έδρας τους, γεγονός που οδηγεί σε βαθιά απαξίωση της πολιτικής και του πολιτικού συστήματος.

Το γερό χαρτί που έχει ο Ντράγκι είναι ότι μετράει στην Ευρώπη και αποτελεί εγγύηση για να έρθουν οι κοινοτικοί πόροι. Ποιο κόμμα θα πει όχι στα λεφτά;

¹ Confederazione Generale Italiana del Lavoro: Ιταλική Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας. Το συνδικάτο που συνδέθηκε ιστορικά πρωτίστως με το Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα (PCI) και δευτερευόντως με το Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα (PSI).

² Confederazione Italiana Sindacati Lavoratori: Ιταλική Συνομοσπονδία Εργατικών Συνδικάτων. Μετριοπαθές συνδικάτο κοντά στον καθολικό κόσμο.

³ Unione Italiana del Lavoro: Ιταλική Ένωση Εργασίας. Μετριοπαθές συνδικάτο που ήταν κοντά στο Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα.

Απάντησαν με τον πόλεμο στο ειρηνικό Κοινωνικό Φόρουμ

”

Λούκα Καζαρίνι

(Luca Casarini),

επικεφαλής του κινήματος «Λευκές Φόρμες»

Η συνέντευξη δόθηκε στις 2 Ιουνίου 2021

Ο Λούκα Καζαρίνι προέρχεται από το κίνημα της «Αυτονομίας» της Πάδοβας, που ήταν κοντά στον Τόνι Νέγκκρι, τα αυτοδιαχειριζόμενα Κοινωνικά Κέντρα, το κίνημα με τις «Λευκές Φόρμες» και τους «Ανυπάκουους». Σήμερα συμμετέχει στην ηγεσία της Ιταλικής Αριστεράς και είναι επικεφαλής στο σκάφος διάσωσης Mare Jopio, που σώζει ζωές ανάμεσα στη Λαμπεντούζα και τη Σικελία. Υποψήφιος ευρωβουλευτής της «Άλλης Ευρώπης με τον Τσίπρα» το 2014, θυμάται ακόμη το τηλεφώνημα που του είχε κάνει «ο νεαρός τότε Αλέξης, από ένα πλοίο στην Ανκόνα στο οποίο είχε ει-

ΓΕΝΟΒΑ ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ

σβάλει η αστυνομία ξυλοκοπώντας τους Έλληνες που είχαν έρθει για να συμμετάσχουν στις διαδηλώσεις της Γένοβας».

Τι ήταν οι «Λευκές Φόρμες» -οι Tute Bianche- που τόσο στοχοποιήθηκαν στη Γένοβα από όλα τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης της Ιταλίας όσο και όλου του κόσμου;

Οι «Λευκές Φόρμες» ήταν ένα κίνημα και όχι μια οργάνωση ενός κινήματος, που από το 1998 έως το 2001 μπήκε δυναμικά στο μεγάλο αρχιπέλαγος του no global, του κινήματος εναντίον της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Η *Le Monde* σε ένα άρθρο της για την Ιταλία αποκαλούσε τα Κοινωνικά Κέντρα και τις καταλήψεις μας, από όπου ξεπήδησαν οι «Λευκές Φόρμες», «κοσμήματα της ιταλικής κουλτούρας». Αναγνώριζε, έτσι, τη δημιουργικότητα και την ευρηματικότητα σε όλους τους τομείς του πολιτισμού και της κουλτούρας που είχαν αναπτύξει τα Κοινωνικά Κέντρα -κυρίως οι δεκάδες, εάν όχι εκατοντάδες, καταλήψεις που λειτουργούσαν με πλήρη αυτοδιαχείριση.

Υπήρχαν δεκάδες μεγάλα -εάν όχι τεράστια- Κοινωνικά Κέντρα σε καταλήψεις παλιών βιομηχανικών συγκροτημάτων.

Οι καταλήψεις παλιών βιομηχανικών συγκροτημάτων είχαν ξεκινήσει από τα τέλη της δεκαετίας του '70. Θα θυμάσαι πολύ καλά ότι το σύμβολο όλων αυτών των Κοινωνικών Κέντρων ήταν το «Λεονκαβάλο»¹ του Μιλάνου, που το υπερασπισίκαμε με νύχια και δόντια από τις επανειλημμένες επιδρομές της αστυνομίας. Στα τέλη της δεκαετίας του '80, τα Κοινωνικά Κέντρα κατάφεραν να δεχθούν νέα ώθηση από το φοιτητικό κίνημα του «Πάνθηρα», που αντέγραψε ως πολιτική και κοινωνική πρακτική το μοντέλο των καταλήψεων, με αποτέλεσμα σε κάθε πανεπιστήμιο να έχουμε ακόμη και δεκάδες

Λούκα Καζαρίνι.

κτίρια και σχολές υπό κατάληψη. Ένα μεγάλο τμήμα του κινήματος βγήκε από τα πανεπιστήμια και ασχολήθηκε με τις πόλεις που σπούδαζαν οι φοιτητές, με αποτέλεσμα μέσα σε λίγο καιρό να έχουμε πολλές καταλήψεις μεγάλων εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που βρίσκονταν στο κέντρο των πόλεων.

Η βιομηχανική αναδιάρθρωση είχε δημιουργήσει «καθεδρικούς ναούς» στην έρημο, τεράστιες εγκαταστάσεις που είχαν εγκαταλειφθεί στην τύχη τους. Σε πολλές πόλεις υπήρχαν συνοικίες-υπνωτήρια που είχαν κατασκευαστεί γύρω από τα εργοστάσια. Με την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου και τη μεταφορά των εργοστασίων στην περιφέρεια ή σε τρίτες χώρες υπήρχαν πολλές παλιές εγκαταστάσεις που δεν είχαν περάσει στα χέρια των κερδοσκοπών της αγοράς ακινήτων ή δεν είχαν γίνει εμπορικά κέντρα. Προχωρήσαμε σε καταλήψεις μεγάλων χώρων, που μας επέτρεπαν να διοργανώσουμε μεγάλες πρωτοβουλίες, όχι μόνο πολιτικές συγκεντρώσεις, αλλά πολιτιστικές εκδηλώσεις με συναυλίες που παρακολουθούσαν έως και περισσότερα από δέκα χιλιάδες άτομα, θεατρικές παραστάσεις, καλλιτεχνικά δρώμενα. Δεν είναι τυχαίο ότι από τα Κοινωνικά Κέντρα αναδείχθηκαν πολλά ταλέντα στον χώρο της μουσικής, του θεάτρου, των τεχνών, της ζωγραφικής ή της γλυπτικής, καθώς και ότι τα Κοινωνικά Κέντρα δημιούργησαν παιδικούς σταθμούς, και προσέφεραν υπηρεσίες στον κόσμο και τους μετανάστες.

Ο μεταφορντισμός και η απομάκρυνση των βιομηχανιών έδωσε ώθηση στο κίνημά μας. Ασκούσαμε δριμύτατη κριτική στο νέο μοντέλο που αντικατέστησε τον βιομηχανικό εργατή με τον επισφαλώς εργαζόμενο, αντικατέστησε τη βιομηχανική αλλά συνδικαλισμένη εργατική μάζα με το χωρίς δικαιώματα προκαριάτο.

Κάναμε καταλήψεις πολλών παλιών εργοστασίων, δημιουργήσαμε νέες μορφές αντίστασης στο νέο μοντέλο αναδιάρθρωσης που πρότειναν, και μετατραπήκαμε σε μια μεγάλη «κουζίνα» εναλλακτικής σκέψης και πρακτικής που ξεκινούσε από ευρεία πολιτική και κοινωνική σύγκρουση. Κατά πρώτον, οι καταλήψεις δυναμίτιζαν τα θεμέλια της ιδιοκτησίας και της κερδοσκοπίας στα ακίνητα, κατά δεύτερον, με την αυτοδιαχείρισή τους απορρίπαμε τους κυρίαρχους κανόνες γιατί δεν θέλαμε το κράτος να μας λείι τι θα κάνουμε, και κατά τρίτον, κάναμε σαφές ότι αντιστεκόμασταν στην μονοδιάστατη μετάλλαξη των πόλεων μας προς όφελος των κερδοσκόπων της αγοράς ακινήτων, των τραπεζών, αλλά και των πολιτικών που τους στήριζαν σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Εμείς θέλαμε πόλεις που στο κέντρο τους θα μπορούσαν να ζούν και οι φτωχοί, όχι μόνο οι έχοντες και κατέχοντες. Οι «Λευκές Φόρμες» γεννήθηκαν μέσα από αυτό το κίνημα και εμφανίστηκαν για πρώτη φορά το 1994 για να υπερασπιστούν μια κατάληψη από την εισβολή της αστυνομίας. Την πρώτη μεγάλη εμφάνισή τους την έκαναν το 1998.

Είχαμε τότε την εισβολή και καταστροφή τού «Λεονκαβάλο» στο Μιλάνο από την αστυνομία και τους καρμπινιέρους.

Αυτό είχε τεράστιο αντίκτυπο στην Ιταλία. Θα θυμάσαι ότι μέσα σε ελάχιστο χρόνο το κίνημα όχι μόνο ανοικοδόμησε τον χώρο, αλλά τον έκανε ακόμη πιο λειτουργικό με τα χρήματα και την αλληλεγγύη χιλιάδων ανθρώπων. Θυμάσαι ότι μόλις έφυγε η αστυνομία, οι σύντροφοί μας ξαναμπήκαν μέσα στα

Ο Λούκα Καζαρίνι στο Mare Jonio φωτογραφίζεται με τους πρόσφυγες.

ερείπια για να το ξαναφτιάξουν καλύτερο.

Σε μια διαδήλωση στο Μιλάνο οι σύντροφοι του «Λεονκαβάλο» πρότειναν να φορέσουμε τις «Λευκές Φόρμες» για να κάνουμε ορατούς τους αόρατους. Το πανό στην κεφαλή της πορείας προς το δημαρχείο του Μιλάνου, η οποία έγινε χωρίς άδεια, έγραφε: «Είμαστε το νέο αίμα στις αρτηρίες της μητρόπολης».

Επίσης, καταλάβαμε ότι η αστυνομία μάς αναγνώριζε στις κινητοποιήσεις, από τα πλάνα στα βίντεο που τραβούσε. Όταν συζητήσαμε για την Ομάδα Περιφρούρησης της διαδήλωσης, είπαμε να μην κάνουμε την κλασική ομάδα, γιατί ο κόσμος που μας βλέπει με τα μαντίλια για τα δακρυγόνα, νομίζει ότι είμαστε εμείς που θέλουμε τη σύγκρουση. Έτσι, αποφασίσαμε να βάλουμε τις «Λευκές Φόρμες» με τις οποίες δεν θα μπορούσαν να μας αναγνωρίζουν εύκολα και οι οποίες θα έκαναν συμβολικά ορατούς τους αόρατους της πόλης. Αυτοί μιλούσαν για το Μιλάνο του χρηματιστηρίου, της μόδας και του εμπορίου και εμείς μιλάγαμε για το προκαριάτο, τους φτωχούς και τις περιφέρειες.

Τι ρόλο διαδραμάτισαν οι Ζαπατίστας στη διαμόρφωση του κινήματός σας;

Ήμασταν από τους πρώτους που πήγαμε στην Τσιόπας μετά τον Ιανουάριο του 1994 για να ακούσουμε τον Μάρκος και τους Ζαπατίστας και να μάθουμε, βλέποντας ένα ελπιδοφόρο κίνημα μετά την πτώση του Τείχους, την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού και τη δημιουργία ενός μονοπολικού κόσμου που κάποιοι, θεωρητικοποιώντας, νόμιζαν ότι οδηγούσε στο τέλος της ιστορίας.

Εκεί ήρθαμε σε επαφή με μια νέα θεώρηση των κοινωνικών και ταξικών αγώνων. Ο Μάρκος μάς είπε ότι έφτιαξαν έναν στρατό για να τον διαλύσουν, ότι δημιούργησαν ένα αντάρτικο που ήξεραν ότι θα πρέπει να διαλυθεί από μόνο του. Ήταν πολύ εντυπωσιακό για εμάς που ακολουθούσαμε τον μύθο της αντίστασης και του αντάρτικου. Ο Μάρκος και οι Ζαπατίστας άνοιξαν νέους ορίζοντες στην αντιπαράθεσή μας με τον καπιταλισμό και τον νεοφιλελευθερισμό. Θυμάμαι ακόμη το περιεχόμενο των επιστολών του προς την κοινωνία των πολιτών. Δεν εστίαζε στην ένοπλη αντιπαράθεση, αλλά στην οικοδόμηση νέων σχέσεων για τη δημιουργία μιας πιο δίκαιης κοινωνίας, με τη δημιουργία των κοινοτήτων των Ζαπατίστας.

Σκεφτήκαμε τότε τι σήμαινε η Τσιόπας για εμάς στην Ευρώπη. Μια Ευρώπη που δεν αποτελεί ένα άγριο δάσος. Όταν του λέγαμε πως θα κάνουμε ένα κίνημα σαν τους Ζαπατίστας στην Ευρώπη, ο Μάρκος μάς είπε ότι θα πρέπει να δούμε τι σημαίνει άγριο δάσος στην Ευρώπη. Είναι οι πόλεις και οι συνοικίες που μένουμε.

Όταν του αναφέραμε τον συμβολισμό της κουκούλας, μάς είπε ότι οι Ζαπατίστας τις φοράνε για τους βλέπουν καλύτερα. Στην Ευρώπη, όμως, εάν φοράς μια μαύρη κουκούλα κινδυνεύεις να βρεθείς στο εδώλιο. Έτσι, μάς ήρθε η ιδέα να χρησιμοποιήσουμε στο Μιλάνο τις «Λευκές Φόρμες». Καταλαβαίναμε, επίσης, ότι εάν σε μια διαδήλωση ντυνόμασταν με τα ίδια ρούχα θα προκαλούσαμε εντύπωση. Οι αστυνομικοί ντύνονται όλοι με την ίδια στολή και προκαλούν φόβο. Εκατό αστυνομικοί ντυμένοι με τις ίδιες στολές είναι σαν δέκα χιλιάδες διαδηλωτές που είναι ντυμένοι με διαφορετικά ρούχα.

«Μήνυμα αλληλεγγύης στους πολιτικούς κρατούμενους του Γκέτεμποργκ». Πανό στο γήπεδο Καρλίνι, όπου είχε στηθεί camp των διαδηλωτών, για τους συλληφθέντες των διαδηλώσεων που προηγήθηκαν της Γένοβας, στο Γκέτεμποργκ της Σουηδίας κατά τη σύνοδο κορυφής της Ε.Ε. τον Ιούνιο του 2001.

Μέχρι τότε, ακολουθούσαμε τη λογική των συγκεντρώσεων και των διαδηλώσεων της δεκαετίας του '70. Η πρόκληση για εμάς ήταν πώς θα ξανασκεφτούμε τις κοινωνικές συγκρούσεις για τις επόμενες γενιές και όχι να επαναλαμβάνουμε αυτά που έκαναν οι προηγούμενες γενιές - πολύ περισσότερο αφού ο κόσμος είχε αλλάξει και ο τρόπος αυτός των κοινωνικών αγώνων είχε ξεπεραστεί.

Έτσι, οι «Λευκές Φόρμες» κάλυψαν τα προσωπικά μας χαρακτηριστικά για να γίνουν ορατές· ένας στρατός που δημιουργήθηκε για να διαλυθεί. Οι «Λευκές Φόρμες» δεν ήταν μια οργάνωση με κλειστή ταυτότητα. Το «Λευκό Φόρμα» μπορεί να την βάλει ο καθένας. Όταν κάποιος φτιάχνουν μια ομάδα και φοράνε τις «Λευκές Φόρμες» και πάνε να κάνουν κατάληψη σε ένα γραφείο που βρίσκειι ενοικιαζόμενους εργαζόμενους, γιατί αυτό συνέβη στην πραγματικότητα, μπορεί να το κάνει. Μπορείς να το αναπαράγεις, γιατί τη «Λευκή Φόρμα» μπορείς να την

βρεις παντού, δεν είναι ένα είδος στολής που την έχεις εσύ ή στη δίνω εγώ. Είναι ένας στρατός που δεν είναι στρατός.

Κάτι ανάλογο κάνει και η Greenpeace. Κάνει blitz, αιφνιδιαστικές επιθέσεις με πανό, κάνει αιφνιδιαστικές καταλήψεις, πάει με τα πλοία της για να σταματήσει κάτι και φορούν όλοι τους «Λευκές Φόρμες». Έχουν κάτι που τους αναγνωρίζει αμέσως.

Σε αυτό το σημείο σκεφτήκαμε και τον ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης, την επικοινωνία. Γιατί δεν μπορείς να κάνεις κοινωνικές συγκρούσεις μόνος σου, χωρίς να σκεφτείς τις διάφορες πραγματικότητες που έχεις απέναντί σου. Πρέπει, λοιπόν, να σκεφτούμε και αυτούς που διηγούνται τα γεγονότα, γιατί τα μέσα ενημέρωσης έχουν μια διαρκώς και περισσότερο καθοριστική σημασία για την οικοδόμηση της φαντασίας και της πραγματικότητας. Έτσι κι εμείς αποφασίσαμε να οικοδομήσουμε ένα αφήγημα· τη δική μας φαντασίωση. Τη νέα φαντασίωση της εξέγερσης και της αντεξουσίας, όπως έκαναν οι Ζαπατίστας.

Έτσι, τον Οκτώβριο του 1998, σε μια διαδήλωση που έγινε στην Τεργέστη εναντίον του κέντρου εγκλεισμού των μεταναστών στο Παλιό Τελωνείο, δημιουργήθηκαν και επισήμως οι «Λευκές Φόρμες», με τις ασπίδες τους, τα προστατευτικά αφρολέξ και τον εξοπλισμό τους. Δυστυχώς, τα κέντρα εγκλεισμού μεταναστών, οι οποίοι δεν είχαν διαπράξει το παραμικρό αδίκημα, τα εγκαινίασε στην Ιταλία η κεντροαριστερά με τον νόμο «Τούρκο - Ναπολιτάνο». Ο Ναπολιτάνο έγινε αργότερα Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Μετά είναι να αναρωτιέται κανείς από πού ξεφύτρωσε ο Σαλβίνι.

Σε σχέση με τις άλλες οργανώσεις, μερικές από τις οποίες ήταν καθολικές, εμείς θέλαμε να μπορούμε στο κέντρο εγκλεισμού μαζί με δημοσιογράφους για να δει ο κόσμος την απάνθρωπη και αδικαιολόγητη φυλάκιση των μεταναστών. Αποφασίσαμε να φορέσουμε τις «Λευκές Φόρμες» και να προστατευτούμε από τις επιθέσεις της αστυνομίας με τον ίδιο τρόπο που προστατεύονται και αυτοί. Φτιάξαμε ασπίδες από πλεξι-

Προετοιμασία για την πορεία της 20ής Ιουλίου στην οποία δολοφονήθηκε ο Κάρλο Τζουλιάνι. Το κάμπ του γηπέδου Καρλίνο, όπου διέμενε μεταξύ άλλων και η ομάδα των «Λευκών Φορμών».

κλάς, φορέσαμε κράνη, για να προστατεύσουμε τα κεφάλια μας και φορέσαμε αφρολέξ στους αγκώνες, στα γόνατα, στα μπράτσα μας για να μην πονάει το σώμα όταν θα μας χτυπούσαν με τα γκλομπ. Δεν πήραμε κανένα επιθετικό αντικείμενο. Θέλαμε απλώς να αντέξουμε και να αντισταθούμε στους γνωστούς ξυλοδαρμούς της αστυνομίας.

Κάναμε τις δοκιμές μας στο Κοινωνικό Κέντρο «Ριβόλτα», δοκιμάσαμε ακόμα και τον σχηματισμό της «Χελώνας» που έκαναν οι ρωμαϊκές λεγεώνες για να προστατευθούν, και ξεκινήσαμε από το Μέστρε, έξω από τη Βενετία, με το τρένο για την Τεργέστη κοροϊδεύοντας μάλιστα και την αστυνομία, που δεν κατάλαβε τι είχαμε τυλίξει στα πανό μας.

Έξω από τον σταθμό της Τεργέστης έρχεται ένας υπεύθυνος της πολιτικής αστυνομίας DIGOS (Divisione Investigazioni Generali e Operazioni Speciali) και με ρωτάει: «Τι στο διάβολο είναι αυτά τα μεγάλα πράγματα;». «Ασπίδες που έχουν γράμματα που όταν μπουν στη σειρά έχουν ένα σύνθημα και συμβολίζουν την άμυνα», του απαντάω. Δεν κατάλαβε τι του έλεγα και έφυγε.

Έρχεται ο Λουίς Σεπούλβεδα, που ήταν εκεί, και μου λέει χαμηλόφωνα: «Λούκα, τι είναι αυτά;». «Ασπίδες σας αυτές που έχει η αστυνομία και οι караμπνιέροι από την άλλη πλευρά του δρόμου», του απαντώ. «Ωραίο κόλπο, μπορεί να λειτουργήσει», αποκρίνεται, δίνοντάς μου και μια στην πλάτη.

Όταν τον Νοέμβριο του 1999 πήγαμε στο Σιάτλ και ζήσαμε από κοντά αυτά που συνέβησαν, επιστρέψαμε ακόμα πιο πεισμένοι για την ανάγκη να έχουμε τις «Λευκές Φόρμες». Είδαμε από κοντά την ανυπακοή, τα sit-in που κρατιούνται ο ένας με τον άλλο καταφέροντας να αντισταθούν στις επιθέσεις της αστυνομίας, την εισβολή των διαδηλωτών στις κόκκινες ζώνες που θα γινόταν η σύσκεψη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, τις μάσκες εναντίον των χημικών. Γνωρίσαμε την ενεργή πολιτική ανυπακοή με τη χρήση του σώματος.

Την ίδια περίοδο, οι σύντροφοι του Κοινωνικού Κέντρου της Ρώμης «Κόρτο» είχαν φορέσει και αυτοί τις «Λευκές Φόρμες» για να κάνουν ορατούς τους αόρατους. Η αστυνομία τους αντιμετώπισε όπως την Greenpeace: τους πέταξε τα πανό και τους κατέβασε από τα μνημεία και τα κτίρια στα οποία είχαν ανέβει.

Επίσης, υπήρξε και ο παραλληλισμός ανάμεσα στις «Μπλε Φόρμες» των εργατών στα εργοστάσια και τις βιοτεχνίες και τις «Λευκές Φόρμες» των νέων εργατών, του προεκαριάτου, των ενοικιαζόμενων και απλήρωτων εργαζόμενων, των αόρατων.

Στην Ιταλία, το 2000 ήταν η χρονιά με τις «Λευκές Φόρμες», γιατί κάθε ημέρα ανακαλύπταμε ότι υπήρχαν ομάδες συντρόφων παντού που έκαναν εκατοντάδες δράσεις φορώντας τες. Με τις «Λευκές Φόρμες» κάναμε, μεταξύ άλλων, μια μεγάλη διαδήλωση στη Γένοβα εναντίον της μεγάλης έκθεσης των μεταλλαγμένων και της βιοτεχνολογίας στα τρόφιμα, στην οποία συμμετείχε και ο αντάρτης παπάς Ντον Γκάλο που καταδικάστηκε σε έναν χρόνο φυλάκισης.

Τον Ιανουάριο του 2001 πήγαμε στην Τοιάπας για να συμ-

Το μπλοκ της ελληνικής συμμετοχής κατά τη διάρκεια της μεγάλης πορείας της 21ης Ιουλίου.

μετάσχουμε στη μεγάλη πορεία των Ζαπατίστας προς την Πόλη του Μεξικού. Οι Ζαπατίστας μάς ανέθεσαν την ομάδα περιφρούρησης της ηγεσίας τους, που θα πήγαινε στην πρωτεύουσα, όπου η Κομαντάντα Ραμόνα θα μιλούσε στο κοινοβούλιο, με τον Μάρκος απέξω μαζί με εκατομμύρια κόσμο. Ξεκινήσαμε 230 άτομα από την Ιταλία για να κάνουμε με τις «Λευκές Φόρμες» τους φρουρούς του Μάρκος.

Τον Φεβρουάριο επιστρέψαμε στην Ιταλία, όπου η αστυνομία έκανε επίθεση και έδιωξε τους συντρόφους μας από τις καταλήψεις των Κοινωνικών Κέντρων «Ριβόλτα» και «Μαργκέρα», κοντά στη Βενετία.

Τον Ιούλιο, όμως, στη Γένοβα αποφασίσαμε να βγάλουμε τις «Λευκές Φόρμες» και να γίνουμε ένα με το τεράστιο πλήθος. Και αυτό, παρ' όλο που οι «Λευκές Φόρμες» υπήρχαν ήδη στη Βρετανία, το Περού, τη Δανία και σε δεκάδες χώρες που αναπαρήγαγαν το μοντέλο μας. Δεν θέλαμε πια να ήμασταν κάτι διακριτό, μέσα σε ένα τεράστιο αρχιπέλαγος διαφορετικότητας· δεν θέλαμε να μας βλέπουν σαν ένα κλειστό πράγμα. Στη Γένοβα βγάλαμε τις «Λευκές Φόρμες» και στην πράξη ξεκινήσαμε το κίνημα των «Ανυπάκων». Δημιουργήσαμε το εργαστήριο της κοι-

ωνικής ανυπακοής.

Στη Γένοβα, όμως, η πορεία σας, που είχε πάρει την άδεια από την αστυνομία, δέχτηκε από τις αστυνομικές δυνάμεις σφοδρή επίθεση, που κατέληξε στη δολοφονία του Κάρλο Τζουλιάνι.

Εμείς ήμασταν μέσα σε ένα μεγάλο κίνημα με πάρα πολλές συλλογικότητες, από το ARCI και το κίνημα ειρήνης, την Lil-liputi² και τους καθολικούς μέχρι την Κουμμουνιστική Επανά-δρυση και τη FIOM. Καταλάβαμε ότι θα πρέπει να βρισκόμα-στε όλοι μαζί, παρά τη διαφορετικότητά μας, παρά το γεγονός ότι κάποιος ήταν περισσότερο ή λιγότερο ριζοσπαστικός. Μέ-χρι τότε, στα κινήματα σημασία είχε να τονίζεται η διαφορετι-κότητα του ενός από τον άλλο. Στο τέλος, ο εχθρός σου δεν ήταν ο πραγματικός εχθρός που είχες απέναντί σου, αλλά ο διπλανός σου. Καταλάβαμε ότι το να έχουμε το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας ήταν ένα τεράστιο αγαθό, ένα τεράστιο βήμα.

Ο Μάρκος έλεγε ότι «για τους επαναστάτες είμαι μεταρρυθ-μιστής-ρεφορμιστής, για τους μεταρρυθμιστές-ρεφορμιστές είμαι επαναστάτης, άρα είμαι στον σωστό δρόμο». Αυτό σή-μαινε για εμάς το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας· αυτή η εξαιρετική συμμετοχή εκατοντάδων οργανώσεων και συλλογι-κοτήτων, που προσπάθησαν εκτός από μια κοινή θέση να έχουν και κοινή πρακτική και να την υποστηρίξουν στους δρόμους.

Αποφασίσαμε να πολιορκήσουμε τη σύνοδο του G8 με δια-δηλώσεις και πορείες, όπως συνθιζόταν να γίνεται γύρω από τις περιφραγμένες ζώνες των συναντήσεων των οκτώ ηγετών του κόσμου, που άφηναν απέξω τα δισεκατομμύρια όλου του πλανήτη.

Στο Σιάτλ, ο Κλίντον και ο Γκορ είχαν καλέσει στη συνε-δρίαση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου τις κοινωνι-κές, συνδικαλιστικές, περιβαλλοντικές οργανώσεις, για να δώ-

Ο Κάρλο Τζουλιάνι δολοφονημένος.

σουν τον λόγο σε μια μορφή διαμαρτυρίας, για την τιμή των όπλων όμως, καθώς αυτοί θα συνέχιζαν ανενόχλητοι τα σχέδιά τους.

Για πρώτη φορά στο Σιάτλ είπαμε στον ΠΟΕ ότι δεν μας φτάνει αυτό και ότι δεν θα σας επιτρέψουμε να συναντηθείτε γιατί δεν έχετε καμία νομιμότητα και δεν είστε εκλεγμένοι από τους λαούς του κόσμου· εσείς θέλετε να κυβερνάτε τον κόσμο με τη μονοδιάστατη σκέψη σας, αλλά εμείς δεν σας δίνουμε την έγκριση να το κάνετε. Αυτό συνεχίστηκε στην Πράγα, τη Νάπολη, σε όλες τις συσκέψεις και συναντήσεις τους· αυτό ετοιμαζόμασταν να κάνουμε και στη Γένοβα, πολιορκώντας όλο αυτό το σύστημα με τους ψηλούς μεταλλικούς φράχτες με τους οποίους είχαν αποκλείσει το κέντρο της πόλης.

Ο καθένας είχε το δικό του σημείο από όπου θα ξεκινούσε η πορεία του, που έπρεπε να καταλήξει σε ένα συγκεκριμένο σημείο για να ολο-κληρώσουμε την πολιορκία. Εμείς, σαν «Λευκές Φόρμες», «Ανυπά-κουοι» και Κοινωνικά Κέντρα, ξεκινήσαμε από το στάδιο «Καρλίνο». Ανάλογα με τα άτομα που συγκέντρωναν, οι συλλογικότητες αναλάμβαναν τα καθήκοντα και τους χώρους. Εμείς ήμασταν 20.000 και πήραμε το στάδιο «Καρλίνο». Πήραμε μάλιστα και έγκριση από την αστυνομία

για να κάνουμε την πορεία μας μέχρι την «Πιάτσα ντέλε Αμέρικε», κοντά στα όρια της κόκκινης ζώνης.

Είναι πλέον γνωστό σε όλους ότι μας επιτέθηκαν εν ψυχρώ, αναίτια, πριν καν ολοκληρώσουμε την πορεία μας. Είναι πια γνωστό σε όλους, από τις δίκες που έγιναν αργότερα, ότι είχαν προσχεδιάσει μεθοδικά την επίθεση, είχαν πάρει την πολιτική απόφαση να μας επιτεθούν χωρίς λόγο. Όσοι βρεθήκαμε κατηγορούμενοι αθωωθήκαμε, γιατί συμμετείχαμε σε πορεία που είχε την έγκριση της αστυνομίας.

Στην οδό Τολεμαίντε και τη Λεωφόρο Τορίνου έριξαν πυκνά δακρυγόνα και μας επιτέθηκε ένα ολόκληρο τάγμα καραμπινιέρων, χωρίς λόγο. Χρησιμοποίησαν τους καραμπινιέρους για να μας παρασύρουν σε συγκρούσεις και να νομιμοποιήσουν στην κοινή γνώμη την επίθεσή τους. Εμείς, απλώς, προσπαθούσαμε να αποφύγουμε τους ξυλοδαρμούς, αλλά αυτοί συνέχιζαν με μεγαλύτερη βία. Αργότερα, οι καραμπινιέροι υποχώρησαν, αλλά από τα πλάγια μας επιτέθηκαν ισχυρές δυνάμεις της αστυνομίας με αποτέλεσμα να μπλοκάρουν μια πορεία 20.000 ανθρώπων.

Στην Πλατεία Αλιμόντα, ο κόσμος αντιστάθηκε σε αυτή τη βία. Εκεί ξεκίνησε «ο μηχανισμός» της δολοφονίας που θύμα της ήταν ο Κάρλο. Ο καραμπινιέρος τράβηξε το πιστόλι και πυροβόλησε ξέροντας πολύ καλά τα αποτελέσματα. Δεν ήταν ένα τυχαίο περιστατικό, γιατί και σε άλλα σημεία τράβηξαν τα πιστόλια πυροβολώντας. Με τη βία που πυροδότησαν, φαίνεται ότι ήθελαν να έχουμε κάποιους νεκρούς, κάποιους δολοφονημένους. Το ήξεραν από τη στιγμή που είχαν δώσει έγκριση χρήσης πυροβόλων όπλων στους δρόμους με τη δικαιολογία της άμυνας των ανδρών των δυνάμεων ασφαλείας.

Καλλιεργώντας την ιδέα στην κοινή γνώμη ότι οι διαδηλωτές ήταν επικίνδυνοι.

Αυτό έκαναν απέναντι σε μια τεράστια κινητοποίηση που είχε τη συναίνεση ενός μεγάλου τμήματος της χώρας, γιατί οι δη-

Γένοβα. Πέμπτη 19 Ιουλίου 2001.

μοσκοπήσεις των ημερών εκείνων έδειχναν ότι ο κόσμος ήταν μαζί μας και εναντίον της παγκοσμιοποίησης. Σε ό,τι είπαμε δικαιωθήκαμε. Ας μην ξεχνάμε, επίσης, ότι στη Γένοβα είχαμε καμιά δεκαριά μυστικές υπηρεσίες που έπαιζαν τα βρώμικα παιχνίδια τους, μιας και αφορούσε μια διεθνή σύνοδο.

Σε αυτό το τεράστιο ειρηνικό κίνημα, απάντησαν με τον πόλεμο. Για πρώτη φορά σε μια δυτική χώρα οι κανόνες της αστυνομίας μετατράπηκαν σε κανόνες πολέμου. Οι προσαγωγές δεν ήταν πια προσαγωγές απόμων αλλά αιχμαλώτων πολέμου, που βασανίστηκαν στα αστυνομικά τμήματα και αλλού. Στους δρόμους και τις πλατείες η πολιτική των δυνάμεων καταστολής ήταν η πλήρης εκμηδένιση και ο αφανισμός· όχι ο περιορισμός κάποιων επεισοδίων.

Εάν δει κανείς τα βίντεο και τις λήψεις των εικόνων από τη Γένοβα διακρίνει αμέσως τη μοχθηρία και τη βαρβαρότητα της αστυνομίας και των καραμπινιέρων εναντίον αυτών που βρίσκονταν ξαπλωμένοι στους δρόμους, τις πλατείες και τα πεζοδρόμια, με το αίμα να τρέχει. Αυτό έγινε διότι η αστυνομία και οι καραμπινιέροι άλλαξαν τους κανόνες της σύγκρουσης. Το τριήμερο των διαδηλώσεων στη Γένοβα εφάρμοσαν

την τακτική του πολέμου για να επιτεθούν στους διαδηλωτές. Αυτοί μας έδειξαν ότι ο πόλεμος εναντίον μας αποτελεί τη λύση.

Ασφαλώς, μετά είχαμε την 11^η Σεπτεμβρίου και ό,τι ακολούθησε, αλλά εμείς τα είδαμε όλα από πριν. Γιατί αυτοί στη Γένοβα προχώρησαν στην αναστολή του δημοκρατικού συντάγματος καταργώντας τις γνωστές εγγυήσεις του κράτους δικαίου.

Είχαμε και την καταδίκη της Ιταλίας από το Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων γι' όλα αυτά.

Ναι, είπε τα πράγματα όπως ήταν. Αυτή είναι η Ιστορία και την Ιστορία την έγραψαν άλλοι για εμάς, γιατί το ιταλικό κράτος δεν τόλμισε να παραδεχθεί την αλήθεια, το τραγικό λάθος τού να αντιμετωπίσει τους πολίτες του ως εχθρούς.

Για τρεις ημέρες ανέστειλαν το σύνταγμα και τα δικαιώματά μας που πέρασαν στα χέρια των στρατιωτικών. Αυτό γίνεται στους πολέμους και τα πραξικοπήματα με την κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Αυτό ζήσαμε στη Γένοβα. Στον πόλεμο δεν κάνεις προσαγωγές, πιάνεις αιχμαλώτους.

Ήθελαν να μας αφανίσουν και δεν τους ενδιέφερε εάν κάποιος έπεφτε σε κόμμα, είχε σπασμένα κόκκαλα, ήταν αιμόφυρτος, με σπασμένο κεφάλι. Ήθελαν να μας δουν όλους ξαπλωμένους στο έδαφος μέσα σε λίμνες αίματος.

Στη Γένοβα δεν μας αντιμετώπισαν σαν πολίτες που πιθανώς παραβίαζαν έναν νόμο, αλλά σαν εχθρούς που έπρεπε να αφανιστούν. Αυτοί επέλεξαν τον πόλεμο για να καταστρέψουν την έννοια της πολιτικής και κοινωνικής ανυπακοής. Όταν σου κάνουν έναν πόλεμο, πώς θα εφαρμόσεις την πολιτική και κοινωνική ανυπακοή; Προσπάθησαν με τον πόλεμο να μας κάνουν να αλλάξουμε τακτική και να τους ακολουθήσουμε.

Μην ξεχνάμε ότι και στο Γκέτεμποργκ οι αστυνομικοί πυρο-

Γένοβα. Πέμπτη 19 Ιουλίου 2001.

βόλησαν στην πλάτη έναν διαδηλωτή. Στο Παγκόσμιο Φόρουμ της Νάπολης πήγαιναν και έπαιρναν τους τραυματίες μέσα από τα νοσοκομεία για να τους σύρουν στα αστυνομικά τμήματα. Αλλά το κίνημα συνέχισε να μεγαλώνει, να φουσκώνει, να γίνεται τεράστιο σε όλο τον κόσμο.

Οι αγρότες της Ινδίας βγήκαν στους δρόμους κατά του ΠΟΕ, η Via Campesina στη Λατινική Αμερική κινητοποιεί χιλιάδες αγρότες, είχαμε το Πόρτο Αλέγκρε στη Βραζιλία που οδήγησε στην κυβέρνηση του Λούλα.

Για πρώτη φορά μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου είχαμε ένα παγκόσμιο κίνημα που τους έκανε να φοβούνται. Αλλά τους ανησυχούσε περισσότερο κυρίως στη Δύση, γιατί η συναίνεση στο κίνημα ξεπερνούσε το 50% και είχε λαϊκό έρεισμα. Η εξέγερση ήταν καθολική εναντίον της παγκοσμιοποίησης, που ισχύει μόνο εάν λειτουργεί υπέρ των αγορών και του νεοφιλελευθερισμού. Αυτή η ιστορία του κινήματος έφτασε πολύ μακριά, εάν σκεφτεί κανείς τον ΣΥΡΙΖΑ και το Podemos. Με την ανυπακοή και την αυτο-οργάνωση στις πόλεις είχαμε ένα είδος μεγάλης δημόσιας πολιτικής «συνωμοσίας» εναντίον του συστήματος και το κύμα αυτό είχε αρχίσει να συμπαρασύρει από τμήματα της Εκ-

κλιπσίας έως και την άκρα Αριστερά. Φοβήθηκαν αυτό το κίνημα και του κήρυξαν τον πόλεμο.

Ανάμεσα στη δολοφονία του Κάρλο και τη διαδήλωση την τρίτη και τελευταία ημέρα του Φόρουμ, ο κόσμος δεν φοβήθηκε και ήρθαν χιλιάδες άτομα στη Γένοβα.

Ήταν πολύ δύσκολο, γιατί είχαμε συγκλονιστεί όλοι μας από τη δολοφονία ενός αδελφού μας στη μέση του δρόμου. Όταν έχεις τον θάνατο ενός αδελφού σου, παγώνει το αίμα σου. Εκεί χάσαμε την αθωότητά μας. Είναι άλλο πράγμα να λες, έχουμε τραυματίες και συλληφθέντες και άλλο να ξέρεις ότι ένας καραμπινιέρος τράβηξε το πιστόλι του και δολοφόνησε έναν αδελφό μας. Πέρασαμε όλη τη βραδιά συζητώντας γι' αυτό το γεγονός.

Αυθόρμητα, όμως, όλες οι συνιστώσες του κινήματος είπαν ότι δεν μπορούσαμε και δεν έπρεπε να κάνουμε πίσω. Καταλάβαμε ότι παίζαμε με την Ιστορία, κατά κάποιον τρόπο. Οι αρχές μάς συμβούλευσαν να ακυρώσουμε τις διαδηλώσεις, μετά τη δολοφονία του Κάρλο. Απαντήσαμε ότι θα κάνουμε τις διαδηλώσεις με ακόμη περισσότερο κόσμο που κατέφθανε συνεχώς. Η κεντροαριστερά έκανε κάποιες προσπάθειες για να πείσει κόσμο να μην πάει στις διαδηλώσεις της τρίτης ημέρας.

Αναφέρεστε στους Δημοκράτες της Αριστεράς και στη CGIL;

Ναι, προσπάθησαν να μας πείσουν να ακυρώσουμε τις διαδηλώσεις και προσπάθησαν να πείσουν τον κόσμο να μην συμμετέχει. Πολλοί αρνήθηκαν να υπακούσουν με αποτέλεσμα πολύς κόσμος των τοπικών τους οργανώσεων να αντιδράσει και να βρεθεί μαζί μας στις διαδηλώσεις. Μετά τη δολοφονία του Κάρλο, βρεθήκαμε να είμαστε 300 χιλιάδες κόσμος στη Γένοβα. Πολύς κόσμος έκανε εκατοντάδες χιλιόμετρα για να φθάσει στη διαδήλωση και να προστατεύσει με την παρουσία

Γένοβα, 19 Ιουλίου 2001. Μεγαλειώδης συγκέντρωση.

του το κίνημα.

Πέρα από την κυβέρνηση, υπήρχαν και άλλοι που έλεγαν ότι οι ταραξίες κατέστρεψαν τη Γένοβα.

Ασφαλώς, γιατί μετά έφτιαξαν ένα δικό τους αφήγημα βάζοντας τα ελεγχόμενα μέσα ενημέρωσης του Μπερλουσκόνι και των άλλων να το πλασάρουν στον κόσμο. Η αστυνομία μάς επιτέθηκε και την τρίτη ημέρα από όλες τις μεριές. Όσο ήμασταν εκεί μέσα, φοβόμασταν, αλλά συνεχίζαμε να αγωνιζόμαστε για να οργανώσουμε τις πορείες. Όταν, όμως, αυτά τελείωσαν, καταλάβαμε ότι είχαμε διακινδυνεύσει τις ζωές μας από μια κυβέρνηση που δεν τις λογάριαζε.

Οι επιθέσεις τής 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 εναντίον του Παγκόσμιου Εμπορικού Κέντρου της Νέας Υόρκης δημιούργησαν μια νέα κατάσταση στον κόσμο και στο κίνημά μας.

Οι επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου πυροδότησαν, όμως, και ένα μεγάλο αντιπολεμικό κίνημα.

Είχαμε ένα πρωτοφανές αντιπολεμικό κίνημα, που μετατόπισε τις κοι-

ωνικές, οικονομικές και πολιτικές διεκδικήσεις μας στο πεδίο της ειρήνης. Οι *New York Times* αναγκάστηκαν να παραδεχθούν ότι το ειρηνιστικό κίνημα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη υπερδύναμη του πλανήτη μετά τις ΗΠΑ, γιατί κατάφερε να κινητοποιήσει σε μια μέρα και να βγάλει στους δρόμους πάνω από 100 εκατομμύρια άτομα που διεκδικούσαν την ειρήνη και καταδίκασαν τον πόλεμο. Στην Ιταλία πάνω από 3 εκατομμύρια άτομα βγήκαμε στους δρόμους εναντίον του «διαρκούς παγκοσμιοποιημένου πολέμου», όπως είχαμε χαρακτηρίσει την εισβολή στο Ιράκ, γιατί καταλάβαμε τι θα πυροδοτούσε.

Επίσης, προσπαθήσαμε να μπλοκάρουμε στην Ιταλία τα τρένα που μετέφεραν σε λιμάνι της Τοσκάνης αμερικανικό πολεμικό υλικό για τον πόλεμο στο Ιράκ, γιατί με βάση τις συμφωνίες του ΝΑΤΟ οι Αμερικανοί είχαν δικαίωμα να περάσουν ό,τι ήθελαν μέσα από την Ιταλία. Για τα μπλόκα στα τρένα με καταδίκασαν σε ενός έτους φυλάκιση.

Από τη στιγμή που η κυβερνητική Αριστερά, δηλαδή οι Δημοκράτες της Αριστεράς και αργότερα το Δημοκρατικό Κόμμα, αποδέχθηκε την «εξαγωγή» της δημοκρατίας με τις βόμβες, που είχε κηρύξει ο Μπους, τα πράγματα έγιναν ακόμη πιο δύσκολα. Δεν αρκέστηκαν στον βομβαρδισμό της πρώην Γιουγκοσλαβίας από τον Ντ'Αλέμα, αλλά έφτασαν να πιθηκίζουν και τις αθλιότητες του Μπους και του Μπλερ, αρχίζοντας μάλιστα να μιλούν για την ανάγκη μιας νέας αντιπροσωκρατικής πολιτικής, σε μια χώρα που δεν είχε κλείσει τις πληγές τις από τα «Χρόνια του Μολυβιού»³.

Προσπάθησαν να διαλύσουν τα κινήματα που ζητούσαν μια πραγματική δημοκρατία, αλλά, όπως λες και εσύ, συχνά η βάρβαρη πραγματικότητα που ζούμε ξεπέρασε την κριτική μας κατά της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και το είδαμε αυτό φτάνοντας στην πανδημία.

**Αναφέρθηκες σε ορισμένες καταδίκες σου.
Πρέπει να πούμε ότι προσπαθούσα να σε βρω**

Γένοβα, 20 Ιουλίου 2001. Οι καραμπινιέροι εν δράσει...

**στο τηλέφωνο αλλά ήταν αδύνατον και τελικά βρεθήκαμε
διαμέσου του διαδικτύου.**

Ναι, γιατί εσύ τηλεφωνούσες στην ασφάλεια της Κατάνια στη Σικελία, που μου έχει κατάσχει το τηλέφωνο. Έκαναν άνω κάτω το σπίτι μου και όλα τα γραφεία που σχετίζονταν με την ΜΚΟ *Mediterranea Saving Humans* και κατέσχεσαν ό,τι βρήκαν για να μας κατηγορήσουν ότι είμαστε διακινητές ανθρώπων, επειδή σώζουμε ζωές στη θάλασσα με το σκάφος μας *Mare Jonio*.

Τώρα που μιλάω για τη Γένοβα, μου έρχεται η γεύση και η μυρωδιά από τα δακρυγόνα. Ήρθα στη θάλασσα για να ανακατέψω τις μυρωδιές και να είμαι χρήσιμος στους καινούριους αόρατους, που κινδυνεύουν καθημερινά να πνιγούν στη θάλασσα. Ζω τη δική μου Γένοβα στη θάλασσα, κάτω από τη Σικελία όπου έρχονται οι βάρκες με τους μετανάστες. Υπάρχει και η Γένοβα μέσα σε όλο αυτό. Βοηθάμε τα αδέρφια μας να το σκάσουν από τα κολαστήρια της Λιβύης, βοηθάμε ανθρώπους που έχουν στο σώμα τους σκαλισμένα τα βασανιστήρια που υπέστησαν και σπάμε τα τείχη της αδιαφορίας και της βίας που οικοδόμησε η Ευ-

ρώπη.

Ο κορωνοϊός ήρθε για να ρίξει τα τείχη του Φρουρίου Ευρώπης. Συνεχίζουν, όμως, να περνούν τα ναρκωτικά και τα όπλα, συνεχίζουν την κερδοσκοπία τους στον χρηματοοικονομικό τομέα. Φτιάξαμε μια πραγματική κοινότητα 2.500 μελών που υποστηρίζει την ΜΚΟ και το σκάφος μας. Είμαι ο επικεφαλής της αποστολής στη θάλασσα, αφού έμαθα όλα τα απαραίτητα για τη ναυσιπλοΐα. Δεν κατάφεραν να μας κόψουν τον δρόμο στην οδό Τολεμάντε της Γένοβας, δεν κατάφεραν να μας φοβίσουν δολοφονώντας τον Κάρλο, συνεχίζουμε τη Γένοβα, δεν σταματήσαμε ούτε στιγμή. Είμαι απολύτως σίγουρος ότι και χιλιάδες άλλοι κάνουν το ίδιο ακολουθώντας τους δρόμους της Γένοβας, αναζητώντας νέες διαδρομές και περπατώντας πάντα με το κεφάλι ψηλά. Δεν κατάφεραν να μας κλείσουν τον δρόμο.

Στον δρόμο του Mare Jonio στη θάλασσα δεν βρήκατε μόνο τον Σαλβίνι...

Η ιστορία της Γένοβας συνεχίζεται γιατί εμείς ανακατεύομαστε με πράγματα που κανείς δεν θέλει, γιατί αναδύονται οι αντιθέσεις και οι αντιφάσεις του συστήματος, τα θέματα του ελέγχου της κοινωνίας από την κεντροδεξιά και την κεντροαριστερά. Κάνουν έναν ανοικτό και βρώμικο πόλεμο εναντίον μας. Σήμερα με τη νέα κυβέρνηση του Ντράγκι τι βλέπουμε; Υποκριτικά μάς κάνουν τους φίλους, αλλά μας μπλοκάρουν τα σκάφη με διοικητικό τρόπο. Αντί της καταστολής του Σαλβίνι, έρχονται με το υποτιθέμενο δίκαιο των κανονισμών για να μας σταματήσουν.

Σήμερα στην Ιταλία πέντε εισαγγελίες διενεργούν έρευνες εναντίον όλων των ΜΚΟ που σώζουν ανθρώπους. Εμένα, μαζί με άλλους επτά αδελφούς μας, με κατηγορούν για διευκόλυνση της παράνομης μετανάστευσης. Στα πρακτικά των ανακριτών έγραψαν ότι εγώ επιβάλλω στο κράτος να υποδεχθεί μετανάστες και πρόσφυγες. Την 1η Μαρτίου εισέβαλαν

Γένοβα. Πέμπτη 19 Ιουλίου 2001.

στο σπίτι μου και στα σπίτια δεκάδων άλλων και στα γραφεία μας στη Βενετία, τον Τάραντα, την Αγκούστα, για να βρουν στοιχεία. Συνέλαβαν τον πλοίαρχο του σκάφους, Πιέτρο Μαρόνε. Κατηγορούν ακόμη και τον επικεφαλής της ομάδας πρώτων βοηθειών του σκάφους, τον Ιάσονα Αποστολόπουλο.

Τι έψαχναν αυτή την φορά από σένα;

Μηχανήματα με τα οποία θα μπορούσα να παρακολουθώ τις επικοινωνίες του λιμεναρχείου του Παλέρμιο. Υποστηρίζουν ότι τους κατασκόπευα, μόνο και μόνο γιατί μένω απέναντι από την Ακτοφυλακή του Παλέρμιο. Μπήκαν μέσα στο σπίτι μου δέκα αστυνομικοί της αντιτρομοκρατικής, της οικονομικής αστυνομίας, της πολιτικής αστυνομίας και της ακτοφυλακής λέγοντας ότι ψάχνουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν ότι επιβάλλουμε στο κράτος να δεχθεί τους «παράνομους». Αυτοί δεν μπορούν να μιλήσουν για παιδιά, γυναίκες, άνδρες. Μιλούν για «παράνομους».

Αυτό συμβαίνει με την κυβέρνηση Ντράγκι;

Ακριβώς. Ο Σαλβίνι, τον Μάρτιο του 2019, είχε βάλει μπροστά μας ένα πολεμικό πλοίο για να μας κλείσει τον δρόμο και να μην μπούμε στο λι-

Κατά του G8. Γένοβα 19/7/2001.

μάνι για να αποβιβάσουμε 50 παιδιά, γυναίκες και άνδρες που είχαμε διασώσει στη θάλασσα, κοντά στη Λαμπεντούζα. Δεκατρία μίλια από τη Λαμπεντούζα, το πολεμικό πλοίο που μας έστειλε ο Σαλβίνι μάς διέταξε να οβήσουμε τις μηχανές και να μην πάμε στο νησί. Εμείς όχι μόνο δεν οβήσαμε τις μηχανές αλλά μπήκαμε και στο λιμάνι της Λαμπεντούζα. Έκαναν εξονυχιστική έρευνα στο σκάφος και μας οδήγησαν στο εδώλιο του κατηγορούμενου, όπου αθωώθήκαμε γιατί οι δικαστές είπαν ότι κάναμε πολύ καλά που σώσαμε τους ανθρώπους.

Η νέα κυβέρνηση λειτουργεί με πιο λεπτή πολιτική, όπως καταλαβαίνεις. Όλες οι ΜΚΟ βρισκόμαστε στο στόχαστρο των αρχών, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, η Open Arms, η Save the Children, η SOS Mediterranee, όλοι μας. Δεν υπάρχει ούτε μια ΜΚΟ που να μην είναι υπό διωγμόν. Στην Ελλάδα είσασε ίσως οι μόνοι που μπορούν να καταλάβουν αμέσως σε τι αναφέρομαι, αφού πολλά νησιά σας έχουν μετατραπεί σε φυλακές.

Αυτή είναι η Γένοβά μου και προχωρώ. Με έχουν καταδικάσει συνολικά σε 4,5 χρόνια φυλάκισης για κινηματικές δράσεις, με έχουν βάλει σε κατ'οίκον περιορισμό για οκτώμισι μή-

νες, με έχουν συλλάβει δεκάδες φορές στην Ιταλία, τη Δανία και αρκετές άλλες χώρες, με έχουν απελάσει από το Ισραήλ μέχρι την Κολομβία για την πολιτική και κινηματική μου δράση.

Στη Γένοβα γράψαμε ένα κομμάτι της Ιστορίας. Η ιστορία αυτή συνεχίζεται και δεν πρόκειται να τελειώσει ποτέ, όσο θα υπάρχουν άνθρωποι που βλέπουν τους άλλους ανθρώπους ως ίσους.

¹ Το Λεονκαβάλο (Leoncavallo): ιστορικό αυτοδιαχειριζόμενο Κοινωνικό Κέντρο στο Μιλάνο, που ιδρύθηκε το 1975 και από τη δεκαετία του 2000 αυτοπροσδιορίστηκε ως αυτοδιαχειριζόμενος δημόσιος χώρος (Leoncavallo S.P.A.).

² Lilliput: Δίκτυο 20 συλλόγων εναντίον των κοινωνικών ανισοτήτων που δημιουργήθηκε το 1999 από τον κινηματικό ιεραπόστολο Άλεξ Τζανοτέλι.

³ Anni di riombo: Η περίοδος πολιτικής αναταραχής που επικράτησε στην Ιταλία από τα τέλη της δεκαετίας του '60 έως τις αρχές της δεκαετίας του '80, και η οποία χαρακτηρίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την τρομοκρατία.

Δεν φοβηθήκαμε, παρά τη βία της παγίδας που μας έστησαν

”

Ρομπέρτο Τζιούντιτσι

(Roberto Giudici),

υπεύθυνος περιφρούρησης

του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας.

Η συνέντευξη δόθηκε την 1η Ιουνίου 2021

Ο Ρομπέρτο Τζιούντιτσι προέρχεται από την κινηματική αριστερά των δεκαετιών του '70 και του '80, εργάστηκε για χρόνια στην FIOM του Μιλάνου. Έχοντας μεγάλη εμπειρία στην περιφρούρηση των διαδηλώσεων και τις διαπραγματεύσεις με τις αρχές, υπήρξε μια από τις ψυχές των ιταλικών και διεθνών Κοινωνικών Φόρουμ. Υπήρξε στέλεχος της Κομμουνιστικής Επανάστασης, και στην συνέχεια του κόμματος Αριστερά Οικολογία και Ελευθερία (SEL) για να καταλήξει στους ανένταχτους Αριστερούς της

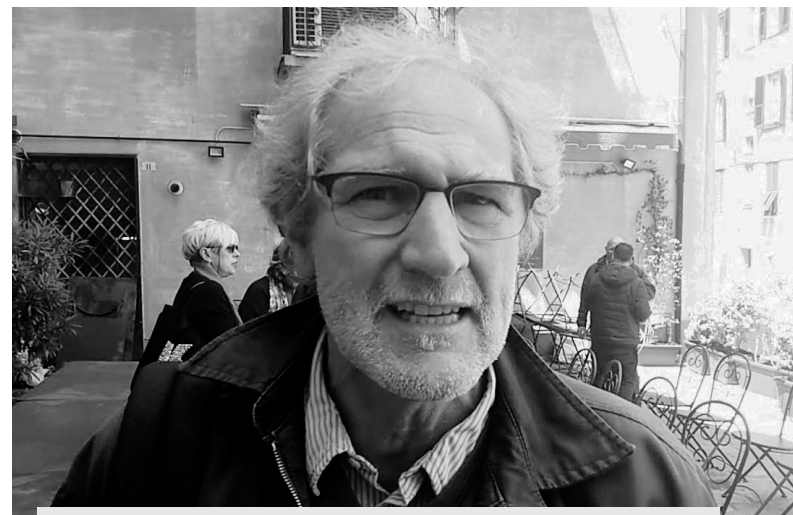
πρώτης γραμμής. Με τον Τζιούντιτσι κάναμε μαζί αρκετά χιλιόμετρα στην εκστρατεία για τις ευρωεκλογές του 2019 σαν υποψήφιοι του ψηφοδέλιου «Η Αριστερά» στην περιφέρεια της Βορειοδυτικής Ιταλίας, που συμπεριλαμβάνει τις Περιφέρειες του Μιλάνου, του Τορίνου, της Γένοβας και της Κοιλιάδας της Αόστας έχοντας πολλές φορές μαζί μας την ακούραστη Λουτσιάνα Καστελίνα.

Στη Γένοβα είχαμε ένα μεγάλο τμήμα της ευθύνης για την περιφρούρηση του Κοινωνικού Φόρουμ.

Την περίοδο της Γένοβας εργαζόμουν στο συνδικάτο εργατών μετάλλου της FIOM, που είχε δημιουργήσει ένα τμήμα για τα διεθνή κοινωνικά κινήματα μέσα στο τμήμα των Διεθνών Σχέσεων. Μαζί με την Αλεσάντρα Μεκότσι παρακολουθούσαμε ό,τι συνέβη από το Σιάτλ και μετά. Υπήρξε ένα δίκτυο κοινωνικών κινημάτων που είχε απλωθεί στη Γαλλία, τη Βρετανία, την Ελλάδα και πολλές άλλες χώρες.

Η εμπειρία από τα κινήματα διαμαρτυρίας μετά το '68 και τις απεργίες και τις διαδηλώσεις στην Ιταλία με οδήγησε να αναλάβω ένα σημαντικό τμήμα της περιφρούρησης του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας. Είχαμε την ευθύνη της οργάνωσης και της ασφάλειας των διαδηλώσεων, αυτό που κάποτε αποκαλούσαμε «Ομάδα Περιφρούρησης». Κατά τα άλλα, είχαμε στη διάθεσή μας και την «Ομάδα Περιφρούρησης» των εργατών μετάλλου της FIOM, που είναι γνωστή διαχρονικά σε όλη την Ιταλία από την παρουσία της στις διαδηλώσεις. Είχαμε, λοιπόν, μια σημαντική «Ομάδα Περιφρούρησης», που νομίζαμε ότι θα μπορούσε να εγγυηθεί την ασφάλεια των συγκεντρώσεων και των διαδηλώσεων.

Ξεκινήσαμε την οργάνωση του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβας στοχεύοντας σε μια πολιτική και οργανωτική επιτυχία. Οι υπεύθυνοι του Φόρουμ και οι υπεύθυνοι της περιφρούρησης φθάσαμε στη Γένοβα δύο εβδομάδες πριν από τις διαδηλώσεις και συμμετείχαμε σε όλες τις διαδικασίες οργάνωσης

Ρομπέρτο Τζιούντιτσι.

νωσής του.

Υπήρχε μεγάλη ένταση παντού. Εμείς δεν το γνωρίζαμε ακόμη ότι μας έστηναν μια μεγάλη και δραματική παγίδα. Μέχρι τη στιγμή που ήταν να αρχίσουν οι συγκεντρώσεις και οι διαδηλώσεις υπήρχαν συνεχείς επαφές με το υπουργείο Εσωτερικών, την αστυνομία, την ασφάλεια και τη νομαρχία, που έχει την ευθύνη της κεντρικής εκτελεστικής εξουσίας σε τοπικό επίπεδο. Προσπαθούσαμε, όπως κάθε φορά, να πραγματοποιήσουμε μια μεγάλη ειρηνική διαδήλωση, χωρίς μεγάλα προβλήματα. Όλες όμως οι συναντήσεις και οι επαφές με τις Αρχές μάς έδιναν μια αίσθηση ασάφειας και πολλές φορές λαμβάναμε διφορούμενες απαντήσεις. Είχαμε την αίσθηση ότι κάτι δεν καταλαβαίναμε, ότι κάτι μας ξέφευγε. Τη στιγμή που εμείς κάναμε ό,τι ήταν δυνατόν για να δείξουμε με πλήρη διαφάνεια τι θέλαμε να κάνουμε για ένα τριήμερο στη Γένοβα για να μην υπάρξει η παραμικρή αμφιβολία για τον ειρηνικό χαρακτήρα των εκδηλώσεων και των διαδηλώσεων και προσπαθώντας πάντα να καθυστερήσουμε την κοινή γνώμη, τα μέσα ενημέρωσης -όσο πλησίαζε η ημέρα της έναρξης του Φόρουμ- καλλιεργούσαν ένα ιδιαίτερα άσχημο κλίμα, όπου προείχε μια γενικευμένη κινδυνολογία.

Από την πλευρά της, η κυβέρνηση φαίνεται ότι τροφοδοτούσε την κινδυνολογία και τους φόβους ψάχνοντας βόμβες στα φρεάτια των υπονόμων. Για να λειτουργήσει μια παγίδα θέλει και κάποια προετοιμασία.

Ακριβώς. Συνέβη αυτό που περιγράφεις, γιατί ενορχήστρωσαν ένα κλίμα ανησυχίας και φόβου μέσω των μέσων ενημέρωσης υποστηρίζοντας ότι ψάχνουν για βόμβες στους υπονόμους και στη θάλασσα, λέγοντας μάλιστα ότι είχαν στείλει και δεκάδες βατραχανθρώπους που ερευνούσαν καθημερινά τον βυθό και τις βάρκες. Άντε, να ξέρει κανείς τι ήταν αλήθεια από όλα αυτά που έλεγαν. Έφθασαν μάλιστα στο σημείο να στέλνουν και αεροσκάφη για επιτήρηση, λες και το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας θα έστελνε βομβαρδιστικά. Η κυβέρνηση έλεγε ότι διασφάλισε τον έλεγχο των ουρανών. Αυτό το κλίμα της κινδυνολογίας το καλλιέργησαν πολύ καλά τα μέσα ενημέρωσης, τα περισσότερα από τα οποία ελέγχονταν από τον τότε πρωθυπουργό της χώρας, Σίλβιο Μπερλουσκόνι.

Δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε σε τι οφειλόταν η καθημερινή κλιμάκωση της έντασης, μέχρι που είδαμε να κλείνουν τη Γένοβα στις αποκαλούμενες «κόκκινες ζώνες» με τους μεταλλικούς φράχτες των τριών-τεσσάρων μέτρων. Μόνο οι κάτοικοι της περιοχής με την ταυτότητά τους και μόνο σε συγκεκριμένες ώρες μπορούσαν να κινούνται στις «κόκκινες ζώνες». Είχαν δημιουργήσει έναν στρατιωτικό-αστυνομικό έλεγχο της πόλης. Κάτι που μας ανησυχούσε.

Ήθελαν να φοβίσουν τον κόσμο για να εγκαταλείψει την πόλη;

Ακριβώς αυτό ήθελαν να κάνουν. Η Γένοβα άδειασε εκείνες τις ημέρες. Τα καταστήματα όχι μόνο είχαν κλείσει, αλλά ορισμένα είχαν βάλει προστατευτικά ξύλα ή άλλα υλικά. Όσο πλησιάζαμε τη μέρα που θα άρχιζε το Φόρουμ, η Γένοβα έμοιαζε με πόλη που λες και βρισκόταν σε κατάσταση πολιορκίας.

Γένοβα. Πορεία, 19 Ιουλίου 2001.

Λες και βρισκόμασταν σε πόλεμο. Τα μέσα ενημέρωσης μας περιέγραφαν σαν βάνδαλους, σαν οργανωμένες ομάδες που θα έρχονταν να καταστρέψουν όλη την πόλη. Αυτό ήταν το κλίμα που καλλιέργησε και προετοίμασε το κράτος και τα μέσα ενημέρωσης.

Πώς αντιμετωπίσατε αυτή την κατάσταση;

Υπήρξε μια έντονη συζήτηση για το πώς θα οργανωθούμε για να αντιμετωπίσουμε αυτή την κατάσταση. Στο τέλος, αποφασίσαμε να οργανώσουμε την περιφρούρηση του Κοινωνικού Φόρουμ με «Ομάδες Περιφρούρησης» που να παρέμβουν, εάν τα πράγματα δεν πήγαιναν όπως τα θέλαμε. Αυτό που θέλαμε να κάνουμε ήταν να διοργανώσουμε ένα τεράστιο σε συμμετοχή ειρηνικό τριήμερο διαδηλώσεων κατά του G8. Δεν σχεδιάζαμε τίποτα από όλα αυτά που υποστήριζαν τα μέσα ενημέρωσης για την καταστροφή της πόλης. Για τον λόγο αυτό οργανώσαμε μια λεπτομερή επιτήρηση της περιοχής με σταθερή και μόνιμη παρουσία παντού, αλλά ιδιαίτερα ειρηνική, χωρίς να δίνουμε την εντύπωση ότι είχαμε προετοιμαστεί για συγκρούσεις με την αστυνομία ή καταστροφές. Για τον λόγο αυτό, επίσης, εξηγήσαμε με τον πλέον σαφή και διαφανή τρόπο όλες τις πρωτοβουλίες που θα παίρναμε στο τριήμερο του Φόρουμ.

Ακόμη και η πορεία από τις αποκαλούμενες «Λευκές Φόρμες» του Καζαρίνι και των Κοινωνικών Κέντρων και όλου του αποκαλούμενου χώρου της ανυπακοής πήρε κανονικά την άδεια από την ασφάλεια για να κάνει την πορεία του. Μόνο που της επιτέθηκαν χωρίς κανέναν λόγο με τόση βιαιότητα και στο τέλος δολοφόνησαν τον Κάρλο Τζουλιάνι.

Από την πλευρά μας, είχαμε την αίσθηση ότι οργανώσαμε τα πάντα για να μπορούμε να ελέγχουμε την κατάσταση. Στην πραγματικότητα δεν έγινε έτσι γιατί κάποιιο άλλοι είχαν επιλέξει τη σύγκρουση και την καταστολή. Η δουλειά η δική μου ήταν να συγκεντρώνω όλες τις πληροφορίες που μπορούσαμε, ποιος έφθανε στη Γένοβα, ποιες ομάδες, πόσες δυνάμεις και τι προθέσεις είχαν, για να μπορέσουμε να έχουμε μια πραγματική εικόνα της κατάστασης.

Αναφέρθηκαν στις δικές σας προθέσεις. Ποιες ήταν, όμως, αυτές των Black Bloc;

Αυτό που είδα εκείνες τις ημέρες που βρισκόμουν διαρκώς στους δρόμους και έβλεπα τα πάντα και μιλούσα με όλους ήταν ότι λειτουργήσαν σαν τον φυτίλι, σαν τον πυροκροτητή για να προκαλέσουν την έκρηξη. Υπάρχουν δύο σημαντικά στοιχεία που διαπίστωσα προσωπικά με τις συνεχείς μετακινήσεις μου στους δρόμους. Πρώτον, η αστυνομία και οι καραμπινιέροι είχαν τοποθετηθεί σε ελάχιστη απόσταση από τη διαδρομή που θα περνούσαν οι πορείες, με τρόπο που φαίνεται ότι δεν ήθελαν να αποφύγουν τις συγκρούσεις με τους διαδηλωτές. Σε μερικές οδούς η μεγάλη πορεία θα έπρεπε να περάσει όχι μόνο λίγες δεκάδες μέτρα από τις ισχυρές μονάδες της αστυνομίας, αλλά σε τόσο μικρή απόσταση που θα υπήρχε σχεδόν άμεση επαφή.

Θυμάμαι σαν τώρα ότι όταν η πορεία μπήκε από την Μπόκα ντ' Άσε προς την παραλία και φθάσαμε σε μια πλατεία που έπρεπε να στρίψουμε δεξιά για να πάμε προς το κέντρο της πόλης, η αστυνομία είχε παραταχθεί σχεδόν δίπλα μας. Από

Το μπλοκ της ελληνικής συμμετοχής κατά τη διάρκεια της μεγάλης πορείας της 21ης Ιουλίου.

το πρωί συγκεντρώναμε πληροφορίες για την παρουσία μικρών ομάδων ντυμένων στα μαύρα που δεν τις γνώριζε κανένας, δηλαδή τους Black Bloc. Όλες μας οι πληροφορίες συνέκλιναν στο γεγονός ότι αυτές οι ομάδες κινούνται από τη μια μεριά στην άλλη μέσα στις προσυγκεντρώσεις μας και στη μεγάλη πορεία, και πως ετοιμάζονταν να επιτεθούν χωρίς να είναι σαφές εάν θα στραφούν εναντίον της αστυνομίας ή εναντίον των διαδηλωτών. Όταν ξεκίνησε η πορεία αυξήθηκαν τα μηνύματα από τους συντρόφους μας για τις κινήσεις αυτών των ομάδων.

Ξέρεις καλά από το Μιλάνο ότι πάντα πηγαίνω πολύ μπροστά από τις πορείες και στα πλάγιά τους για να ελέγγω την κατάσταση προσωπικά και να είμαι σίγουρος για το τι ακριβώς συμβαίνει. Έτσι έφυγα από την κεφαλή της πορείας και πήγα μερικές εκατοντάδες μέτρα μπροστά για να δω πού είχε παραταχθεί η αστυνομία και τι γινόταν μπροστά και στα πλάγιά μας.

Είδα μεγάλες αστυνομικές δυνάμεις να βρίσκονται ακριβώς εκεί που θα έπρεπε να στρίψουμε. Εκνευρίστηκα αφάνταστα. Βρήκα τον διοικητή τους και ουρλιάζοντας του ζήτησα να οπισθοχωρήσουν για να αποφευχ-

θούν συγκρούσεις, γιατί θα έπρεπε εκατοντάδες χιλιάδες κόσμος να περάσει σε απόσταση δύο μέτρων από εκατοντάδες πάνοπλους αστυνομικούς και με ένα μπουκάλι, που θα μπορούσε να πετάξει κάποιος, να άρχιζε η επίθεση από την αστυνομία.

Μετά από μεγάλη φασαρία και αφού ειδοποίησαν τη διοίκηση τους οπισθοχώρησαν, μόλις καμιά δεκαριά μέτρα, δηλαδή σε μια απόσταση που θα μπορούσε να τους φτάσει εύκολα κάποιος που θα έβγαινε από την πορεία ή να τους φτάσει κάποιος μπουκάλι που θα μπορούσε να πετάξει κάποιος. Το ίδιο έκαναν παντού.

Η ένταση ήταν τεράστια γιατί την προηγούμενη ημέρα είχε δολοφονηθεί εν ψυχρώ από έναν караμπινιέρο ο Κάρλο Τζουλιάνι. Ήταν προφανές ότι η κυβέρνηση και η αστυνομία ήθελαν τη σύγκρουση. Δολοφόνησαν τον Κάρλο το απόγευμα της Παρασκευής. Το βράδυ κάναμε μια συγκέντρωση των εκπροσώπων του Φόρουμ για να αποφασίσουμε τι θα κάναμε την επόμενη ημέρα που είχαμε διοργανώσει τη μεγαλύτερη πορεία. Όλα τέθηκαν στο τραπέζι, αν θα κάναμε ή όχι την πορεία, ή αν θα αλλάζαμε διαδρομή.

Αποφασίσαμε να κάνουμε την πορεία από τη διαδρομή που είχε προαποφασιστεί γιατί δεν μπορούσαμε την αλλάξουμε τελευταία στιγμή. Όλοι μας είχαμε την ίδια ακριβώς αίσθηση. Η δολοφονία του Κάρλο δεν φόβισε τους ανθρώπους. Ήδη είχε έρθει στη Γένοβα πάρα πολύς κόσμος. Η είδηση της δολοφονίας του Κάρλο έκανε δεκάδες χιλιάδες άλλους να έρθουν έστω και την τελευταία στιγμή κάνοντας πολλά χιλιόμετρα για να είναι μαζί μας.

Κάποια στιγμή ήρθε ο τότε γενικός γραμματέας της FIOM, Σαμπατίνι, με πήρε από το μπράτσο και πήγαμε παραπέρα για να μου ζητήσει πληροφορίες για την ασφάλεια της πορείας. Ανησυχούσε, με την θετική έννοια, γιατί μετά τη δολοφονία του Κάρλο αυξανόταν ο κόσμος που θα ερχόταν την επόμενη μέρα με τα πούλμαν της FIOM. Νοιώθαμε, πάντως, πολύ υπερήφανοι που οι σύντροφοί μας, οι εργαζόμενοι στις βιο-

Γένοβα. 19 Ιουλίου 2001.

μηχανίες και ο κόσμος των κινημάτων και της Αριστεράς δεν φοβήθηκε και ήθελε να βρίσκεται στη Γένοβα για να τιμήσει τον Κάρλο και να διαμαρτυρηθεί εναντίον της κυβέρνησης που τον σκότωσε και εναντίον του G8.

Ο Σαμπατίνι μου είπε ότι θα πρέπει να υπολογίζουμε ότι την επόμενη ημέρα θα είχαμε δεκάδες χιλιάδες παραπάνω κόσμο, που ήταν οργισμένος με τη δολοφονία του Κάρλο και ότι θα έπρεπε να είμαστε πολύ προσεκτικοί. Όταν μου ζήτησε να του πω για τα επίπεδα ασφαλείας και περιφρούρησης του Φόρουμ τού είπα την αλήθεια, ότι μετά τις επιθέσεις της αστυνομίας και τη δολοφονία του Κάρλο δεν είχαμε κανένα επίπεδο ασφαλείας, γιατί δεν θα μπορούσαμε να διαχειριστούμε ένα πεδίο μάχης από τη στιγμή που η αστυνομία θα συνέχιζε τις επιθέσεις της.

Είναι χαρακτηριστικό ότι δύο ημέρες πριν ξεκινήσουν οι διαδηλώσεις όταν καλούσα την αστυνομία, την ασφάλεια, τη νομαρχία και το υπουργείο Εσωτερικών, απαντούσαν, ώστε να προσπαθήσουμε να λύσουμε μαζί τα όποια προβλήματα. Από το πρωί της ημέρας της δολοφονίας του Κάρλο είχαν διακόψει κάθε επικοινωνία. Δεν είναι τυχαίο ότι δεν απαντούσε η αστυνομία, οι караμπινιέροι, η ασφάλεια, η νομαρχία και το

υπουργείο Εσωτερικών για μια διαδήλωση που θα συμμετείχαν εκατοντάδες χιλιάδες κόσμοι.

Για τον λόγο αυτό επιμένω ότι είχαν στήσει μια μεγάλη παγίδα. Από το πρωί της ημέρας που δολοφόνησαν τον Κάρλο δεν καταφέραμε να έρθουμε σε επικοινωνία με κανέναν εκπρόσωπο των αρχών, από τα χαμηλότερα έως τα υψηλότερα κλιμάκια, όπως είχαμε κάνει τις προηγούμενες ημέρες. Ήταν προφανές ότι είχαν στήσει μια παγίδα.

Γιατί επιτέθηκαν στην πορεία με τις «Λευκές Φόρμες», που συμμετείχε και ο Κάρλο, αφού είχε δώσει η ίδια η αστυνομία την άδεια να γίνει, γνωρίζοντας ότι δεν είχαν ούτε βίαιες προθέσεις ούτε είχαν μαζί τους ξύλα, σίδερα, μολότοφ, κ.λπ.;

Όταν άρχισε η βίαιη επίθεση εναντίον της πορείας με τις «Λευκές Φόρμες» καταλάβαμε αμέσως γιατί είχαν καλλιεργήσει την ένταση των προηγούμενων ημερών και γιατί δεν απαντούσαν στα τηλέφωνα. Αυτοί ήξεραν από πριν τι θα συνέβαινε γιατί το είχαν σχεδιάσει. Πρώτα έδωσαν την άδεια στην πορεία και μετά της επιτέθηκαν με πρωτοφανή βία.

Η επίθεση στις «Λευκές Φόρμες» ήταν μια προβοκάτσια της αστυνομίας για να πυροδοτήσει τη βίαιη αντίδραση των διαδηλωτών;

Ακριβώς αυτό προσπάθησαν να κάνουν. Δολοφόνησαν όμως τον Κάρλο. Ο κόσμος που ήταν στη Γένοβα δεν αντέδρασε βίαια και ο κόσμος που έμαθε τι έγινε ήθελε να έρθει με κάθε μέσο στη Γένοβα την επόμενη μέρα για να συμμετάσχει στη μεγάλη πορεία του τριήμερου. Την επόμενη ημέρα, το Σάββατο, επιτέθηκαν στη μεγάλη πορεία και στις προσυγκεντρώσεις από όλες τις μεριές. Δεν τους έφτανε όμως αυτό. Το βράδυ επιτέθηκαν στο σχολείο Ντίαζ, το κέντρο Τύπου του

Γένοβα. Πλακάτ: «Ανοίξτε τα σύνορα. Οι πρόσφυγες καλοδεχούμενοι εδώ».

Φόρουμ στο οποίο βρισκόταν πολύς ειρηνικός κόσμος που είχε πάει να διανυκτερεύσει.

Η επίθεση στο σχολείο Ντίαζ αποτέλεσε άλλη μία απρόκλητη πράξη βίας από την αστυνομία και μια μεγάλη προβοκάτσια;

Το γεγονός ότι δεν υπήρχε κάποια αιτία ή κάποιος λόγος για να εισβάλουν στο σχολείο και να τους χτυπήσουν τόσο βάρβαρα τους οδήγησε να δημιουργήσουν αυτοί τον λόγο.

Εννοείς τις διάσημες πλέον μολότοφ που έφτιαξε και έφερε η αστυνομία;

Μερικά από τα ηγετικά στελέχη της αστυνομίας της Γένοβας καταδικάστηκαν για τις μολότοφ και τις σιδερόβεργες που τοποθέτησε η αστυνομία και τις παρουσίασε ως αποδεικτικά στοιχεία για να δικαιολογήσει την εισβολή στο σχολείο Ντίαζ. Όλα αυτά ήταν μέσα στην παγίδα που είχαν στήσει.

Προσπάθησαν να δικαιολογήσουν με αθλιότητες τη δολοφονία του